

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

112. rođendan Raichlove palače

BROJ
716

Subotica, 6. siječnja 2017. Cijena 50 dinara

Kruh sa sedam kora

Otvoreni razgovori:
Kakvo društvo želimo?

120. obljetnica
zboru *Odjek*

INTERVJU
Vojislav Sekelj

Letjeti
ispod radara

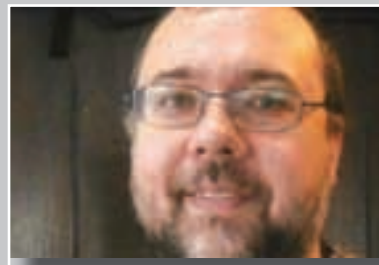
SADRŽAJ

RAZGOVOR POVODOM

19

Mihailo Balić, predsjednik udruge HKD-a
Beograd

**ŽELIMO KROZ KULTURU
NJEHOVATI DOBRE ODNOS**

ŠIROM VOJVODINE

22-23

Prošla godina iz kuta hrvatskih udruga
**VAŽAN JE NOVAC, ALI NIJE SVE NI U
TOME**

ŠIROM VOJVODINE

24-25

Praznična euforija
OD LUDILA DO RAVNODUŠNOSTI

KULTURA

30-31

Kultura Hrvata u Srbiji u 2016. godini
**GODINA KONTINUITETA I SMANJE-
NE FINACIJSKE POTPORE**

KULTURA

33

Božićni koncert u Franjevačkoj crkvi u Subotici
BOŽIĆU SE STOGA VESELIMO SVI

SPORT

49-51

KRONOLOGIJA SPORT 2016.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić, Martin Bačić, Josip Stantić, Ladislav
Suknović, Petar Pifat, Antun Borovac, Andrej
Španović, Josip Dumenžić, Thomas Šujić

DIREKTOR

Ivan Ušumović
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

LEKTORI:

Jelena Dulić Bako
Zlatko Romić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: *Sajnos* doo Novi Sad

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација

у публикацији Библиотека

Матице српске, Нови Сад

32+659.3(497.113)=163.42)

Svim vjernicima koji slave Božić

prema julijanskom kalendaru,

čestitamo blagdan s porukom:

Mir Božji - Hristos se rodi

Naslovnica: Spartak Dulić, slika QSZ – 30 F, kombinirana tehnika, (140x100), 2013.

Uskoro otkup zemlje za Fruškogorski koridor

Fruškogorski koridor je uvršten u prioritetne prometnice Pokrajinske vlade zbog svoje važnosti, a procijenjena investicijska vrijednost je oko 400 milijuna eura

Vlada Srbije će od siječnja početi otkup zemlje i rješavanje imovinskih problema na trasi Fruškogorskog koridora, najavio je predsjednik Pokrajinske vlade **Igor Mirović**.

»Nešto se malo kasni s otkupom zemlje na trasi kroz Novi Sad. To je trasa od Mišeluka, kroz Petrovaradin do Žeželjevog mosta. Očekujem da se ubrza ta procedura koja se tiče urba-

svoje važnosti, a procijenjena investicijska vrijednost je oko 400 milijuna eura.

Prostirat će se od Kačke petlje na putu Novi Sad – Zrenjanin, s autocestom E – 75 se križa kod benzinske crpke *Minut*. Koridor s novom prometnicom dalje vodi prema Dunavu, zatim preko Fruške gore do autoceste Beograd – Zagreb. Na srijemsku stranu će prijeći preko novog

vlade navodi da kritičari koji u ovom poslu ne vide ekonomsku opravdanost nisu dobro računali i da je to isplativ posao, pa su to računice koje potencijalni investitori za izgradnju ovog puta imaju u vidu u smislu vraćanja uloženog novca.

»Posao je isplativ, jer se naplatom na ulazu u tunel s jedne i druge strane, uz očekujući novi promet jer će to

razvoj novih tehnologija gdje imamo mnogo uloženog novca koji ne možemo vratiti, ili Fond za kapitalna ulaganja u odnosu na sanaciju Razvojne banke Vojvodine gdje smo također uložili, a ništa se nije vratilo. Svi oni koji nas sad kritiziraju, a znam da ima i takvih koji se podsmijevaju toj trasi Novi Sad – Ruma pa se često šale s tim tunelom, oni trebaju znati da je to isplativ posao«, naglašava Mirović.

Igor Mirović ističe da je jedan od važnih prometnih projekata za Vojvodinu i izgradnja brze pruge Beograd – Budimpešta koji se realizira preko Vlade Srbije.

»To je možda najvažniji posao u suvremenoj povijesti Vojvodine, koju zovem *Pruga kroz Vojvodinu*. Inače sam krstio, odnosno dodijelio ime koridoru trase Novi Sad – Ruma Fruškogorski koridor, a ovoj trasi *Pruga kroz Vojvodinu*«, kazao je Mirović.

Prema njegovim riječima, to su veliki projekti i ne mogu se raditi preko noći. Za to je potrebna velika priprema, okupljanje urbanista, projekatana, upotreba suvremenih tehnologija...

»Za željezničku trasu, recimo, za takvu tehnologiju koja treba propuštati vlak brzinom od 200 kilometara u našoj zemlji nemamo potpuno osposobljene kompanije, pa ćemo se morati osloniti na suvremene tehnološke sustave iz inozemstva, a služiti će nam u budućnosti da učimo i tu tehnologiju i tehnološke sustave proizvodimo i primjenjujemo i u našoj zemlji«, zaključio je Mirović.

nističkih rješenja na toj trasi, a idejni projekt ide na kraju. Sada je stvar na Vladi Srbije, na Ministarstvu za građevinarstvo, promet i urbanizam da u dogovoru s potencijalnim izvođačima, kroz ili kredit ili koncesiju, a naravno u dogovoru s Pokrajinskom vladom, u jednom sada već roku koji se može vidjeti, koji je tu pred nama, pronađe partnera koji bi sudjelovao u tom poslu«, naglasio je Mirović.

Kako prenosi novosadski *Dnevnik*, Fruškogorski koridor je uvršten u prioritetne prometnice Pokrajinske vlade zbog

mosta koji treba biti izgrađen i od Crkve Marije Snježne u Petrovaradinu (Tekije), dalje će voditi prema Bukovcu ispod Fruške gore kroz tunel dug 3.470 metara.

Tunel ide prema petlji za Vrdnik, potom se nastavlja ka Rumi, gdje se radi obilaznica. Dionica je duga 37 kilometara i ne spada u kategoriju autoceste, iako će imati dva puta po dvije kolovozne trake široke po 3,5 metra, što ga može svrstati u kategoriju autoceste, ali nema zaustavne trake i zbog toga koridor spada u brze prometnice.

Predsjednik Pokrajinske

biti najsuvremenija prometnica s najdužim tunelom u Srbiji, može za nekih 25 do 30 godina vratiti sve što je uloženo. Jer jednostavnim pregledom sajta *Puteva Srbije* vidite da na toj trasi imamo između 11 i 12 tisuća vozila dnevno, od čega 700 teretnih vozila«, kaže on.

Kako navodi, u odnosu na neke prosječne cijene u regiji za prolazak kroz tunele te veličine lako se može izračunati da je to isplativ posao.

»Zbog toga često govorimo o modelu da nam se uloženo može vratiti. A to je različit model u odnosu na Fond za

Miščević: »Prevenција – pola zdravlja«

Šefica srpskog tima za pristupne pregovore s Europskom unijom **Tanja Miščević** izjavila je gostujući u emisiji *Kažiprst* televizije B92 da se nada da će iskustva s blokiranjima otvaranja poglavlja ostati u prošloj godini, da bilateralna pitanja uvijek treba rješavati bilateralno i sprječavati da se problemi pojave.

»Ali opet i znam, i toga smo svjesni i mi koji sudjelujemo u pregovorima kao i novinari koji prate regiju i međunarodne odnose i Srbiju da ima pitanja koja će se tijekom pregovaračkog procesa neka pitanja otvarati na taj način da se njihovo rješavanje direktno poveže i s pregovaračkim procesom. Zašto? Ne zato što smo mi Srbija nego zato što je to uobičajeni način. To je Hrvatska prošla od Slovenije, tako je Slovenija prošla ranije od Italije, i sve to nekako ide jedno s drugim. Ono što je važno je probati to preduprediti. Mi svi kažemo da je prevenција pola zdravlja, na žalost to nismo učinili iako smo moram priznati to jako puno pokušavali.«

Miščević je rekla kako se u budućnosti takve situacije mogu pojaviti ponovno i da to ne mora nužno biti Hrvatska već bilo koja druga zemlja članica, ukoliko se pojavi neko posebno pitanje »podsetit ću vas da smo mi dugo čekali da bude ratificiran sporazum o stabilizaciji i pridruživanju jedan dugi, dugi niz mjeseci od strane Litvanije, pa na kraju i na status kandidat od jednog drugog našeg susjeda koji je dugo čekao da bude potvrđen. Moramo prosto računati da se takve stvari dešavaju, te države žele zaštititi svoje nacionalne interese, mi želimo zaštititi vlastite nacionalne interese«, rekla je Miščević gostujući u *Kažiprstu*.

Nagradna igra Ministarstva financija

U nagradnoj igri »Uzmi račun i pobijedi«, koja je počela 1. siječnja, svatko tko sakupi najmanje deset fiskalnih računa može se nadati vrijednim darovima, poput putovanja u zemlji i inozemstvo, automobila ili stana u Beogradu.

Ministrica državne uprave i lokalne samouprave **Ana Brnabić** najavila je da će nagradna igra sakupljanja fiskalnih računa biti samo jedna u nizu aktivnosti predviđenih Nacionalnim planom za borbu protiv sive ekonomije, a koja treba pridonijeti razvoju svijesti da se novac od plaćenog poreza vraća građanima. Brnabić je objasnila da je skupljanje računa počelo 1. siječnja, a slanje će početi od 1. veljače i svaki račun mora biti na iznos od najmanje 100 dinara. »U prvih mjesec dana ne šalžete račune. Pravo na sudjelovanje u nagradnoj igri imaju svi građani koji skupe više od deset fiskalnih računa, ili deset slipova, ako plate platnim karticama, bezgotovinski. Svi će moći slati besplatno, kuvertama koje se nalaze u poštama Srbije, a koje su već adresirane«, rekla je Brnabić. U nagradnoj igri su planirana ukupno četiri izvlačenja, koja će biti organizirana jednom tjedno, tijekom ožujka i početkom travnja. »Dodjeljivanje nagrada bit će na svakih deset dana, do 2. travnja, kada će biti dodijeljena najveća nagrada, odnosno stan u Beogradu«, rekla je ministrica.

Priredivač nagradne igre, koja je samo jedna od niza aktivnosti koje su predviđene Nacionalnim planom za borbu protiv sive ekonomije, je Ministarstvo financija u suradnji s Ministarstvom državne uprave i lokalne samouprave, a potporu pružaju i Porezna uprava, Državna lutrija Srbije i Republičko tajništvo za javne politike, navodi se u priopćenju.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske dodijelit će studentima - pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske - 500 stipendija za akademsku godinu 2016./2017., od čega 100 stipendija za studij u Republici Hrvatskoj i 400 stipendija za studij u Bosni i Hercegovini.

Stipendije se dodjeljuju za razdoblje od 10 mjeseci u mjesečnom iznosu od 700,00 kuna.

Pravo sudjelovanja na natječaju imaju studenti koji su upisani u statusu redovnog studenta na javnim visokim učilištima:

- u Republici Hrvatskoj:

pripadnici hrvatskog iseljništva s prebivalištem u inozemstvu, pripadnici hrvatske manjine s prebivalištem u 12 država u kojima žive pripadnici hrvatske manjine i pripadnici hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini s prebivalištem u Bosni i Hercegovini, koji u Republici Hrvatskoj upisuju ili nastavljaju studij u statusu redovitog studenta na preddiplomskom i diplomskom sveučilišnom studiju, integriranom preddiplomskom i diplomskom sveučilišnom studiju, preddiplomskom stručnom studiju ili specijalističkom diplomskom studiju.

- u Bosni i Hercegovini:

pripadnici hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini s prebivalištem u Bosni i Hercegovini, koji u Bosni i Hercegovini upisuju ili nastavljaju studij u statusu redovitog studenta na preddiplomskom i diplomskom sveučilišnom studiju, integriranom preddiplomskom i diplomskom sveučilišnom studiju, preddiplomskom stručnom studiju ili specijalističkom diplomskom studiju.

Rok za podnošenje prijave traje zaključno do 23. siječnja 2017. godine.

Prijave se dostavljaju isključivo poštanskim putem na adresu: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Trg hrvatskih velikana br. 6, 10000 Zagreb. Na omotnici prijave potrebno je naznačiti: »Natječaj za stipendiju za studij u Republici Hrvatskoj« ili »Natječaj za stipendiju za studij u Bosni i Hercegovini«.

Za dodatne informacije možete poslati upit na adresu e-pošte: stipendije@hrvatiizvanrh.hr

Natječaj za dodjelu stipendija redovnim studentima- pripadnicima hrvatskog naroda izvan RH za akademsku godinu 2016./2017..

PRIJAVNI OBRAZAC

IZJAVA o neprimanju stipendija iz drugih izvora

OTVORENI RAZGOVORI: KAKVO DRUŠTVO ŽELIMO?

Ima li mjesta optimizmu?

Pojedinac sa stavom i mišljenjem više ne postoji, a svatko tko iskoči iz tog klišea snosi posljedice

Demokracija, povjerenje u sustav i vlast, solidarnost osnovne su europske vrijednosti, ili bi bilo bolje reći: bile su nekada tradicionalne europske vrijednosti. Danas, ili točnije prije nekoliko desetljeća, zamijenili su ih principi koji vladaju u tržišnoj ekonomiji, a čovjek kao pojedinac postao je ugrožena vrsta. Ugrožena, jer se ni za što ne pita, ugrožena jer ni o čemu ne može odlučivati. Socijalno, ekonomski i politički je marginaliziran, izuzev, naravno, ako iza i pokraj njega nije politička stranka. Slobodne, kritičke misli, one koja vodi naprijed, dakle, progresu, nema, ili bar nije jasno artikulirana preko relevantnih institucija, medija, kulture, umjetnosti... Ono što pripada, ili bar misli da pripada, intelektualnoj eliti je u nekoj vrsti »ilegale«. Ili, jednostavno rečeno, nije više u zemlji, pa se otuda nema ni potrebe »miješati« u uhodane i kanalizirane političke tokove vlasti.

KADA JAVNO POSTANE PRIVATNO

»Iz pravničke i ekonomske perspektive može se postaviti pitanje odnosa javnog i privatnog, koje nas opterećuje na svakom koraku. Nije takvo pitanje uopće novost, jer se ono postavljalo, čak bilo i dominantno, još u XVI. stoljeću. Ako se vratimo bliže današnjem vremenu, onda su neke velike prekretnice bile 90-te godine prošlog stoljeća kada se dogodio jedan trend prelaska javne svojine u privatno vlasništvo. Posljednjih dvadesetak godina javna i društvena svojina prelazila je u ruke

privatnih vlasnika, a paradoks je da su takvu sudbinu doživljavali i domovi kulture, bazeni, kazališta, čak i zaštićeni nekadašnji dvorci. »Taj prelazak iz

različitih trgovinskih radnji. U kom momentu je ono što su Somborci gradili postalo privatno vlasništvo? I kada smo mi dali pristanak da se to dogodi?

mulacija kapitala kroz razvlašćivanje javnosti. I to je ta moja dilema: u kom momentu smo mi pristali na sustav u kome se ništa ne pitamo već netko odlučuje u naše ime. Nije to lokalna pojava, već je to globalni proces nazvan neoliberalizam«, kazala je **Zorka Milošević**, aktivistica iz Sombora, na *Otvorenim razgovorima* u Somboru.

Osvrćući se na gašenje knjižnica u somborskim selima, koje sada rade jedan ili dva puta na tjedan **Dragana Đapić**, nekadašnja kulturna djelatnica iz Stanišića, zapitala je gdje je napravljena pogreška koja nas je dovela do toga da javni interes više nisu knjižnice, domovi kulture, već diskoteke.

»Moj dojam je da se danas javnim interesom bave još samo

VENTIL

Ma koliko to u prvi mah čudno zvučalo grafiti nam nude, kao oblik potisnute svijesti, britke i svima sasvim jasne poruke tko smo, što smo i kuda idemo. Kao, primjerice *Vi imate moć, mi imamo – noć.*

javnog u privatno ilustrirat ću na primjeru jedne samoposluge u Somboru. Nekada je to bio *Samoizbor*, samoposluga koju su Somborci gradili samodopri nosom. Za dvadesetak godina na tom mjestu bilo je pet-šest

Kada glasujemo za određene političke opcije, znamo li u stvari za što se mi to odlučujemo? Mislim da je to pitanje liberalizma i raznih drugih izama. Sociolog **David Harvey** je za neoliberalizam rekao da je to aku-

nevladine organizacije, koje su posljednjih godina toliko sotonizirane i prozване oružjem za rušenje vlasti. Prije pedesetak godina ljudi su bili nepismeni, ali su se borili za svoje škole, knjižnice, domove kulture u selima. Danas se više nitko ne bori, jer više nitko ne vjeruje da bilo što može promijeniti», kazala je Đapić navodeći i podatak da je prije 50 godina u školi u Stanišiću bilo 1.300 đaka, a danas ih je samo 300.

KOLEKTIVNO DEPRESIVNO STANJE

Otvoreni razgovori održani u Somboru dio su projekta Instituta za filozofiju i društvenu teoriju iz Beograda i održavaju se od 2014. godine. Počeci su bili u Beogradu kako bi se na jednom mjestu čula mišljenja i rasprave o problemima bez unaprijed pripremljene perspektive.

»U Beogradu je održano šest-sedam otvorenih razgovora. Novo je da smo, ove godine, s ovim projektom izašli i šire, pa je tako jedan otvoreni razgovor održan u Banja Luci, zatim u Sarajevu, Boru i Somboru. Želja nam je da ljude približimo svijesti da postoji mogućnost da utječu na odluke. Za početak da razmisle kako bi to oni mogli utjecati na odluke koje se tiču i njih. Želimo potaknuti ljude da se

imaju zbog promjena i transformacija u našem društvu, koje su se dogodile posljednjih, ne samo godina, već desetljeća, kao što su privatizacije i propasti poduzeća. Ljudi postavljaju pitanje tko je o tome odlučivao i tko to može promijeniti. Dojam iz razgovora u Beogradu, Boru i Somboru je mišljenje da pojedinci nisu ti koji mogu bilo što mijenjati i da očekuju da će te promjene donijeti netko drugi. Rekao bih

uzmete neku ulogu u onom što mijenjate pitanje je da li uopće vi želite bilo što mijenjati. S druge strane, naša ideja je da motiviramo pojedince da sami preispitaju probleme u kojima se nalaze, da makar pobude razmišljanje o nekoj alternativi kao mogućem izlazu. Izvjesno je da mi, mislim pri tome na cijeli svijet, ne znamo što su nam mogućnosti. Možda je pregrubo reći da pojedinac danas ne postoji. On

cenzuriran, ali za cijelu javnost tada je bilo bitno što intelektualci govore. Prelaskom iz socijalističkog sustava uloga intelektualaca postaje manje značajna. Mogli su kazati što hoće protiv sustava i da na taj način ne postanu eksplicitno neprijatelji sustava. Htio bih kazati da danas nemamo javni prostor u kome intelektualci imaju značaja. Ne mogu sada reći tko je kriv. Netko tko to nije dopustio ili intelektu-

da su ljudi zapali u neku vrstu depresivnog stanja», kaže suradnik Instituta za filozofiju i društvenu teoriju **Igor Cvejić**.

Je li to kolektivno depresivno stanje posljedica toga što sam

postoji u onom materijalnom, fizičkom obliku. Paradoks je da mi živimo u sustavu gdje pojedinac kroz njegovanje privatne svojine, slobode ima naglašenu ulogu, a s druge strane na sudbinu pojedinca najveći utjecaj imaju ekonomska kretanja kapitala koje ne ovise od tog istog pojedinca», zaključuje Cvejić.

PROTJERANI INTELEKTUALCI

Od intelektualaca se očekuju rješenja. Oni ta rješenja ne nude, a i kada ih nude nema ih tko slušati. Koliko su za to sami krivi? Jesu li dobrovoljno protjerani u ilegalu od institucija, medija?

»Za početak nije loše povući neku razliku između 70-ih ili 80-ih godina gdje je intelektualni rad bio dio političkog sustava i ovih sadašnjih godina. U 70-tim i 80-tim taj intelektualni stav možda je bio više kontroliran i

alci koji se nisu izborili za to, ali činjenica je da ne postoji javni prostor u kome intelektualci mogu nešto kazati, a da to ima značaja za ljude koji to slušaju», kaže Cvejić.

I ne samo da su u intelektualci nekoj vrsti ilegale već i pojedinci kao osobe s mišljenjem i stavom. Kako drugačije objasniti to što pojedinac, recimo uposlen u nekom od dijelova javnog sektora, ne može iznijeti svoje mišljenje i stav u javnosti? Kako drugačije objasniti to što pojedinac uposlen u nekoj velikoj korporaciji ne smije na javnom mjestu konzumirati neki od proizvoda konkurentske kompanije. I takvih primjera je bezbroj, ali nije to ni izum ni specifičnost ovih prostora već jedan trend razvijenog svijeta gdje najveću moć i vlast imaju kapital i profit», zaključio je Cvejić.

Zlata Vasiljević

(NE)OGRANIČENI AKTIVIZAM

Istraživanja pokazuju da aktivizam u zajednici bez konkretnih rezultata nije dugog vijeka. Ukoliko zajednica ništa ne vrati volja za aktivizmom se gubi poslije sedam godina.

motiviraju, da više razmišljaju o problemima u kojima se nalazimo, pa samim tim da se probudi i svijest da te probleme možemo i rješavati. Osnovni problemi o kojima su ljudi govorili na svim ovim otvorenim razgovorima tiču se njihovog ekonomskog statusa, odnosno problema koje

pojedinac izvan sustava ne može gotovo ništa uraditi? Mora li se za pokrenuti bilo što biti članom političke stranke, sindikata ili neke druge organizirane skupine?

»S jedne strane, ako nešto mijenjate, morate na neki način ući u to što mijenjate. Ali, ako

IZ POVIJESTI BUNJEVAČKIH I ŠOKAČKIH HRVATA (XI.)

Svetojeronimsko društvo i bački Hrvati

Iz politikantskih krugova te iz redova onih kvaziznanstvenika koji ne znaju, ili što je još češće – što prešuću – povijest bačkih bunjevačkih Hrvata, često se ističe kako Bunjevci nisu imali nikakve veze s Hrvatima sve do Prvog svjetskog rata.

Samo Društvo sv. Jeronima iz Zagreba jedan je od mnoštva primjera koji tu tezu opovrgava, pa ćemo se ovaj puta osvrnuti na veze ovog katoličkog književnog društva s bačkim Hrvatima, od njegova nastanka.

UTEMELJENJE I PROMJENE

Utemeljeno je 1867. pod imenom Društvo sv. Jeronima sa sjedištem u Zagrebu na inicijativu prvoga zagrebačkoga nadbiskupa kardinala **Jurja Haulika** (1788. – 1869.), a svrha mu je bila izdavanje jeftinih pučkih knjiga zabavno-poučnoga sadržaja. Pravila Društva odobrena su 1868., od kada počinje djelovati. Iako je bilo osnovano u okrilju Katoličke crkve, Društvo je trebalo izdavati knjige o različitim temama važnima za opće dobro. Tako je, uz nabožne knjige, objavljivalo i knjige s temama iz povijesti, gospodarstva, zdravstva i prirodnih znanosti. Od 1870. pa do danas njezino najprepoznatljivije izdanje među bačkim Hrvatima jeste katolički kalendar *Danica*. Nakon Prvoga svjetskoga rata

Društvo postaje glavnim okupljalištem hrvatskoga katoličkoga laikata. Prvotna mu se svrha proširuje s pučko-religioznoga i na književno-znanstveno područje, a svojim

1946., pod pritiskom komunističkih vlasti, postaje Društvo sv. *Ćirila i Metoda*, nakon čega je i njegova djelatnost ograničena na vjerske sadržaje. Od 1990-ih izdaje vjerska, književ-

Josip Andrić

je gospodarskim izdanjima obavljalo važnu ulogu u prosvjećivanju seoskoga puka.

Iz različitih razloga više je puta mijenjalo ime. Godine 1936. uzima ime Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima, a

na i povijesna djela, a 1996. ponovno vraća staro ime HKD sv. *Jeronima* (koje je, inače, još i u komunističko doba stavljalo na korice i impresume svojih izdanja).

RAZVOJ

Isprva je Društvo okupljalo samo članove u središnjoj Hrvatskoj i Slavoniji, no ubrzo se proširilo i na Dalmaciju i Istru, a na kraju i na Hrvate u Bosni i Hercegovini, Gradišću, Bačkoj i Banatu, okupljajući tako članove i suradnike iz svih krajeva Monarhije u kojima su živjeli Hrvati. U razdoblju prije početka Prvoga svjetskoga rata među članovima i pokroviteljima Društva bilo je mnogo ljudi koji su bili veliki prijatelji bačkih Hrvata, primjerice zagrebački nadbiskup **Antun Bauer**, te biskupi **Josip Juraj Strossmayer** i **Juraj Dobrila**.

Prvi kontakti Društva s Hrvatima u ugarskom Podunavlju uspostavljeni su praktično na samom početku njegova postojanja. Već 1869. Društvo šalje knjige **Bozi Šarčeviću** u Suboticu i **Ivanu Antunoviću**, tada kanoniku, u Kalaču, a 1873. šalju se knjige i za nadbiskupski konvikt, tj. sjemenište, u Kalaču. Nekoliko godina poslije počinje organiziranje povjerenstava i članova Društva u samoj Bačkoj. Već 1878. u Bačkoj je prvim povjerenikom Društva postao **Đuro Balog**, župnik kanonik/podarhiđakon u Baču, koji je živo zagovarao hrvatstvo bačkih Bunjevaca i Šokaca, te ih je želio što čvršće povezati s Hrvatskom. Sljedećih godina raste broj povjerenika i članova, pa je 1882. **Bartol Matković**, gimnazijski vjeroučitelj u Subotici, u jeronimskoj

Danici objavio da je Društvu osigurao 30 novih članova te obećao da će ih »još više pribaviti, a time jače probuditi opću naobrazbu i narodnu svijest svoga naroda«.

Godine 1910. u Bačkoj Društvo ima 8 povjerenika i više od 200 članova: u Baču (povjerenik **Gjuro Šušterić**, krojač), Ruskom Krsturu (povj. **Đuro Bindas**, kapelan), Baji i Boršodu (povj. franjevački samostan), Fancagi (danas predgrađe Baje, povj. **Stipan Grgić**, poljodjelac), Bajmoku (povj. **Mate Stantić**), Budimpešti (povj. **Dragutin Unger**, pomoćnik ravnatelja Ureda kraljevskoga hrvatsko-slavonsko-dalmatinskoga ministarstva) i Subotici (povj. **Pavao Kujundžić**, gimnazijski vjeroučitelj). Najveći broj članova bio je iz Subotice, među njima i mnogobrojni uglednici te institucije: **Roko Budinčević**, posjednik; **Grgo Dulić Gjemini**; **Petar Dulić**, posjednik; **Marko Dulić**, posjednik; **Marko Dulić Lukin**, blagajnik Pučke kasine; **Lozija Gabrić**, posjednik; **Mate Horvacki**; **Marijan Jaramazović**; **Marko Jurić**; **Bodo Kujundžić**; **Jakov Kuntić**; **Marija Križanović**; **Antonija Kopilović**; fra **Jesse Kujundžić**; fra **Silverij Lipošinović**, gvardijan; **Ivan Malagurski Josipov**, predsjednik Poljodjelske banke; **Đuro Mamužić**; **Veco Mamužić**, kanonik; **Nikola Matković**, posjednik; **Josip Mačković**, posjednik; **Mijo Mandić**, učitelj; **Staniša Mačković**, činovnik; **Pero Mačković**, posjednik; **Maća Malagurski**, posjednik; **Marija Malagurski**, rođ. **Sudarević**; **Joso Mamužić**; **Stipan Mukić**, crkveni pjevač; **Felix Pančić**, posjednik; **Jakov Pančić**, posjednik; Pučka kasina; **Ive Prčić**, posjednik i predsjednik Pokopnog društva sv. Ivana; **Beno Poljaković**, činovnik; **Tome Pandžić**, poljodjelac; **Kata Prčić**; **Miško**

Prčić, posjednik; **Antun Prčić Ješkov**; **Veco Pandžić**, posjednik; **Adam Patarić**; **Joso Romić**; **Ivan Skenderović Lešin**, posjednik; **Ivan Stantić**; **Grgo Stražarković**, poljodjelac; **Antun Stantić**, posjednik; **Stipan Stantić**, posjednik; **Barna Vidaković**, posjednik; **Nikola Vujković** i **Ivan Zelić**.

U razdoblju 1880. – 1910. među bačkim Hrvatima razdijeljeno je više od 10.000 izdanja Društva. Knjige su darovane mnogobrojnim uglednicima, za koje se znalo da će ih prosljeđivati dalje u prave ruke, pa je, primjerice, samo 1911. **Lajčo Budanović**, tada kapelan u Novom Sadu, dobio 60 knjiga; **Grgo Čović**, poljodjelac iz Subotice, također 60 knjiga; **Josip Bersetić**, župnik u Sonti, 100; **Bolto Agatić**, kapelan u Somboru, 100; **Petar Evetović**, kapelan u Gari, 100; **Emil pl. Gebauer**, ljekarnik u Baču, 100; **Mate Stantić** iz Bajmoka 100 i **Blaško Rajić**, tada kapelan u Subotici, 100 knjiga. Mnoge su čitaonice ugarskih Hrvata besplatno dobivale knjige, primjerice 1912. Društvo je Čitaonici u Baji poslalo 35 knjiga, Pučkoj knjižnici u Subotici 20, a Pučkoj knjižnici u Aljmašu 154 komada različitih knjiga.

ZA VRIJEME I NAKON JUGOSLAVIJE

Nakon Prvoga svjetskoga rata broj povjerenika i članova Društva iz Bačke raste, pa se do 1920. broj članova popeo na više od 700. Godine 1921. urednikom izdavaštva Društva postao je bački šokac **Josip Andrić** (Bukin, danas Mladenovo, 1894 – Zagreb, 1967), koji je tu dužnost obavljao sve do 1946. S njegovim stupanjem na tu funkciju Društvo je postalo središtem okupljanja bačkih Hrvata u Zagrebu. Društvo je i nakon Prvoga svjetskoga

rata redovito darovalo knjige pa su, primjerice, 1921. knjige poslane *Bunjevačkoj čitaonici* u Subotici, a 1923. i *Bunjevačkom kolu* u Somboru.

Društvo je, uz *Danicu*, između dvaju svjetskih ratova izdavalo još nekoliko časopisa. Posebice je u *Obitelji*, koju je pokrenuo i stalno uređivao Josip Andrić, bilo puno tekstova o bačkim Hrvatima. On je bio i glavni pokretač djelovanja Pododbora subotičke Hrvatske kulturne zajednice, koji je 1938. osnovan u Zagrebu, a 1940. preimenovan je u Društvo bačkih Hrvata. Djelovanje toga društva bilo je usko vezano uz Društvo sv. Jeronima, koje mu je pružalo potporu, ponajprije osiguravajući prostor za sastanke, pa su se potkraj 1930-ih mnogobrojni članovi Društva bačkih Hrvata počeli pojavljivati kao autori članaka i književnih djela u svetojeronimskim izdanjima, poput **Marka Čovića**, **Ante Jakšića**, Josipa Andrića, **Aleksandra Kokića**, **Ante Sekulića**, **Stipe Bešlina** i **Marina Radičeva**.

Od bačkih Hrvata najviše je vlastitih djela u svetojeronimskim izdanjima objavio sam Josip Andrić (»Hrvatsko uzor-selo«, 1922.; »Žito u svjetskom gospodarstvu«, 1927.; »U Kristovoj domovini«, 1931.; »Hrvati u Irskoj«, 1932.; »Na zelenom otoku«, 1932.; »Crna vevlast«, 1935.; »Srijemske elegije«, 1939.). Uz njegovu potporu 1939. Blaško Rajić objavio je zbirku pripovjedaka »Bunjevčice« u 25.000 primjeraka. Posebice je važno bilo objavljivanje knjižice Marka Čovića i Aleksandra Kokića »Bunjevci i Šokci« 1939., koja je također tiskana u 25.000 primjeraka, te je pomogla da domovinski Hrvati upoznaju kulturni i politički život svojih sunarodnjaka u Bačkoj. Tijekom Drugoga svjetskoga rata nastavlja se suradnja bačkih Hrvata i Društva: Josip

Andrić objavio je knjige »Irska« 1941., »Apostol Hrvatske« I-II 1941. i 1942., te »Velika ljubav« 1942.; objavljen je roman Ante Jakšića »Šana se udaje« 1943. (75.000 primjeraka), te pjesme Aleksandra Kokića »Obasjane brazde« 1944. (11.500 primjeraka).

Nakon stvaranja komunističke Jugoslavije rad Društva bio je otežan, ali je i tada nastavljena suradnja s bačkim Hrvatima, pa se u jeronimskoj *Danici* za 1946. navodi da je te godine Blaško Rajić bio jedini počasni član Društva. Nove vlasti nisu sa simpatijama gledale na djelovanje Društva, pa su se njegove aktivnosti sporo obnavljale. Sama *Danica* bila je vrlo popularna među bačkim Hrvatima, osobito u poslijeratno vrijeme, kad nisu imali vlastita kalendara. Godine 1968. Društvo je pokrenulo časopis *Marulić*, koji je označio nov zamah u djelovanju. U tom su časopisu objavljivali mnogobrojni bački Hrvati: Ante Sekulić (i pod pseudonimom **Tin Kulić**), **Tomo Vereš** (i pod pseudonimom **Tome Rundovčanin**), Ante Jakšić, **Lazar Ivan Krmpotić**, **Bela Gabrić**, **Jakov Kopilović**, **Juraj Lončarević**, **Marko Vukov**, **Ivo Prčić ml.**, **Josip Temunović**, **Marija Zaić Kubatović**, **Lajčo Perušić**, **Tomislav Vuković**, **Slaven Bačić**, **Tomislav Žigmanov** i dr. Također su i drugi autori pisali o Hrvatima u Bačkoj i Mađarskoj, poput **Đure Vidmarovića**, **Envera Čolakovića** i dr. Od 1969. Društvo izdaje časopis za duhovnu glazbu *Sveta Cecilija*, u kojem se objavljuju i prinosi bačkih Hrvata sakralnoj glazbi. Među novijim posebnim izdanjima Društva nalaze se i pjesme »Rasuto vlače« **Matije Dulić** iz 1988., pjesme »Moje tuge« **Marge Stipić** iz 1989., te »Razmišljanja jednog kršćanina« Tome Vereša iz 2000.

Slaven Bačić

UMJETNIČKI AKTIVIZAM (III.)

Letjeti ispod radara

Umjetnik ne smije biti srpski, hrvatski, mađarski, slovački, već samo umjetnik

** Kada bismo čekali na strategiju Grada Subotice za razvoj kulture kako bismo unaprijedili svoje kulturne potrebe, protraćili bismo cijeli jedan život * Ta nezavisna umjetnička praksa je skoro i jedini stup i branitelj kulture u Subotici, kaže*

Petar Mitrić

»Prefiks 'post' u 'post-modernoj' ne označava 'come back', 'flash back', to jest ponavljanje, već se može čitati kao prefiks 'ana', koji označava analizu i anamnezu – sjećanje, te traženje skrivenog«, napisao je francuski filozof, sociolog i književni teoretičar **Jean-Francois Lyotard**. Pitanje je može li u situaciji koja se od konca sedamdesetih godina prošlog stoljeća naziva post-modernom, od kada su historizam i eklektizam dominantni u estetici postmoderne u zahvatima stilskih simulacija i reciklaže, biti angažirane umjetničke prakse koje ukazuju na aktualne društvene probleme.

Postoji li danas umjetnički aktivizam, kao refleksija na društveno-političku situaciju? Kakav je danas smisao umjetničkog aktivizma koji bi se temeljio na kritičkom i subverzivnom umjetničkom činu unutar društva i kulture? Kako se danas oduprijeti institucijama moći koje imaju isključivu vlast nad

javnim diskursima? O pitanjima umjetničkog aktivizma razgovarali s jednim od selektora *Festivala europskog filma Palić* **Petrom Mitrićem**.

Postoje li danas, ovdje i sada, umjetničke prakse koje su angažirane i kritičke? Ako postoje u kojim umjetničkim praksama su najizraženije? Kako Vi vidite te prakse?

Subotica ima dugu tradiciju avangardne umjetnosti i u književnosti i u slikarstvu, teatru, stripu, glazbi. Na neki način one žive i danas, u teatru kroz predstave **Andréasa Urbána** i kazališta *Kosztolányi Dezső*, u filmu kroz radove **Szabolcsa Tolnaija**, u slikarstvu kroz rad **Edite** i **Emila Kadirića**, **Spartaka Dulića**, **Svetlane Ždrnje**, **Vanje Subotić**, u književnosti kroz prozu **Attila Sirbika**, poeziju **Zorana Trklje**, **Pere Peića Tukuljca**, u stripu kroz djelo **Damira Pavića Septika**, **Miroslava Lazendića**, u glazbi kroz kompozicije **Konstantina Stefanovića**, eksperimente **Predraga Vitnera**, albu-

me grupe *Wooden Ambulance*, *Mršavog psa*, te mnoštva alternativnih autora okupljenih oko *Studija 11*. To sjeme drugačije i autentične umjetnosti posijano je ovdje još početkom XX. stoljeća, kada su i stvoreni urbani okviri ovog grada. Danas, u vrijeme nestanka kolektivizma bilo koje vrste, teško je otkriti što se sve odvija po mikro-univerzumu ovog grada, a siguran sam da toga ima mnogo. Poznajem mnogo ljudi iz okruženja koji u Suboticu dolaze kao na hodočašće baš zbog te autentične umjetničke prakse.

Imaju li te prakse dovoljnu vidljivost kod publike? Ako je nemaju, zbog čega? Obraćaju li mediji u dovoljnoj mjeri pažnju na takve umjetničke prakse?

Nisam siguran koliko su umjetnicima i potrebni mediji ili potpora državnih institucija. Velika većina spomenutih umjetnika stvara izvan radara umjetničke javnosti i koliko se sjećam tako je bilo oduvijek.

Zbog toga to i jeste neka druga i drugačija umjetnička praksa. Što se medija tiče, ionako ne nailazimo na neke kvalitativne ocjene kulturnih događaja, već isključivo servisne informacije koje uostalom i sami možemo proključiti jednim letimičnim pogledom na plakat, ili podijeljen facebook događaj. Mene zanima je li stvaralaštvo **Andréasa Urbána** naišlo na zasićenje u okviru vlastitog koncepta ili što novo u strukturalnoj formi romana donosi *St. Eufemija Attila Sirbika*. Takve tekstove već desetljećima ne nalazimo.

Može li angažirana umjetnost utjecati na ovdašnju kulturnu politiku i druge javne politike koje su s njom u vezi i može li takva kritička umjetnost u određenoj mjeri utjecati i na samo društvo? Smije li ovdašnji »mali čovjek« preko crte ili okreće glavu od takvih umjetničkih izraza?

Kulturna politika ovog grada, da se ne lažemo, svodi se na podjelu po nacionalnim

torovima. Moj ovan, tvoj ovan. Da nema tih umjetnika ogromnog talenta koji stvaraju ovdje zahvaljujući vlastitim inicijativama mi ne bismo skoro ni imali kulturu. Kada bismo čekali na strategiju Grada Subotice za razvoj kulture kako bismo una-prijedili svoje kulturne potrebe, protraćili bismo cijeli jedan život. Politika ovdje zapravo i ne postoji, već prije nekakav oblik »zločinačkog udruživanja«. Ta nezavisna umjetnička praksa je skoro i jedini stup i branitelj kulture u Subotici. Danas jedan osrednji kafe ugosti više kulturnih događaja od svih nacional-

Lijepo je što često nailaze na potporu *Hrvatskog audiovizuelnog Centra* (HAVC) koji u posljednjih par godina stoji kao primjer dobre prakse u europskim okvirima. Povremeno pratim i nezavisnu muzičku scenu koja opstaje uz pomoć malih samostalnih izdavača i kućnih improviziranih studija. Tu vatru nezavisnog stvaralaštva je teško ugasiti.

Selektor ste FEF-a Palić. Ima li razlika u kulturnim, umjetničkim praksama u inozemstvu u odnosu na ovdašnje prilike u svezi alternativnog, angažiranog stvaralaštva?

Kako se mogu ojačati kapaciteti aktera nezavisne kulturne scene, koja podrazumijeva i angažirane, kritičke umjetničke prakse?

Epoha koju trenutno živimo raskrstila je sa svakim vidom kolektivismom što je prirodna posljedica historijskih procesa. Danas je čovjek individualac u stalnoj trci za čovječanstvom koje je poodmaklo u vrtoglavom razvoju informacijskih i drugih tehnologija. Iz svoje nemoći on se okreće samom sebi, kreira vlastite univerzume i krči vlastite staze budućnosti. Iz takve postavke života i stvaralaštva

da živi u njegovom srcu... i u srcima još nekoliko tisuća ljudi. Očigledno je da rock'n'roll kao forma odumire i da nije dovoljno snažan odgovor na potrebe suvremenog mladog čovjeka. Pojavit će se nešto novo. Ako ćemo pravo, svaka epoha ima svoj rock'n'roll, imali su ga i renesansa i barok i romantizam. Mi se svog generacijski držimo kao jedinog mogućeg.

Kako vidite manjinske kulturne produkcije u Srbiji, je li Vam pred očima samo folklor, tancovanje, tradicionalizam? Ako jest tako, je li to stereotip ili jednostavno činjenično stanje da su iz tih produkcija rijetki iskoraci u pravcu angažirane umjetnosti? A primjerice, nekada je časopis *Uj Symposion* bio itekako značajan na književnoj sceni ili slovački književni časopis *Novy život*...

Naravno da se radi o stereotipu. Kada je Ottó Tolnai uređivao *Uj Symposion*, u njemu su objavljivali tekstove i poeziju i Miroslav Mandić i Tomaž Šalamun i Slavko Matković. Isto je i sa slovačkim časopisom *Novy život*. Tekstovi su prevedeni na i sa jezika manjine i širili su taj kosmopolitski duh. Danas takav pristup ima časopis *Symposion* koji uređuje Attila Sirbik i bez sumnje je jedan od najkvalitetnijih umjetničkih glasila na teritoriju bivše Jugoslavije. Kada god putujem po regiji, u Rijeci, Zagrebu, Sarajevu, Koperu ili Ljubljani prijatelji me zamole da im ponesem par primjeraka ovog časopisa. Manjine ne mogu opstati ukoliko se zatvore u svoje nacionalne okvire glumeći samodovoljnost. Predstave u *Kosztolányi* kazalištu se prevode na srpsko-hrvatski jezik što ranije nije bio slučaj. Predstave na mađarskom jeziku režiraju Zlatko Paković, Jelena Bogavac, Andrej Boka, Borut Šeparović. Na takav način se svi bolje razumijemo. Umjetnik ne smije biti srpski, hrvatski, mađarski, slovački, već samo umjetnik.

Zvonko Sarić

nih kulturnih centara zajedno, uključujući srpski, hrvatski, bunjevački i mađarski. Srećom, *Suvremena galerija Subotica*, Galerija Vinko Perčić, Art bioskop Aleksandar Ljfk i nekoliko kustosa Gradskog muzeja, zaista rade fantastičan posao, predstavljajući vrhunske autore i djela u duhu vlastitog profesionalizma i za ljubav poziva kojim se bave.

Imate li možda kontakte s akterima na nezavisnoj sceni Hrvatske?

Da, često surađujemo. Postoje sjajne tendencije u nezavisnoj kinematografiji Hrvatske. Čitav pokret dokumentarista, animatora, eksperimentalista.

Čini mi se da tu nema velike razlike. Mogli bismo razgovarati o boljim uvjetima i većoj vidljivosti, ali svaka sredina ima svoju autentičnu umjetnost u odnosu na kontekst vremena i specifičnost prostora. FEF Palić poseban značaj pridaje alternativnom i angažiranom stvaralaštvu kroz programe *Mladi duh Europe* i *Underground Spirit*, kao i koncerte, gdje su nastupile sve značajnije grupe iz Srbije i mnogi inventivni bendovi iz Europe. Izložbe kulturnog konceptualiste Ilije Šoškića i ovogodišnja izložba posvećena vojvođanskoj neoavangardi s kraja 60-tih i 70 godina također pripadaju ovom miljeu.

će se već nešto izroditi. Siguran sam da mu se nikako ne može pomoći, jer stvaratelj sam mora pronaći načina da povrati svoj glas i glas svoje generacije u vremenu sadašnjem.

Postoji li centralizacija kulture u Srbiji?

Svakako. Istovremeno se najuzbudljivije umjetničke prakse odvijaju na periferijama. Čudan je to odnos, ali u svakom slučaju vidljiv, ako pogledamo rezultat i opću propast kulture u Srbiji.

Je li danas u Srbiji rock'n'roll još uvijek subverzivan kao autorski izraz koji bismo mogli svrstati u širu kulturu?

Iggy Pop je nedavno izjavio da rock'n'roll nije mrtav, ali

ZAVRŠETAK SEZONE IZLOVA KONZUMNE RIBE U RIBNJAKU APATINSKOG JEDINSTVA

Kruh sa sedam kora

*Godišnja potrošnja ribe u svijetu veća je od 20 kg po stanovniku, u Srbiji tek nešto više od 7 * I pored desetostruko većeg potencijala u Srbiji se godišnje proizvede jedva 10.000 tona konzumne ribe*

Po izvješćima Agencije za hranu i poljoprivredu (FAO) Ujedinjenih naroda navodi se da je do sada nezabilježena potrošnja ribe, veća od 20 kg po stanovniku, rezultat poboljšanja situacije u akvakulturi i smanjenja otpada. Istraživanja su pokazala i da prvi put otkako se provode, veća je potrošnja uzgojene, nego divlje ribe.

NESKLAD PLANOVA I MOGUĆNOSTI

Blagi rast potrošnje ribe po stanovniku zabilježen je i u Srbiji, doduše vrlo mali. Istraživanja su pokazala da je potrošnja ribe u Srbiji trostruko manja od svjetskog prosjeka, tek malo viša od 7 kg po stanovniku. Iako je riba najzdravija od svih vrsta mesa, na trpezama u Srbiji je i dalje premalo zastupljena. I ovaj prosjek nije ravnomjerno izbalansiran kroz cijelu godinu, ukupnoj potrošnji u velikom postotku doprinosi prijebožićni veliki post i nekoliko među Srbima najraširenijih posnih pravoslavnih krsnih slava unutar tog razdoblja. Još je porazniji podatak da se riba kod nas, unatoč odličnim prirodnim uvjetima za proizvodnju i dalje više uvozi nego što se gaji ili lovi. Najozbiljniji razlog premale potrošnje svakako je vrlo slaba kupovna moć stanovništva. Ukoliko zanemarimo statistička izvješća i okrenemo se okrutnoj stvarnosti, u kojoj su plaće velikog dijela uposlenika manje i od statističkog minimalca (o mirovinama da i ne pričamo) nameće nam se upit koliko potrošnju ribe si može priuštiti

jedna radnička ili umirovljenička obitelj. Cijena koja se kreće od 350 dinara po kilogramu pa naviše, ovisno o vrsti ribe, svakako neće privući konzumente iz siromašnijih slojeva. Visokoj cijeni ribe na našem tržištu, čak i riječne, zasigurno doprinosi i veliki uvoz, iako Srbija ima velike potencijale u razvoju ribnjaka, koji su, nažalost, još uvijek zapostavljeni. U Srbiji, osobito u Vojvodini, i danas postoje velike površine zemljišta nepogodnih za ratarsku proizvodnju, a većina od njih je ispresijecana mrežom kanala. Korištenjem ovih potencijala Srbija bi mogla, umjesto današnjih 10.000, proizvesti između 100.000 i 200.000 tona ribe. S druge strane, na uvoz 30.000 tona ribe i proizvoda od ribe godišnje se troši više od 60 milijuna eura. U isto vrijeme izvoz ribe i proizvoda od ribe iz Srbije gotovo da ne postoji. To je izravna posljedica činjenice da je ribarstvo godinama bilo na posljednjem mjestu interesa ove države. Veliki propust napravljen je u vrijeme pregovora s EU o liberalizaciji međusobne trgovine. Srpski pregovarači su zaboravili da u Srbiji postoji ribarstvo, pa za izvoz ribe iz naše zemlje u EU do danas nisu uklonjene carinske barijere, što domaće proizvođače stavlja u vrlo nepovoljan položaj.

USPJEŠNA GODINA RIBNJAKA JEDINSTVA

Imanje Jedinstvo d.o.o. u Apatinu, kao dio Delta Agrara, prostire se na oko 5.900 ha, na kojima se proizvode visokopri nosni ratarski usjevi. U svojem sklopu ima i veliki prirodni

ribnjak *Svilojevo*, površine oko 550 ha. Realizacija planiranoga u posljednjih nekoliko godina u ovoj radnoj jedinici je maksimalna, dakako najbolja potvrda su financijski pokazatelji. Za proizvodnju konzumne ribe koristi se 80 postotaka ribnjaka, u ostalom dijelu gaji se riblja mlad i skladišti riba za zimsko razdoblje. Rukovoditelj ove poslovne jedinice ing. **Vojslav Popović** već godinama, bez obzira na promjene vlasništva, uporno uvodi inovacije, ne samo u proces proizvodnje, nego i u cjelovit način rada. »Ribnjak *Svilojevo* od 2007. godine posluje u sklopu *Delta Agrara*. Od tada su i počela najznačajnija sustavna ulaganja u proizvodnju konzumnog šarana. Uvode se najsuvremenije tehnologije, potpuno je izmijenjen sustav prehrane, kao i cjelovita organizacija posla. Sada imamo trinaestero stalno uposlenih, a u sezoni još i 12 do 15 djelatnika angažiranih preko omladinske zadruge. Moram napomenuti da smo po starom sustavu rada, s većim brojem uposlenika, izlovljavali 260 do 420 tona konzumne ribe godišnje, danas se ta brojka popela na 800 do 900 tona. Kako smo zbog povoljnih hidrometeoroloških uvjeta imali produljenu sezonu hranjenja, očekujemo odličnu godinu«, kaže Popović.

Riba iz ribnjaka *Svilojevo* našla je svoj put do mnogih trpeza u srbijanskim gradovima, poput Čačka, Šapca, Kraljeva, Loznice i Gornjeg Milanovca. Rezultati u prodaji vjerojatno bi bili i bolji, ukoliko bi država riješila problem crnog tržišta.

»Naš najveći problem u prodaji nije cijena, nego crno

tržište. Recimo u udarnim danima, poput posnih slava, nismo bilježili veliku prodaju, jer nam je veliki dio sitnih ribnjaka osjetnim snižavanjem cijena svoje ponude ribe na neki način otimao kupce. Iako je poznato da oni posluju u zoni sive ekonomije, država ne reagira, pa im na taj način prešutno odobrava svjesno kršenje propisa koje je sama donijela. Istina, prije tri godine Ministarstvo poljoprivrede subvencionira sa sedam dinara svaki kilogram prodane ribe, međutim, vrlo komplicirana administracija zaustavlja ostvarivanje bar trećine mogućih poticaja«, iznosi elementarne probleme Popović.

Kako je jesensko-zimski izlov konzumne ribe na ribnjaku *Svilojevo* pri kraju, pokazatelji

već sada najavljuju dobre rezultate prodaje za ovu godinu.

»Do potkraj studenog prodali smo 540 tona konzumne ribe, a pred nama je prosinac kad se oduvijek bilježi najbolja prodaja ribe u Srbiji. Ovaj udar dočekujemo potpuno spremni, imamo dovoljno konzumne ribe za podmirenje potreba naših kupaca. Išla nam je na ruku i proljetosnja zdravstvena situacija. Naime, veliki broj ribnjaka u Vojvodini napala je *helicobacter pyloriosa*, od koje obolijeva dvogodišnja mlad, pa se očekuje manjak ribe na tržištu. Nas je ta pošast zaobišla, pa je u prosincu bila rekordna prodaja. Po svim pokazateljima ova poslovna godina će nam biti jedna od najboljih.«, kaže Popović.

S RIBARSKOM EKIPOM U IZLOVU

Ribarski posao nije nimalo lak. Ovisno o sezoni, bila nesnosna žega ili najžešća zima, za vrijeme izlova konzumne ribe u vodu se mora svakodnevno. U danima kasne jeseni ribari, toplo odjeveni i zaštićeni gumenim visokim čizmama, a pojedini i u tzv. hulahupkama, ulaze u lede-

nu vodu, razvlače mrežu, praćeni budnim okom i instrukcijama ribarskog poslovođe s nasipa oko jezera i ribarskog majstora iz čamca. Ribarski poslovođa **Róbert Kókai** rukovodi ekipom koja na vodu izlazi već po jutarnjoj izmaglici i razvlači mrežu.

»Ovo je klasičan jesenski izlov i može se reći da je pri kraju. To je kruna našega rada i mogu reći da sam sa stručne strane prezadovoljan i krupnoćom ribe i količinom ulova i postotkom zastupljenosti tovnog šarana. Tu sam već 27 godina i ovaj ribnjak znam u dušu. Promijenilo se dosta vlasnika, odnosno poslodavaca, međutim, kod svih je posao moje ekipe isti. Dolaskom *Delta Agrara* proizvodnja je dosta povećana, a zahvaljujući načinu ishrane znatno je povećana i kvaliteta ribe. Prije se riba hranila poglavito sjemenskom robom, danas peletiranom hranom, s puno većom zastupljenošću proteina. To se odmah pokazalo i na krupnoći, a osobito na kakvoći ribe, u vidu znatnog povećanja mesnatosti. Ribarska ekipa mi je homogena, mladi rade i uče ovaj posao od iskusnih ribara, tako da ne brinemo za kadrove u budućnosti«, kaže Kókai.

Ribarski majstor, Sončanin **Marinko Vidaković**, poslom upravlja iz čamca. Vodi računa o pravilnom zabacivanju i izvlačenju mreže.

»U sezoni izlova vodim posao iz čamca. Ekipa mi je uigrana, složna, iako smo po dobi u rasponu od 19 do 60 godina. Ovo je kruh sa sedam kora; da bi ga uspješno radio, čovjek ga odista mora voljeti. Bez obzira na zaštitnu opremu, po ovoj hladnoći nije lako ulaziti u jezero na dubinu do pasa. Ove godine je još i dobro, sjećam se puno hladnijih jeseni i zima, pa je izlov i tada uspješno realiziran. Van sezone održavam ribarske alate«, kaže Vidaković.

SVAKA NOVINA DOPRINOSI BOLJIM REZULTATIMA

Ribnjak *Svilojevo* svoje resurse, kako prirodne, tako i ljudske, nastoji iskoristiti maksimalno. Formiranjem svoje servisne službe znatno su smanjili troškove održavanja, kako osnovnih sredstava, tako i opreme, alata i neophodnih pomagala za rad.

»Ranije smo dosta sredstava izdvajali za angažman ljudi izvan poduzeća. Prije par godi-

na formirali smo svoju servisnu službu, pa tako sada sami popravljamo oštećenu opremu za rad. Zbog prirode posla najčešća su nam oštećenja čamaca i mreža. Sve to sada popravljaju naši majstori, koji imaju posla svakodnevno«, kaže Popović.

Upravo po njegovoj ideji početkom listopada otvorena je i prodavaonica ribe u krugu ribnjaka, što se pokazalo kao izvanredan potez.

»O otvaranju prodavaonice razmišljali smo i ranije, no, željeli smo održati fer odnos prema našim poslovnim partnerima. Međutim, zatvaranjem nekoliko prodavaonica ribe u najbližoj okolini te moralne zapreke su nestale. U protekla dva mjeseca pokazalo se koliko je bilo opravdano ovo razmišljanje. Dnevno svježe konzumne ribe po povlaštenoj cijeni prodavano je između 500 i 600 kilograma. Kupci se o kvaliteti izjašnjavaju pozitivno, što je i razumljivo, jer na ovaj način izbjegavamo dug boravak ribe u bazenima u kojima se inače čuvaju u klasičnim prodavaonicama«, nastavlja priču Popović.

Još jedna njegova ideja zaživjela je i po rezultatima, odnosno financijskim pokazateljima, ima budućnost. Tako je ribnjak *Svilojevo* iskoračio i u vode ribolovnog turizma.

»Od prošle godine uveli smo godišnje i dnevne dozvole za rekreativski ribolov unutar našega objekta. Po principima 'upecaj i pusti' i 'upecaj i nosi' dopušteno je pecati s 4 štapa. Upecane ribe stavljaju se u prvom slučaju na prostirku, kako bi se neoštećene vraćale u vodu, a po drugom, u čuvarku, kako bi se na izlasku s ribnjaka izvagala i naplatila po važećem cjeniku. Dopuštena količina je 10 kg, cijena godišnje dozvole je 6.000, a dnevne 1.000 dinara. Zainteresiranih je više-struko veći broj od očekivanog. No, ne zaustavljamo se. Stalno razmišljamo o novotarijama koje bi još više unaprijedile sve vidove našega poslovanja«, završava priču Popović.

Ivan Andrašić

VOJISLAV SEKELJ, DOBITNIK NAGRADE BAN JOSIP JELAČIĆ O KNJIŽEVNOSTI, NOVINARSTVU I POLITIČKOJ SCENI SUBOTICE I DRUŠTVA OPĆENITO:

Nama je potrebna promjena svijesti

Razgovarao: Zlatko Romić

*Svijest se može mijenjati ako najveće interese duha estetski približimo nekoj formi, a s tim zajedno ide i etika * Sve vrijednosti u društvu su podcijenjene i potplaćene s jedne i korumpirane, s druge strane; kada to saberete, imate to što imate*

Kada se podvuče crta nakon dosadašnjeg umjetničkog, novinarskog i životnog puta Vojislava Sekelja, možda upravo naslov njegove knjige *Kako se branilo dostojanstvo najbolje* o(d)likava ne samo vlastiti lik i djelo nego i kompletnu tragikomediju ovoga društva koja kao da se piše s namjerom da nikada ne bude završena. Ne simbolizira taj naslov samo tekstove iz *Glasa ravnice* (glasila DSHV-a) i *Žiga*, subotičkog dvotjednika kog

se i danas mnogi sjećaju, nego u njega kao da se skupila sva Sekeljeva poezija i proza, od *Djetinjstva* do *U izmučenim riječima*.

Napustivši devedesetih školu u kojoj je radio Vojislav Sekelj nije u tom trenutku raskrstio samo s prividom »normalnog života« nego je po vlastitom izboru zakoračio u nesigurnost, što je u to vrijeme bila i jedina realna dimenzija života ovdašnjeg društva. Njegova potreba da o ljudima i pojavama oko sebe

javno i kritički govori krunisana je osnutkom *Žiga*, što je svakako jedna od najupečatljivijih crta u njegovom životopisu. Sva njegova erudicija, ali i kreativnost kao da su se prije i nakon toga samo ulijevali, odnosno izlivali iz njegovih britkih, a ponekad i do boli jakih tekstova (poput onoga njegovom imenjaku-vojvodi).

Kako je ušao u svijet nesigurnosti i rizika Vojislav Sekelj tako je iz njega i izašao: prije više od deset godina povukao se u svoju vikendicu na Paliću, da bi se odnedavno preselio u Žednik. I baš u tom razdoblju počele su stizati nagrade: *Dr. Ferenc Bodrogyári*, odličje Reda Danice s likom Marka Marulića, *Ban Josip Jelačić*. Dosljedan svom karakteru, Vojislav Sekelj ne mari puno za to. Ne mari, zapravo, ni za društvo kojim se toliko dugo bavio:

»Tužno mi izgleda sve ovo oko mene. S obzirom na to da sam se isključio i fizički i psihički iz aktivnog života napose kulturnog. Zapravo, povukao sam se u svijet koji mi je od uvijek bio najbliži: svijet pisanja. Pišem... Polako. Iako i to ide sve teže.«

HR: Što pišete?

Pa i to nije ništa novo. Bar za mene. Počinjem roman. Peti put. To je zapravo priča o tome kada smo **Mirko Kopunović** i ja bili u Tavankutu. Tu priču pokušavam sklopiti u kombinaciji s **Joyceom** kao jednim od mojih uzora modernog pisanja. Ali... Eto, peti puta počinjem, a nikako da ga završim. A možda i neću.

HR: Zbog čega Vam ono što se događa u Subotici, ali i u društvu općenito?

Tužna je cjelokupna kulturna scena u gradu unazad desetak godina. Ako usporedimo to s ranijim vremenom i pogledamo kakvu smo mi ekipu pisaca i umjetnika u Subotici imali, onda vidimo dokle smo stigli. Sjetimo se samo

Lazara Merkovića, Radovana Ždralea, Ivanke Rackov, Petka Vojnića Purčara, Roberta Tillyja... Usporedimo li to s vremenom današnjim, mislim da je sve to tanko. Primjera radi, sama Subotica ima više od petnaest, što nagrada što priznanja, zapravo najviše pohvalnica. Dobiješ papir i »zdravo«. E sad, je li potreban toliko broj i, što je još važnije, jesu li svi zaslužili sve ta nagrade, priznanja i što su već veliko je pitanje. Isto se može reći i za Srbiju, u kojoj ima više od sto, također što nagrada što priznanja, a zapravo najviše pohvalnica. To nam govori o tome da skoro svako drugo poduzeće nekome dodjeljuje nešto. Nekada su nagrade bile ozbiljna i društvena, a ako baš hoćete i materijalna stvar. Sjećam se da je **Krleža** nagradu koju je dodjeljivala Željezara Sisak uvjetovao, redom veličine današnjih milijun dinara dok je **Danilo Kiš** dobio deset puta manje, a **Basari** nije doteklo ni za ručak. Jedan **Urbán** je, recimo, od nagrade mogao kupiti pol kuće. Honorari su i za ono vrijeme bili pristojni. Danas se sve to svelo na papir, na zahvalnicu. Tužno je to. Tužno je na čega je kultura svedena.

HR: Što najviše prate?

Najviše čitam. Uglavnom Krležu i Joycea. I poeziju, naravno. Što se periodike, časopisa, tiče toga gotovo da i nema. Ima više nagrada, bolje rečeno priznanja, nego časopisa. I tu smo jako tanki, ne samo kada je riječ o Subotici nego općenito na ovim prostorima. Časopisi su u jednoj permanennoj krizi, a o kritici u njima da i ne govorim. Sjetite se samo *Dela*, *Književnosti*, *Polja*... Sve su to bili časopisi u kojima su bili ozbiljni tekstovi, ozbiljne kritike koje su pratile suvremeno stvaralaštvo. Danas od svega toga nije ostalo skoro ništa.

HR: Osim književnosti, bili ste veoma zapaženi i u novinarstvu napose kada je riječ o *Žigu*, subotičkom dvotjedniku

kojega ste pokrenuli u veoma teškim, pa i opasnim vremenima. Kako Vam, u usporedbi s devedesetima, novinarstvo izgleda danas?

Mogu reći da, osim *Danasa*, ništa ne pratim. Mada, kada i *Danas* usporedim s nekadašnjom *Našom borbom*, moram reći da je slabiji. Što se radija tiče, slušam Radio Beograd jer imaju vrlo solidne emisije iz kulture. A televizor ni nemam. Mislim da vam je već i nakon ovoga jasno kakvim vidim stanje u novinarstvu danas: svi su se zatvorili u svoje torove. Nekada je bilo zajedništva, a sada je, bar po mom mišljenju, svatko zatvoren u sebe. Što se *Žiga* tiče, slobodno mogu reći da mi nismo bili orijentirani »hrvatski« nego liberalno-građanski. Bili smo, zapravo, slobodni, poprilično kritički nastrojeni i mislim da smo odigrali jednu malu, ali značajnu ulogu. *Žig* je oko sebe okupio ozbiljan tim ljudi koji su pisali veoma dobre tekstove.

HR: Kakve posljedice dugoročno može proizvesti po društvo to sustavno osiromašivanje kulture i kontinuiran pad kvalitete javnog informiranja?

Bit ću slobodan parafrazirati *Hegela* gdje on traži izmjenju svijesti. Međutim, što znači »izmjena svijesti«? To sigurno nije isto što i popraviti automobil. Svijest se može mijenjati ako najveće interese duha estetski približimo nekoj formi, a s tim zajedno ide i etika. Kada do toga dođe, onda će eventualno doći i do izmjene svijesti. Inače, bez toga ništa.

HR: Tu bi značajnu ulogu moralo odigrati i obrazovanje, odnosno školski sustav.

Na žalost, mi danas u svim oblastima društvenog života, pa tako i u obrazovanju, možemo govoriti vrlo jednostavno: krizne krize kriza. Sve vrijednosti u društvu su podcijenjene i potplaćene s jedne i korumpirane, s druge strane. Kada to sabere, imate to što imate. U tom

smislu, obrazovanje tu ne može odigrati značajnu ulogu ako sve ostale oblasti ostanu nepromijenjene.

HR: Na lokalnoj političkoj sceni posljednjih su godina znatno izmijenjene uloge, uključujući i nekada najmoćniji Savez vojvodanskih Mađara. Kako na to gledate: kao na pragmatizam ili na udvorničvo?

Ne pratim više ni lokalne političke prilike, ali mi se ipak čini da su oni održali nekakav najjači kontinuitet.

HR: Od politike ipak najviše zavisi sudbina grada u kom ste rođeni, u kom ste stvarali i na čijoj ste društvenoj sceni stanovito vrijeme i sami igrali značajnu ulogu. Kakvom vidite sudbinu Subotice za koju već sada mnogi kažu da se nepovratno urušila?

Paaa, što da kažem? Vuk napao magarca. Na svim poljima sve je više, namjesto kritike utemeljene na argumentima, prisutno vrijeđanje. Na vrijeđanju je, naime, utemeljena kompletna naša politika, od najviše razine, pa tako i do ove naše, subotičke. To dovoljno govori o ozbiljnosti naše politike i naših političara, a što se onda prenosi i na medije i na kompletno društvo. Iz toga, onda, nije teško ni izvući zaključak kakvom vidim sudbinu Subotice. Ako ne dođe do promjene svijesti...

HR: Odnosi li se takav zaključak i na budućnost hrvatske i ostalih nacionalnih zajednica koje žive u Vojvodini?

I pored zasluga koje nesumnjivo ima, Vojvodina je već odavno gurnuta na stranu. Muči se kao što se muče i njeni građani. Što se hrvatske, a isto tako i ostalih zajednica u njoj tiče, mislim da je živi mrtvac. Ne vidim ja tu nikakvog zajedništva, nikakvog plana... Ne vidim, a to je najvažnije, mladih ljudi koji bi se brinuli o tome. Možda i zato što mladi ljudi masovno odlaze.

MARTIN JAKŠIĆ: RJEČNIK GOVORA SLAVONSKIH, BARANJSKIH I SRIJEMSKIH, NAKLADA DOMINOVIĆ, ZAGREB

Kapitalizirani entuzijazam

Kada je o našem području riječ, Rječnik se prije svega odnosi na šokačke govore u Podunavlju i sr(ij)emske u istočnom Srijemu, te bi svakako bilo i više nego uputno da ga u svom vlasništvu imaju ustanove od kojih je tako nešto i »logično očekivati«, poput obrazovnih i institucija kulture koje se u svom radu bave pitanjima upoznavanja, njegovanja i očuvanja zavičajne kulture, pri čemu je upravo govor njezin temelj

Ako se za *Nakladu Dominović* iz Zagreba s pravom može reći da je *Rječnik govora slavonskih, baranjskih i srijemskih* jedno od najznačajnijih djela s kojim se i ove godine pojavila na *Interliberu*, onda se za autora **Martina Jakšića** s još većim pravom može ustvrditi kako je riječ o njegovu životnom djelu koje je – kao dio nematerijalne baštine – darovao cjelokupnoj hrvatskoj kulturi. Uostalom, riječi samog nakladnika kako »djelo takvoga obuhvata nije poznato u sveukupnoj dosadašnjoj hrvatskoj dijalektalnoj leksikografiji« to na najbolji način najavljuju. O čemu je, zapravo, riječ?

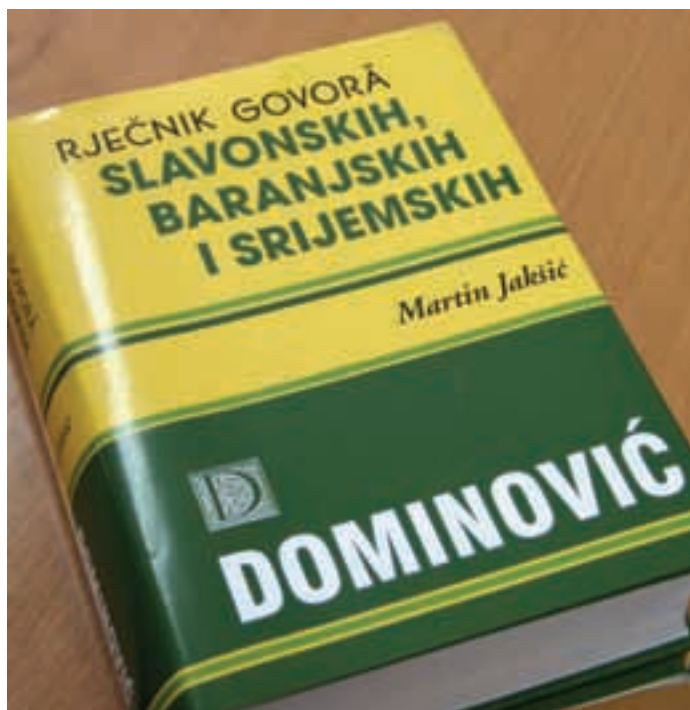
MODERNI KALEIDOSKOP ARHAICHNOSTI

Riječ je o tome da je Martin Jakšić (rođen 1931. u Starim Mikanovcima) u *Rječnik* pohranio više od 360.000 riječi i oko 80.000 natuknica koji se tiču slavonskog dijalekta i njegovih poddijalekata s prostora Slavonije, Baranje, Srijema, a dijelom i Podravine. U mnoštvu tih broji i slova mjesto u *Rječniku* našli su i staro i novostokavski govori sa svim svojim inačicama, kako iz ruralnih tako i iz urbanih područja navedenoga prostora.

Osim samoga popisa riječi – koji, naravno, čini najveći dio – u *Rječniku* je značajan prostor posvećen i veoma zanimljivim Istoznačnicama i bliskoznačni-

cama (nije rijetkost da za pojedinu riječ postoji i stotinjak izraza, poput »brbljati«, »igre«...!),

voli vo, naj volji no, sam bi izabirljali – Ovaj bi jedno, onaj drugo, samo bi zanovijetali) i

imenaru (muška i ženska imena s pripadajućim nadimcima, imena domaćih životinja, stara imena mjesta i država, porugljivosti i domaća imena, te nadimci

Sveze riječi (molovana slika – fotografija u boji, primjerice) na kraju upotpunjuju kaleidoskop arhaizama kakav se i očekuje od jednog moderno koncipiranog

Sremac krmaču časti s napojem, a ona mu povraća s kulinom – Srijemac krmaču tovi napojem, a ona ga daruje kulinom.

mještana), te nazivljima zemalja, područja i mjesta, rodbinskim nazivljima; vabljenjima, naredbama, povicama i glasanju životinja, kao i izrazi za porez, globu, taksu, glavarinu... Naš divan (Vaj

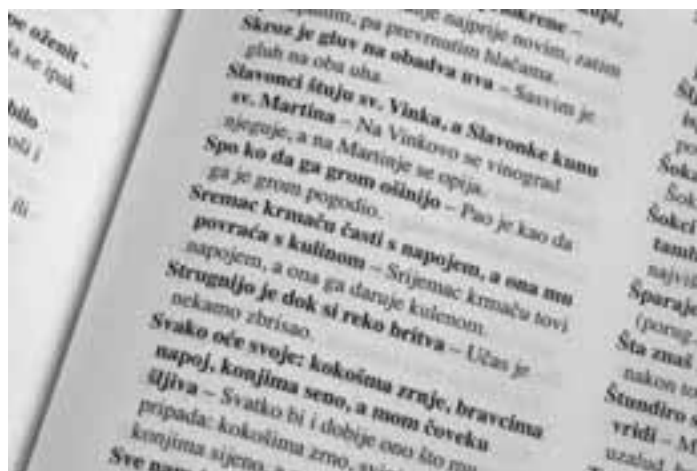
djela kakav je svakako *Rječnik govora slavonskih, baranjskih i srijemskih*.

Naravno, ovakvo jedno djelo ne bi moglo ugledati svjetlo dana bez stručne pomoći kakvu

su Jakšiću pružili – prije svega – dr. **Marko Samardžija**, dr. **Bernardina Petrović** i dr. **Ivana Kurtović Budja**, te recenzenti akademik **Josip Užarević** i dr. **Josip Lisac**. Stoga je Užarević posve u pravu kada u recenziji kaže kako će *Rječnik* privlačiti pozornost »ne samo jezikoslovaca (dijalektologa) nego isto tako i folklorista, etnologa, kulturologa i svih onih koje na bilo koji način zanima slavonski život i slavonska duša...«. Samom Jakšiću dužnu zahvalu na najbolji način dala je Bernardina Petrović riječima kako je »samozatajni autor riječi dugo, pomno, marljivo i strpljivo prikupljao u ruralnim i urbanim mjestima i crpio iz leksikografskih, gramatikografskih, dijalektoloških i književnih djela«. Iako nije nužno, svakako nije ni zгорега napomenuti da je označavanjem akcenta i postakcenatske dužine kod riječi i izraza – gdje god je navedeni tim smatrao da je to potrebno – *Rječnik* dodatno dobio na razumljivosti, napose kada je riječ o mlađim naraštajima koji će ga, može bitno, koristiti.

POUKE I PONUKE

Rječnik govora slavonskih, baranjskih i srijemskih zanimljiv je, svakako, i za potencijalne čitatelje i izvan granica Hrvatske, jer se on bar nekim svojim dijelom odnosi i na govore Hrvata (i ne samo Hrvata) u Bosni i Hercegovini, Mađarskoj

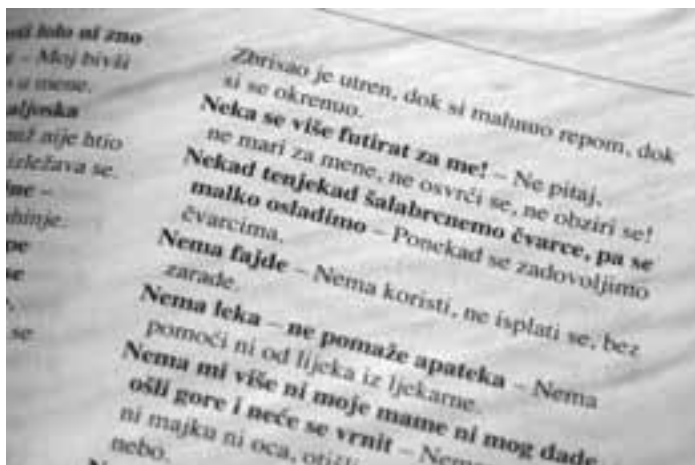
i Vojvodini. Kada je o našem području riječ, to se prije svega odnosi na šokačke govore u Podunavlju i sr(ij)emske u istočnom Srijemu, te bi svakako bilo i više nego uputno da ga u svom vlasništvu imaju (bar) one ustanove od kojih je tako nešto i »logično očekivati«, poput obrazovnih ustanova i institucija kulture koje se, svaka na svoj način, u svom radu svakodnevno bave pitanjima upoznavanja, njegovanja i očuvanja zavičajne kulture, pri čemu je upravo govor njezin temelj. S obzirom na to

da je zaista riječ o kapitalnom djelu, nabavi Rječnika ne bi se smjelo pristupiti stihijski nego je uključivanje krovnih hrvatskih institucija i ovdašnjih hrvatskih diplomatskih tijela – kakve su svakako Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Veleposlanstvo (odnosno Konzulat) Hrvatske – naprosto samo po sebi razumljivo i očekivano. Na taj način, a to se posebno odnosi na Podunavlje i Srijem, u deklariranoj brizi za očuvanjem zavičajne kulturne baštine bit će naprav-

ljen izuzetno krupan i značajan korak.

Iako također nije nužno, nije zgoroga niti spomenuti kako je Dominović objavljivanjem *Rječnika govora slavonskih, baranijskih i srijemskih* i ovdašnjim, a još više institucijama kulture u Hrvatskoj (napose onima

renju da entuzijazam nije tek puki plod bezgranične ljubavi nego da se iz nje(ga) može roditi djelo od opće koristi i značaja. Ovo tim prije što *Rečnik bačkih Bunjevaca Marka Peića i Grge Bačlije* (u nakladi Matice srpske) ni izbliza nije završeno djelo. Naklada Dominović naj-

koje se bave jezikoslovljem) pokazao kako je uz pametnu stručnu i logističku (uključujući i financijsku) pomoć moguće pojedinca (!) potaknuti u uvje-

bolji je primjer za to, a ujedno može biti i početna adresa za uspostavu novih kontakata.

Z. R.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, na temelju članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST

O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Poduzeće KODAR INŽENJERING DOO., Beograd, Autoput za Zagreb br. 41i, ovlašteno od strane nositelja projekta VIP MOBILE DOO., Novi Beograd, Omladinskih brigada br. 21, podnijelo je dana 29. 12. 2016. pod brojem IV-08/I-501-383/2016, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij procjene utjecaja na životni okoliš projekta: Radio bazne stanice »NS2470_02 SU_SUBOTICA_VETERINARSKI_ZAVOD« na katastarskoj parceli 12018/3 KO Donji grad, Subotica, ulice Beogradski put br. 123 (46.077799°, 19.679872°).

Javni uvid u predmetni Studij može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, I. kat soba 129, svakog radnog dana od 10 do 12 sati od 4. 1. 2017. do 3. 2. 2017., a javna prezentacija Studija održat će se 10. 2. 2017. godine u 14 sati u prostorijama Službe.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, na temelju članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST

O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJ PROCJ UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Poduzeće KODAR INŽENJERING DOO., Beograd, Autoput za Zagreb br. 41i, ovlašteno od strane nositelja projekta VIP MOBILE DOO., Novi Beograd, Omladinskih brigada br. 21, podnijelo je dana 29. 12. 2016. pod brojem IV-08/I-501-384/2016, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij procjene utjecaja na životni okoliš projekta: Radio bazne stanice »NS2367_02 SU_Đurđin« na katastarskoj parceli 2644/2 KO Đurđin, ulice Bose Miličevića bb (45.948710°, 19.538547°).

Javni uvid u predmetni Studij može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, I. kat soba 129, svakog radnog dana od 10 do 12 sati od 4. 1. 2017. do 3. 2. 2017., a javna prezentacija Studija održat će se 10. 2. 2017. godine u 12 sati u prostorijama Službe.

Što Vam je donijela i odnijela prošla godina?

STANKA ČOBAN,
Bač

Godina slavlja

Protekla godina mi i nije bila tako loša. Odmah u početku imali smo veliko slavlje u obitelji, rodilo nam se treće unuče. Ubrzo nakon toga bio je i prvi rođendan naše unuke, pa krštenja u Petrovaradinu i u Austriji. Obiteljska događanja su bila sretna. Nas starije zdravlje baš i nije najbolje poslužilo, no nije bilo ničega što se ne bi moglo izliječiti. Bilo je i lijepih putovanja. Posjetili smo Njemačku, Tuzlu, Zagreb, Austriju... i to sve lijepim povodima. I na poslovnom planu možemo biti zadovoljni. U Etno *Didinoj kući* bilo je posjetitelja taman onoliko koliko možemo podnijeti. Etno kuća živi i to je najbitnije. Naše kulturno i nacionalno naslijeđe nije u mraku. U udruzi *Tragovi Šokaca* radili smo cijele godine, imali smo nekoliko gostovanja s pjevačkom skupinom, a našom stalnom manifestacijom *Žensko tradicijsko češljanje...* prezadovoljni smo. No, postoji i druga strana medalje. Mi u jugozapadnom dijelu Bačke, u općini Bač, koji se bavimo kulturom i očuvanjem hrvatskog kulturnog blaga, ulažemo velike napore kako bismo opstali. Nedostatak članstva, samim tim i smanjena sredstva za projekte, otežavaju nam rad, pa i dobre projekte ne možemo realizirati onako kako smo zamislili. Ovaj problem prisutan je već nekoliko godina unazad. Ono malo naših mladih odlazi u gradove na školovanje i više se ne vraćaju, a stare je teško pokrenuti. Nadamo se da ćemo imati snage ustrajati i održati se, jer Bač je sa svojim Franjevačkim samostanom ipak kolijevka Šokaca. To ne možemo i ne smijemo nikad zaboraviti!

I. A.

GORAN ŽERAVICA,
Šid

Dobro i lijepo

U 2016. godini dogodilo mi se puno lijepih stvari, tako da mogu slobodno kazati da ću je pamtiti uglavnom po dobrome i lijepom. Ono što mi je svakako najvažnije je to da mi je obitelj bila zdrava i da smo svi sretni i na okupu. Također, stariji sin je završio školu, upisao fakultet i zbog toga sam naročito ponosan. Ostaje mi samo nadati se da će biti uporan i vrijedan i završiti studij do kraja kako bih u svom poduzeću imao stručnu pomoć od njega. Jako mi je važno da se obiteljski posao nastavi i zato i želim da što prije djecu uključim u poslove kako bih im pomogao da se što prije osamostale, a u drugu ruku da olakšaju i meni. Što se tiče posla, ova godina mi je bila veoma uspješna. Uspio sam završiti brojne poslove, ostvariti važne kontakte s brojnim poslovnim partnerima iz inozemstva, koji će, iskreno se nadam, imati za rezultat uspješnije poslovanje našet vrtke. Veoma mi je važno da poduzeće, i pored teške situacije, stoji na zdravim nogama i svaki dalji korak ka tome za mene je veliki uspjeh. U obitelji smo ostali jaka potpora jedni drugima i drago mi je da je tako. Nismo odustali jedni od drugih u situacijama kada nam je bilo najteže i tako smo lakše prebrodili sve one loše stvari koje su nam se dogodile i koje će ova godina odnijeti. Iskreno se nadam da će tako ostati i naredne godine, jer samo složni i u ljubavi možemo sve probleme lakše riješiti.

S. D.

ANA ŽIGIĆ,
Novi Beograd

Sve se može kada su ljudi pravi

Protekla godina donijela mi je velike muke i probleme. Od godina koje su već pritisle zdravlje mi je načeto, bolje reći nikakvo, a gdje god se okrenem vidim samo ljude koji nemaju ni malo sluha za tuđe probleme. Uz male mirovine, da nam nije djece, pocrkali bismo od gladi. I nitko ne pita imamo li, samo daj, podmiri sve takse. Ukoliko ne platiš, tu je sud efikasan i interes zagarantiran, ali za državu. Najveći problem koji će nas i sahraniti jeste stan kojega nam vojska ne da, na pravdi Boga! I još uzima stanarinu u mjesečnom iznosu od 100 eura, plus sve druge dažbine, koje nam pojedu mirovine. Ako ne platiš, van! Sud probio sve zakonske rokove, sve vrti u krug i nitko im ništa ne može. Sad i njega trebamo tužiti za odštetu. Tražila sam pomoć od čelnštva hrvatske zajednice u Srbiji, ne mogu reći da nisu iskazali namjeru pomoći. Čuli smo se nekoliko puta i zaboravili ljudi kako je biti u nevolji. Jedino je *Hrvatska riječ* korektno pisala o mojem slučaju. Ja se dičim i ne dam ono što su mi otac i mater bili, ali glavni za manjine ne diče se mnome. Bitno je da sam na popisu i izjašnjavam se kao Hrvatica i da me negdje na sastancima predstave kao problem kojega ima u Srbiji, ali ne i da meni pomognu nego da se imaju oko čega raspravljati. Sad više i ne znam tko je gazda, a i da znam isto bi mi bilo. I tako iz dana u dan, prođe godina puna muka, ne daju da danem dušom. Dragi moji, stara izreka kaže: u se i u svoje kljuse, a tako malo mi je potrebno. I sve se može, samo kada su ljudi pravi!

I. A.

**RAZGOVOR POVODOM OSNUTKA HKD-a
HRVATSKI KULTURNI CENTAR BEOGRAD**

**MIHAILO BALIĆ,
PREDSJEDNIK UDRUGE**

Želimo kroz kulturu njegovati dobre odnose

Nekoliko entuzijasta iz Beograda – **Ljiljana Crnić, Mihailo Balić, Aleksandar Alač i Ivana Vukov** pokrenuli su inicijativu da se u Beogradu osnuje još jedna hrvatska udruga. Ideja je urodila plodom i 20. srpnja 2016. godine donesen je Statut novoosnovane hrvatske udruge Hrvatskog kulturnog centra *Beograd*. Za predsjednika udruge izabran je Mihailo Balić, za dopredsjednike Ljiljana Crnić i Aleksandar Alač, a za tajnicu Ivana Vukov. Novoosnovana udruga u Beogradu još nema prostorije za rad, ali potpora i obećanja postoje od najviših državnih institucija. Kod predstavnika ove udruge postoji velika volja da u dogledno vrijeme sagrade *Kuću prijateljstva* gdje bi se okupljali, osim pripadnika hrvatske zajednice, i ostali ljudi dobre volje, koji imaju želju da odnose između Srbije i Hrvatske razvijaju.

Kako je došlo do ideje da se u Beogradu osnuje još jedna hrvatske udruge?

Prije osnutka ove udruge, Ljiljana Crnić i ja bili smo osnivači Hrvatskog građanskog saveza (HGS). U sklopu tog djelovanja pokušavali smo kulturu izbaciti u prvi plan. Međutim, HGS je imao neka druga programska načela koja nama ni danas nisu jasna. Kada smo to shvatili, došli smo na ideju, s obzirom na to da smo apolitični i da nam je kultura na prvom mjestu, da pokušamo organizirati se i osnovati drugu hrvatsku udrugu u Beogradu. Obavijestili smo Veleposlanstvo Hrvatske u Beogradu i Hrvatsko nacionalno vijeće i od njih dobili potporu da tu svoju ideju i realiziramo.

U Beogradu postoji još jedna udruga Hrvata Tin Ujević. Smatrate li da je za Beograd nedovoljna jedna udruga ili ste imali želju da radom nove udruge proširite aktivnosti?

Smatramo da Beograd kao glavni grad Srbije zaslužuje da ima svoj Hrvatski kulturni centar, sa svojim prostorijama, koji će okupiti oko sebe sve ostale udruge. U Zemunu je hrvatska udruga *Ilija Okrugić Srijemac*, Društvo hrvatske mladeži i jedna udruga gdje su uključene uglavnom žene.

Imamo želju da svi oni u našim budućim prostorijama organiziraju svoje prezentacije i svoje priredbe. Druga stvar kojom smo se vodili prilikom odluke da osnujemo našu udrugu je da skoro sve nacionalne manjine u Srbiji imaju svoje udruge. Jedino Hrvati u Beogradu nemaju svoje krovno udruženje. Mi smo »razbacani« po Zemunu i Beogradu i u tim udrugama se okupljaju isti ljudi. Nama to nije cilj. Mi želimo da u našu udrugu dolaze i drugi ljudi da gledaju priredbe, slušaju prezentacije i da nekako tu našu kulturu povežemo.

Postoje li obećanja da ćete uskoro dobiti prostorije za rad?

Premijer Srbije **Aleksandar Vučić** nam je obećao prostorije na korištenje za razdoblje od 99 godina bez plaćanja naknade. Da bi se to ostvarilo, moramo tijesno surađivati s Hrvatskim nacionalnim vijećem, koja je naša krovna organizacija. Očekujemo da službeni dopis od njih bude upućen premijeru i iskreno se nadamo da će u dogledno vrijeme doći do otvaranja naših prostorija kako bismo mogli krenuti s radom.

U Vašem dugoročnom planu je i izgradnja Kuće prijateljstva. Što se točno pod tim podrazumijeva?

Neki uzor nam je bila crnogorska *Kuća prijateljstva*, koja je otvorena prije nekoliko mjeseci. Imamo želju da izgradimo *Kuću prijateljstva* gdje bi mogli doći osim pripadnika hrvatske zajednice iz Srbije i svi ostali ljudi dobre volje. U planu nam je da organiziramo sastanke s odvjetnicima, liječnicima i svim ostalim eminentnim stručnjacima, kako iz Srbije tako i iz Hrvatske. Krenut ćemo svakako od kulture, jer smo mi apolitični.

Kolika je zainteresiranost Hrvata iz Beograda? Koliko su oni danas spremni da i kroz kulturu iskažu svoju etničku pripadnost?

U Beogradu, za razliku od unutrašnjosti, postoji znatno manji strah da se osobe deklariraju kao Hrvati jer oni ovdje neće trpjeti nikakve konzekvence zbog toga. Beograd je veliki multikulturni grad i ovdje ljudi nemaju tu bojaznost. Prema posljednjem popisu u

Beogradu živi preko 8.000 Hrvata. Međutim, tu nisu uračunati Šokci, Bunjevci i svi ostali koji su se podijelili tužnih 90-ih godina. Ima dosta nacionalno mješoviti brakova. Oni ljudi koje smo okupili nemaju nikakav strah izjasniti se kao Hrvati niti putem djelovanja u okviru udruge njegoovati svoju kulturu i tradiciju.

Što slijedi u vašem radu?

Svakako da je to najprije otvaranje naših prostorija, a odmah zatim organiziranje književne večeri gdje će osim Ljiljane Crnić i njenih gostiju prisustvovati i drugi viđeniji Hrvati iz Beograda. Trenutačno ne raspolazemo s mnogo sredstava i prvo što ćemo uraditi jeste da ćemo aplicirati za sredstva gdje god budemo mogli. Dobili smo obećanja i od Veleposlanstva RH i HNV-a, a na Sajmu knjiga u Beogradu spremnost Veleposlanstva da nam doniraju knjige kako bismo opremili našu knjižnicu. Također, očekujemo dobru suradnju sa svim ostalim hrvatskim udrugama kao i udrugama svih ostalih nacionalnih manjina. Veliku potporu imamo od makedonske i slovenske manjine, a nadamo se uskoro suradnji i sa svima ostalima.

S. Darabašić

Promjene na važnoj prometnici

NEKAD
i
SAD

Iznimno zanimljiv pogled ka gradu iz pravca Palića, iz podvožnjaka na međunarodnom putu – na fotografiji koja potječe iz 1936. godine, dakle, od prije osam desetljeća. Kada se danas pogleda s istog mjesta, glavna prometnica je i dalje tamo, ali je prizor znatno drugačiji, ne samo iz razloga što se u prolasku gradom više ne nailazi na stada ovaca.

Značajnu razliku u pogledu s iste lokacije čine dvije velike zgrade, podignute u međuvremenu, kod raskrižja. Obje građevine se na aktualnoj fotografiji nalaze s lijeve strane, uz put, na Trgu Lazara Nešića. Jedna je neposredno uz raskrižje (danas svijetle boje), izgrađena u ratno doba, 1941. i 1942. godine, kao najamna zgrada, čiji je naručitelj bila Privredna banka i mirovinski fond. Druga građevina je višekatnica tijela uprave nekadašnjeg Sreza ili »nova općina«, kako je Subotičani zovu, nastala početkom šezdesetih godina dvadesetog stoljeća, kao predstavnica moderne arhitekture toga vremena.

Podvožnjak iz čijeg smjera su snimljene ove fotografije, u današnjem obliku napravljen je 1958. godine, nakon što je prethodni, osim zubom vremena, dodatno bio oštećen prilikom sudara vlakova, baš na mostu 1957. godine.

K. K.

Naši trgovi

Subotica, kao jedan od najvećih stepskih gradova, umjesto jednog centralnog gradskog trga, ima jedan veliki centralni gradski prostor. U prostorno-morfološkom smislu centralna zona grada sastoji se od više često međusobno povezanih trgova i od nekoliko glavnih širokih ulica, koji su nekad imali i neku funkciju, najčešće kao tržnice. Ovo je razumljivo ako znamo da je grad izrazito monocentričan i da je njen centar nastao na križa-

Korzoa, gdje se dolazilo »da se vidi i da bude viđen«. Na simboličnoj razini ako je kuća (dom, ognjište) centar univerzuma za čovjeka (obitelj), onda je centar grada (trg) centar univerzuma gradskog društva, tj. stanovnika jednog grada. Kada se danas u Subotici npr. kaže »idem u grad«, »naći ćemo se u gradu«, samo se od sebe podrazumijeva da je to centar grada. »Ništa ne odaje bolje grad nego njegov glavni trg« tvrdio je svojevremeno **Ranko Radović**.

centralnoj zoni: glavna je bila ispred Gradske kuće, danas je park. Meso i riba su se prodavali u današnjoj Strossmayerovoj, a »Stareška peca« i prodaja sadnica bila je na trgu ispred Franjevačke crkve, Zelena i Mliječna tržnica se nalazi na istom mjestu, grnčarski proizvodi su se prodavali u Ulici Dimitrija Tucovića. Žitni trg je bio današnji Trg žrtava fašizma, ogrjev i bostan su se prodavali u Ulici Sándora Petőfija, tu u uličici je bila mala

Globalizacija je stigla i do našeg malog mesta, s njom i neki novi svjetski trendovi.

TRG ZA DOČEK

Početkom devedesetih trgov su postali mjesto za organiziranje dočeka Nove godine za sve građane. Organizirani su koncerti i vatrometi, skoro isto kao u Londonu ili New Yorku. Posljednjih godina organizira se i vašar, pa se ta prvobitna funkcija centra, makar nakratko,

Subotica oko 1900. godine

Kazalište i vodoskok 1989. godine

nju lokalnih, regionalnih često i transregionalnih putova. Zbog neizgrađenosti obilaznice, čuvenog »Y kraka«, teški kamioni i danas prolaze kroz centralnu zonu grada. Tu se sažima najviše gradskih funkcija: uprava grada, centri svetovne i duhovne kulture, crkvene vlasti, trgovina, ugostiteljstvo, zabava... Ne trebamo zanemariti informativnu i manifestnu funkciju centra, odnosno centralnog trga. Na ovom mjestu su u početku komunicirali vlast i građani (npr. doboš na vašarima, stup srama itd.), ali i obratno: tu komuniciraju i građani s vlastima (manifestacije potpore ili prosvjedi). Centar je također i mjesto međusobnih komunikacija samih stanovnika. Sjetite se samo nekadašnjeg

MIJENJANJE FUNKCIJE TRGOVA

Jedna od prvih funkcija trga bila je zapravo tržnica, razmjena robe na dan kada su održavani vašari. Ime grada Subotice je nastalo vjerojatno onda kada su vašari bili održavani subotom. U Sloveniji postoji Murska Sobota, a u Mađarskoj postoji grad Szombathely, u Slovačkoj Dunajska Streda. Sva ova mjesta svoje imena »vuku« od dana kada su vašari održavani. Kod nas se dan za vašare vremenom pomjerio na petak i tog dana čitava centralna zona se pretvorila u vašarište. U jednom dužem razdoblju izbrojao sam jedanaest raznih tržnica u

»Gulupčija peca«, a na današnjem Puškinovom trgu, gdje je benzinska crpka, mogli ste kupiti sijeno i slamu. Nekad ste u Ulici Matije Gupca također mogli kupiti zeleni i mlijeko. Razvoj trgovine rezultirao je da se neki proizvodi više ne prodaju na trgovima (žito, sijeno, slama, ogrjev), higijensko-sanitarni propisi su pooštrili prodaju živih namirnica, ali i danas funkcioniraju na raznim dijelovima grada lokalne tržnice na kojima uz tradicionalne poljoprivredne proizvode možete kupiti i »uvoznu robu«, uglavnom iz Mađarske. Najveći i najpoznatiji tržni centar danas je Buvljak u MZ Mali Bajmak. Tu dominiraju proizvodi s dalekog istoka, oznakom P.R.C.

ponovno vraća kao tržišni prostor. Pošto sam pomalo nepopravljivi nostalgik, pronašao sam dvije fotografije kako bih ilustrirao promjenu na jednom trgu u centru grada. Vremenska distanca između dvije snimke je skoro jedan vijek. Kazalište i trg su snimljeni prije izgradnje Gradske kuće, druga snimka pokazuje rekonstruirani trg koji je dobio i jugoslavensku nagradu za urbani projekt. Danas je »originalno« kazalište nestalo, fontana ne radi, a na trgu se, uz neki problematički kip, za skupe novce drže novogodišnji koncerti sumnjivog karaktera, ipak samo za dio građana. Da me je netko pitao, ja bih te novce potrošio za popravak, npr. fontane. Ali tko mene ili vas nešto pita?

PROŠLA GODINA IZ KUTA HRVATSKIH UDRUGA

Važan je novac, ali nije sve ni u tome

*Novca je bilo koliko je bilo * Za neke više, pa su se mogli praviti i iskoraci, za neke taman da se pokriju svi troškovi, a za neke malo pa su se u udrugama dovijali na razne načine ne bi li uspjeli održati zacrtanu brojnost i nivo svojih manifestacija*

Uz velike napore održane su sve redovite manifestacije i programi, zajednička je ocjena hrvatskih udruga iz Sombora, Berega, Stanišića i Lemeša. Novca je bilo koliko je bilo. Za neke više, pa su se mogli praviti i iskoraci, za neke taman da se pokriju svi troškovi, a za neke malo pa su se u udrugama dovijali na razne načine ne bi li uspjeli održati zacrtanu brojnost i nivo svojih manifestacija

PRORAČUNI SVE TANJI

HKD *Vladimir Nazor* iz Stanišića težište svoga rada stavio je na produciranje radijske emisije *Glas Hrvata*, koja se poslije gašenja Radio Sombora emitira na privatnoj radio postaji *Fortuna*.

»Što se tiče sredstava za radijsku emisiju, dobili smo ih na natječajima Ministarstva kulture i informiranja, HNV-a, Grada Sombora i Veleposlanstva Hrvatske. O konkretnim brojkama ne bih, nisu o njima govorili ni drugi, i uostalom ti podaci su dostupni i koga interesiraju može ih naći. S produciranjem radijske emisije nastavljamo i u 2017. godine. Nadamo se da će Grad Sombor izjednačiti sredstva koja će dobiti hrvatska i bunjevačka zajednica, a ne kao što se prošle godine dogodilo da hrvatska zajednica dobije 100.000 dinara iz proračuna grada Sombora, a bunjevač-

ka 400.000«, kaže **Ivan Karan** predsjednik HKD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića.

Prema Karanovim riječima u prošloj godini udruga iz Stanišića aplicirala je na natječajima Ministarstva kulture, pokrajinskih tajništava za kulturu i informiranje, te obrazovanja, upravu, propise i nacionalne zajednice, HNV-a, ZKVH-a, Grada Sombora i Veleposlanstva Hrvatske u Beogradu.

»Iako smo prolazili na natječajima, dio svojih aktivnosti morali smo pokriti iz donacija naših članova, jer mi smo udruga koja plaća putne troškove gostima koji sudjeluju u našim programima, a ove godine dijelili smo i novčane nagrade za najuspješnije pjesnike na natječaju za najbolju pjesmu pisanu na ikavici. Zadovoljni smo operativnošću Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, koji je u kratkom roku raspisao natječaj, donio odluku o raspodjeli sredstava i uplatio novac udrugama. Kod HNV-a to nije bio slučaj. Natječaj je bio u kolovožu, a novac smo dobili pred Božić«, kaže Karan.

U HBKUD-u *Lemeš* iz Lemeša kažu da novca nikada dosta, ali mnogo više od toga muči ih to što je sve manje aktivnih članova.

»Odlaze nam ljudi. Mladi na školovanje, oni stariji na rad u inozemstvo. Došli smo u situaciju da nismo mogli nastupiti na Pokrajinskoj smotri folkloru, na koju smo se plasirali, jer

nam je nedostajala skoro polovica igrača. Nismo uspjeli ni pripremiti novu predstavu za Memorijal *Antun Aladžić*. Kako ćemo i što ćemo naredne godine vidjeti ćemo na prvom sastanku koji nas čeka ove godine«, kaže predsjednik udruge iz Lemeša **Marko Vilić**.

Glede sredstava kojima su raspolagali u 2016. godini Vilić kaže da su za redovitu djelatnost od Grada Sombora dobili 19.000 dinara. Grad im je financirao i šestomjesečni rad koreografa. U bruto iznosu to je 20.000 dinara, ali kada se odbiju doprinosi koreografu pripada 11.000 dinara.

»Za Memorijal *Antun Aladžić* i za *Dužijancu* od Pokrajine smo dobili po 20.000 dinara. Značajna pomoć bile su nam donacije članova i prijatelja društva«, kaže Vilić.

Plaćenog koreografa imali su i u bereškoj udruzi. Od Grada Sombora za redovitu djelatnost su dobili 39.000 dinara, a za manifestaciju *Mikini dani* 30.000 dinara, koliko im ja za iste svrhe stiglo i iz Pokrajine.

»Od HNV-a smo dobili 20.000 dinara i to nam je uplaćeno posljednjeg radnog dana prošle godine. Sredstva od ZKVH-a nismo dobili, kao ni od Veleposlanstva Hrvatske u Beogradu. Naša je pogreška bila što smo prijavu za natječaj poslali u Zagreb, a ne u Beograd, ali nitko nije našao za shodno da nam je vrati ili ukaže na ovu pogrešku«, kaže čelni

čovjek HKPD-a *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega **Marin Katačić**.

U toj udruzi svjedoci su da je novca svake godine manje, a kao primjer navode to što su prije nekoliko godina iz Pokrajine za *Mikine dane* dobivali i 70.000 dinara, a sada je ta potpora više nego prepolovljena.

»To sve dovodi u pitanje kvalitetan rad. Da biste privukli članove, posebice djecu, morate se potruditi da im omogućite odlaske na gostovanje, da se pokažu i prikažu. Mi smo zadovoljni koliko smo u prošloj

godini imali nastupa u Hrvatskoj, BiH i Srbiji, ali sve to smo uspjeli jer su nam pomogli mještani i drugi donatori», kaže Katačić.

ZA GODINU – DVIJE KNJIGE

Razloga za zadovoljstvo prošlom godinom imaju u Udruzi građana *Urbani Šokci* iz Sombora, jer je to bila godina u kojoj su uspjeli tiskati dvije knjige. Ova udruga sudjelovala je na natječajima Ministarstva kulture i informiranja, Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu, propise i nacionalne zajednice, HNV-a, ZKVH-a i Grada Sombora.

jinskim natječajima. Na svakoj ovoj instanci dobili smo po 10.000 dinara. S obzirom na program koji smo ponudili, mislimo da je to malo i nadamo se da će ipak naredne godine prepoznati i vrednovati naš rad. Što se tiče Grada Sombora relativno smo zadovoljni», kaže predsjednica *Urbanih Šokaca Marija Šeremešić*.

Šeremešić s ponosom izdvađa Rječnik monoštorskog govora *Bile riči* čiji je ona autor, a koji je tiskan u 2016. godine.

»Traže nam primjerke ovog rječnika jezični stručnjaci iz Hrvatske, što je za mene pravo priznanje. Prošla godina bila je prva u kojoj je ova udruga

U Stanišići na *Večeri ikavice*

»Na naše veliko iznenađenje Ministarstvo kulture nam je za Dane hrvatske kulture dalo 200.000 dinara. Iznenadili se jesmo, ali nam je drago da je netko prepoznao naš trud i rad. Ured za Hrvate izvan Hrvatske preko Veleposlanstva ove godine nam je dao manje sredstava, 5.000 kuna. Mogu shvatiti da je kriza i da su neke udruge, prije svega one koje imaju kulturno-umjetnička društva, imale veće potrebe. Nismo zadovoljni sredstvima koje smo dobili od HNV-a, ZKVH-a, kao što nismo zadovoljni ni time na koji način radi prosudbena komisija koja daje mišljenja na sredstva po pokra-

samostalno organizirala Međunarodni okrugli stol, koji je do sada rađen sa *Šokačkom granom* iz Osijeka.

»Taj okrugli stol organizirali smo u okviru naše manifestacije Dani hrvatske kulture, a na njemu je sudjelovalo desetak eminentnih stručnjaka koji se bave šokačkim govorima, a ponovno smo ukazali i na značaj rukopisa *Vinka Žganca* koji je u somborskom muzeju i koji čeka da bude tiskan. Kruna našeg uspjeha je knjiga *Monoštor u povijesti* čiji su autori **Martin Šeremešić** i ja«, zaključuje predsjednica *Urbanih Šokaca*.

Zlata Vasiljević

TJEDAN U BAČKOJ

I tako prošli su i praznici

I prodoše nam i ovi praznici. Prvo Božić, pa onda i Nova godina. Prodoše tako brzo da nisam sigurna ni da ih je uopće i bilo. Sve u nekoj trci, jurnjavi, a kada zastaneš i okreneš se već je sve prošlo. I onda obvezno tuga. Jesmo li se dovoljno radovali, dovoljno uživali? Već znam, to pitanje uvijek sebi postavim kada sve prođe i uvijek sebi kažem da će sljedeći puta biti drugačije, da će prosinac biti mjesec samo za lijepe stvari, lijepa druženja, samo za radost. Ali, naravno da uvijek bude drugačije. I poslije mi bude žao što je to tako, jer gdje je kraj ove godine i što će sve stati u tih 360 i nešto dana? Koliko izazova? I hoćemo li kada odbrojimo sve te dane svi opet biti skupa, isti kao i sada ili možda malo drugačiji, išibani svakodnevicom punom iznenađenja? I zato uvijek ta moja tuga. Ili bi možda bolje bilo reći sjeta kada sve ono lijepo prođe. Mada znam da smo dali sve od sebe da nam bude lijepo, da smo dali sve od sebe da obradujemo nama drage ljude uvijek se pitam da nismo mogli i bolje i više. I mislim da se većina ljudi tako osjeća. Prvo nešto iščekujemo, radujemo se tomu, a kada prođe ostaneš nekako prazan, tužan. A valjda je to svima tako. Nešto čekaš, čekaš i čekaš, a kada to što čekaš i dođe i prođe, a ti već umoren od tog čekanja nisi ni svjestan da je ono što čekaš došlo i već prošlo. Tako je to i s drugim stvarima u životu. Čekaš, čekaš, a kada dođe nekako je podrazumijevajuće, obično. Podsjetilo me sada to čekanje na moje studentske dane. Ono što čekaš četiri godine je diploma; učiš, mučiš se, boriš, padaš i ustaješ, a kada stigneš do cilja to ti, već umornom, bude samo jedna obična formalnost, kojoj se ne možeš ni radovati. Onda čekaš ili tražiš posao, pa kada ti se i to dogodi, doživiš i to kao nešto normalno. Pa onda želiš obitelj, pa kada ti se i to dogodi i to ti dođe nekako normalno. Pa onda ostaneš bez posla i misliš kada dobijem novi posao sreća će biti do nebesa, pa kada se to i desi doživiš to, opet, kao nešto normalno. I tako od praznika do praznika. Nižu se naše želje i naša čekanja. A to što im se ne umijemo previše radovati valjda je naša unutarnja obrana, jer kako bismo izdržali te silne, prevelike radosti. Kao što imamo i neku unutarnju obranu da nas silne, prevelike tuge ne slome, unište.

I tako čekamo sada opet Božić i Novu godinu i neke druge praznike.

Z.V.

PRAZNIČNA EUFORIJA

Od ludila do ravnodušnosti

*Euforija? Uživajte! Uz svijest o tomu da se život nastavlja i nakon novogodišnje noći **

I nikad ne zaboravite da je obitelj jedna od najviših vrijednosti koju imamo, kaže dr. Milica Nikolić

Dolazak Nove godine oduvijek je predstavljao razdoblje novih težnji i odbacivanja negativnih dojmova i balasta iz prošlosti. I evo nas zakoračili smo u Novu godinu, da kažemo odbacili sve ono loše i krenuli dalje. A kako je bilo u Srijemu pred ispraćaj stare i doček Nove godine, pokušat ću ilustrirati sljedećom pričom. Praznična euforija bila je prisutna u gotovo svim gradovima u Srijemu, ponude dočeka Nove godine bilo je na sve strane, ali usprkos svemu čini se da su se Srijemci ove godine odlučili da Novu godinu dočekaju sa svojim najmilijima u toplim domovima. Razlog je jasan. Kada je u pitanju pretpraznično i praznično raspoloženje (koje nekada može varirati od euforije pa čak i do depresije), nerijetko se može

dogoditi da umjesto ushićenja zbog proslave Nove godine dođe do ravnodušnosti prema ovom slavlju. Jer čemu svi ti popusti, kad novca nema! A tako je ove godine bilo u Srijemu? Sve je šljaštalo, popusti po svim trgovinskim centrima, djed-mrazovi se razmijeli na sve strane, novogodišnja atmosfera vladala je na ulicama. Ali, i pored svega, (ispražnjeni) sadržaji u novčarkama presudili su da mnogi proslave Novu godinu u dosta skromnijim uvjetima, bez dodatnog sjaja i šarenila u odnosu na neke dočeke proteklih godina.

OSJEĆAJ RADOSTI ILI MELANKOLIJE

A kada kažemo novogodišnje raspoloženje prva asocijacija kod ljudi svakako bi bila eufori-

ja. No, bilo bi i onih koji bi rekli ravnodušnost ili melankolija:

»Onaj tko i tijekom ostataka godine nosi neko bazično osjećanje radosti, tijekom novogodišnjih praznika ta radost će lako eskalirati do blage euforije. A tako je i s depresijom. Jer, ne može se ni zamisliti osoba koja se tijekom cijele godine osjeća bazično zadovoljno, a onda odjednom, s novogodišnjom atmosferom, dođe neka tuga i melankolija. A kada je u pitanju depresija, nije baš najtočnije da je ona kategorija koja je prisutna samo tih tridesetak dana godišnje, oko Nove godine. Nakon razdoblja snažnih i ugodnih stimulusa, kada sve sjaji i svjetluca i kada je većina ljudi ipak u dobrom raspoloženju, vraćamo se svakodnevicu koja je odjednom lišena praznič-

nog ruha. Pa čak i ako nam je ona uglavnom ugodna, u siječnju umije djelovati osiromašeno. Netko osjeća najjaču frustraciju što su popusti na sve strane, a novca nema. Vjerojatno to žulja i ostatak godine. Nova godina je idealno vrijeme da se donesu nove odluke. A tuga vjerojatno postoji i tijekom ostatka godine. Euforija? Uživajte! Uz svijest o tomu da se život nastavlja i nakon novogodišnje noći. I nikad ne zaboravite da je obitelj jedna od najviših vrijednosti koju imamo«, kaže dr. Milica Nikolić.

PROSLAVE NA TRGOVIMA

Usprkos svemu, euforije je bilo kako prije tako i za vrijeme dočeka. Tako su novu 2017. godinu, građani Srijemske Mitrovice

dočekali uz vatromet i dobro poznate svjetske hitove elektronske popularne muzike. U Šidu, Nova se čekala na Trgu uz trubače, kuhano vino i čaj. Slično je bilo i u ostalim gradovima, gdje su Srijemci imali mogućnost da, osim na trgovima, proslave Novu godinu u nekim od omiljenih restorana (oni koji su to sebi ove godine mogli priuštiti). Ipak, najradosniji su bili najmlađi kojima je doček Nove godine bio dobar povod za provod. A mjesta za njih nije manjkalo pa su se mnogi od njih odlučili da, osim aktualnih kafića, dočekaju Novu godinu u iznajmljenim prostorima. Većih incidenata, ukoliko se izostave nekoliko polomljenih stakala na nekima od izloga u centru

gradova, do ulaska automobila u jedan od ugostiteljskih objekata u Srijemskoj Mitrovici, nije bilo. Tako se, sve u svemu, može konstatirati da je proslava prošla možda i bezbolnije u odnosu na neke prethodnih godina. A što god nam je donijela i što god da Nova godina budi u nama, treba joj reći hvala i hrabro se uhvatiti u koštac sa svim izazovima koje nam donosi. A ukoliko praznici nisu donijeli radosti za nas starije, onda je barem rumeni veseljak s bijelom bradom i brkovima razveselio ove godine djecu širom svijeta i makar na kratko uspio mnogoj djeci izmamiti poneki osmijeh.

S. Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Nova iskušenja i izazovi

Evo nas na početku još jedne godine, godine novih izazova, uspona i padova. Nagoviještena je još jedna teška godina, ali usprkos tome postoje obećanja da će to biti godina boljih uvjeta za život građana. Barem kada je Srijem u pitanju. A kako obećavaju čelni ljudi srijemskih općina nova, 2017. godina za Grad Srijemsku Mitrovicu bit će, prema riječima gradonačelnika **Vladimira Sanadera**, godina završetka velikih ranije započetih investicija. Već u novoj godini bit će, kako kažu, završen bazen, podvožnjak, nova škola. Iz rumske općine poručuju da će 2017. godina biti u znaku otvaranja novih radnih mjesta, dok iz najrazvijenije općine, Stare Pazove, poručuju da nastavljaju istim tempom i u ovoj godini. Čelnici Indije obećavaju da će vrlo brzo biti rame uz rame sa Starom Pazovom, dok se u Šidu sprema, kako izjavljuje predsjednik općine **Predrag Vuković**, veliko gradililište. Sve u svemu, sudeći po obećanjima, Srijemci će živjeti u boljem gospodarskom ambijentu s nešto boljim standardom života. Tako bi barem trebalo biti. No, vrijeme će pokazati što će se od obećanog ostvariti. Ono što je sigurno to je činjenica da je Stara Pazova svim općinama u Srijemu ali i šire, primjer pozitivne dobre prakse. U 2011. godini u ovoj općini bilo je 9.400 zaposlenih građana. Danas radi oko 17.800 ljudi. Iz tog razloga posljednjeg tjedna 2016. godine priznanja staropazovačke lokalne samouprave dobilo je 11 uspješnih domaćih i stranih kompanija, koje su diplomatskim posredovanjem, svojom suradnjom, investicijama i poslovanjem pridonijele da općina Stara Pazova postiže sve bolje rezultate na gospodarstvenoj ljestvici. U ovoj općini realiziran je veliki broj novih investicija, prošireni su proizvodni i prodajni kapaciteti i ostvaren je doprinos jačanju izvoza lokalnih poduzeća kroz povećanje prometa, što je izravno utjecalo na povećanje kvaliteta života građana općine. Zato nije ni čudo, bez lažne skromnosti, što mnoge općine u Srijemu žele dostići sve ono što je Stara Pazova postigla. Taj put trajat će dugo, barem u onim općinama koje su na samom početku uspona. Ali, ako se brojnim investicijama doda i kontinuirana briga o socijalnim kategorijama stanovništva ove općine, kao i briga o djeci i mladima što izdvajaju kao prioritet, onda bi i takav model brige i rada mogao biti uzor mnogim općinama, posebno onima gdje je socijalni status mladih najviše ugrožen.

S. D.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, na temelju članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O DONESENOM RJEŠENJU DA NIJE POTREBNA IZRADA STUDIJA PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

za projekt »KANALIZACIJSKA MREŽA UPOTREBLJENIH VODA U TURISTIČKOM DIJELU PALIĆA«, na katastarskim parcelama 1448, 1145/2, 1146/4, 1442, 1443, 1436, 881/2, 881/3, 880/3, 880/1, 1439/1, 880/2, 2509, 2511, 1146/40, 1144/3, 1144/4, 1141/2, 1206/21, 1170/8, 1170/7, 1168/3, 1148/2, 1150/4, 1425/1, 1206/41, 1206/39, 1206/14, 1206/12, 1202/7, 1206/19, 1206/20, 1446, 1451, 900/2, 1437, 1440, 890/8, 893/3, 893/4, 1550/3, 1556/2, 1560/2, 1560/7, 1573/2, 1573/10, 1612/9, 1628/8, 1612/56, 1612/57, 1612/58, 1612/59, 1612/60, 1612/61, 1612/62, 1628/33, 1612/4, 1628/3, 1628/6, 1634/20, 1641/7, 1641/9, 1641/11, 1641/13, 1641/14, 1556/1, 1397/5, 1397/3, 1397/4, 1424/1, 1413, 1602/5, 1572, 1607/16, 1590/20, 1610/1, 1632/11, 1630/2, 1630/3, 1635/14, 1634/22, 1629/28, 1602/4, 1608/1, 1602/21, 1573/1, 1601/1, 1591/18, 1605/1, 1590/22, 1611, 1605/34, 1605/27, 1612/2 KO Palić, 14794/2, 14328, 14327, 14326, 14325/1, 14325/2 i 14793/2 KO Novi grad, Subotica, u ulicama: Krfska, Australijska, Sušačka, Jezerska, Park Heroja, Splitska aleja – bočni krak, Olge Penavin, Kanjiški put, Solunska, Nova, Nova breza, Muški štrand, Novosadski put, Novosadski put – bočni krak i u vikend naselju, u turističkom dijelu naselja Palić, nositelja projekta JKP VODOVOD I KANALIZACIJA, Subotica, Trg Lazara Nešića br. 9/a.

Zainteresirana javnost ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana objavljivanja obavijesti u sredstvima informiranja. Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na Internet adresi: http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/IV-08/I-501-341-2016.pdf.

NEKADAŠNJI ZBOR ODJEK IZ ZEMUNA – 120. OBLJETNICA

Desetljeća njegovanja hrvatske pjesme

*Odjek je, osim njegovanja pjesme, provodio i važnu kulturnu misiju među zemunskim Hrvatima pa su pod njegovim okriljem kasnije nikli i Hrvatska čitaonica i Hrvatski sokol * Pri Odjeku su radile i tamburaška i kazališna sekcija, kao i mala knjižnica*

Hrvati su stoljećima nastojali sačuvati svoj identitet u Zemunu. I u prošlom stoljeću osnivanje su hrvatske udruge kao što su *Tomislav*, *Rodoljub*, *Odjek* koje su gašene, ali u ovo vrijeme ponovno osnovane. Danas Zajednica Hrvata u Zemunu ima svoje dvije sekcije: knjižnicu i čitaonicu *Ilija Okrugić* i pjevačku sekciju zbor *Odjek*, koja nastavlja tradiciju nekadašnjeg zbora *Odjek* osnovanog 1896. godine, koja je nedavno proslavila svoju 120. obljetnicu.

DANI OSNUTKA

Zemunski Hrvati u prošlom stoljeću, počeli su osnivati i klubove privatnog karaktera gdje se pjevalo, a 1895. godine osnovan je i javni hrvatski pjevački klub na čelu s profesorom **Edmundom Ulrihom**. To udruženje koje su činili uglavnom zemunski Hrvati, intelektualci, priredilo je već 30. ožujka iste godine, zabavnu večer u *Centralu* na kojoj su nastupili zbor i solist **Ivan Tropš**. Priredba je ocijenjena kao veoma uspješna pa su ubrzo svi postojeći hrvatski klubovi ujedinjeni i na konstituirajućoj skupštini 26. siječnja 1896.

godine, osnovano je hrvatsko pjevačko društvo *Odjek*, koje je dobilo ime na prijedlog učitelja **Vjekoslava Kirina** i profesora

Planinc tajnik, knjižar **Adam Šokčević**, učitelj Vjekoslav Kirin, sudac **Franjo Latković**, liječnik **Petar Pavliček**, kateheta **Franjo**

u župnoj crkvi Blažene Djevice Marije u Zemunu, pri čemu je pjevana *Hrvatska misa* **F.S. Vilhara**. Potom je obavljeno

fotografiranje u gimnastičkoj dvorani gimnazije. Ubrzo potom i Vlada u Zagrebu je odobrila pravila društva. Po odredbama pravila, odnosno Statuta društva, njegova je svrha »gajiti hrvatske, slavenske i neumjetne na hrvatinu prevedene pjesme i glazbu«. U svezi s tim svi izvršujući članovi su bili dužni pohađati školu pjevanja i sudjelovati na svim društvenim zabavama. Osim tih izvršujućih članova, koji su morali biti stariji od 18 godina, zaposleni i neporočnog vladanja, postojali su i članovi – prinosnici koji su plaćali mjesečnu članarinu i članovi utemeljitelji koji su plaćali najmanje 30 forinti godišnje.

U ČLANSTVU HRVATSKOG PJEVAČKOG SAVEZA

Školu pjevanja vodio je zborovoda, koji je za svoj rad bio plaćen. Obveza društva je bila da godišnje priredi tri pjevačke zabave »bez ulaznica« i uz to, onoliko zabava, posela, izleta i sličnih priredbi, koliko mogućnosti dozvoljavaju. Statutom je bilo predviđeno da društvo obustavi

Društvo je 1901. godine dobilo svoju koračnicu, koju je skladao Dragutin Tišler, na riječi dakovačkog odvjetnika dr. Đure Kovačevića kao i svoju himnu, koju je skladao dr. Milan Crlenjak na riječi pjesnika Jovana Hranilovića. Još u statutu je regulirano da znak društva bude svilen hrvatska trobojka.

Janka Planinca. U prvu upravu društva izabrani su: profesor Edmund Ulrih predsjednik, kotarski pristav **Ivan Benčević** dopredsjednik, profesor Janko

Posavec, profesor **Ivan Šali** i duhovnik bolnice **Krešimir Tomljenović**. Osnivanje *Odjeka* svečano je proslavljeno 9. veljače 1896. godine bogoslužjenjem

svoj rad ukoliko mu članstvo spadne na tri člana, a u tom slučaju svu imovinu bi preuzela Matica hrvatska, uz obvezu da je ustupi novom sličnom hrvatskom društvu, ukoliko se ono ponovno osnuje u Zemunu u narednih 50 godina. Već u svibnju 1896. godine, na skupštini u Sušaku, *Odjek* je primljen u članstvo Hrvatskog pjevačkog saveza, a 15. kolovoza iste godine, delegacija društva je sudjelovala na sastanku svih slavenskih pjevačkih društava u Briješćima u Štajerskoj.

Na godišnjoj skupštini 1899. godine profesor Ulrikh se odrekao nove kandidature za mjesto predsjednika pa je proglašen za prvog počasnog člana društva, a za novog predsjednika je izabran dr. **Aleksandar Badaj**. Nakon njegovog odlaska iz Zemuna, predsjednik je postao liječnik dr. **Milan Crlenjak** koji je na toj funkciji ostao sve do početka Prvog svjetskog rata. Ipak, stožer rada *Odjeka* sve to vrijeme bio je njegov prvi i jedini zborovođa Ivan Tropš. Rođen 1863. godine

Obveza društva je bila da godišnje priredi tri pjevačke zabave »bez ulaznica« i uz to, onoliko zabava, posela, izleta i sličnih priredbi, koliko mogućnosti dozvoljavaju. Statutom je bilo predviđeno da društvo obustavi svoj rad ukoliko mu članstvo spadne na tri člana, a u tom slučaju svu imovinu bi preuzela Matica hrvatska, uz obvezu da je ustupi novom sličnom hrvatskom društvu, ukoliko se ono ponovno osnuje u Zemunu u narednih 50 godina.

Hrvatsko pjevačko društvo *Odjek* je počelo rad s 51 pjevačem (od kojih je bilo 16 žena), 15 članova utemeljivača i 96 članova prinosnika. Zbor društva je od samog početka bio vrlo kvalitetan, jer su se u rad uključili mnogi bivši članovi njemačkog pjevačkog društva. Kako društvo nije imalo svoje prostorije, vježbalo se u stanu zborovođe Tropša, ali usprkos tomu već 1897. godine repertoar zbora se sastojao od čak 98 pjesama.

Članovi današnjeg zbora *Odjek*

u Vinkovcima kao sin glazbenika i zborovođe, svoju glaz-

benu naobrazbu je stekao već kao dječak u obiteljskom domu. Najdublji trag ostavio je upravo u *Odjeku* čiji je bio jedan od utemeljitelja i najaktivniji član sve do smrti. Veoma omiljen kako među učenicima tako i među cjelokupnim građanstvom, biran je za gradskog zastupnika i za člana Patronatskog rimokatoličkog vijeća.

KVALITETAN RAD

Hrvatsko pjevačko društvo *Odjek* je počelo rad s 51 pjevačem (od kojih je bilo 16 žena), 15 članova utemeljivača i 96 članova prinosnika. Zbor društva je od samog početka bio vrlo kvalitetan, jer su se u rad uključili mnogi bivši članovi njemačkog pjevačkog društva. Kako društvo nije imalo svoje prostorije, vježbalo se u stanu zborovođe Tropša, ali usprkos tomu već 1897. godine repertoar zbora se sastojao od čak 98 pjesama. Broj pjevača je 1901. godine dostigao 90 članova. Istovremeno, broj pomažućih članova je stalno rastao pa je u to vrijeme dostigao 200 što ukazuje privrženost zemunskih Hrvata društvu. S druge strane tome je doprinijelo to što je *Odjek* osim njegovanja pjesme, provodio i važnu kulturnu misiju među zemunskim Hrvatima, pa su pod njegovim okriljem kasnije nikli i Hrvatska čitaonica i Hrvatski sokol. Pri *Odjeku* su radile i tam-

buraška i kazališna sekcija, kao i mala knjižnica.

Tradiciju nekadašnjeg zbora *Odjek* danas nastavlja istoimena obnovljena sekcija u Zemunu, čiji članovi njeguju kulturu i tradiciju i čuvaju svoj identitet kroz izvođenje hrvatskih narodnih, domoljubivih i tradicionalnih pjesama.

S. Darabašić

Spartak Dulić u Benettonovoj kolekciji

SUBOTICA – Rad **Spartaka Dulića** uvršten je u kolekciju *Serbia Reconsidered* među 136 radova suvremenih umjetnika iz Srbije. Vlasnik kolekcije je talijanski biznismen **Luciano Benetton**, a ona je

dio šireg projekta *Imago Mundi* u kojem se nalaze minijature suvremenih umjetnika iz cijeloga svijeta. Cilj ovog projekta je prikazati kulturnu raznolikost svijeta i sačuvati je za buduće generacije. Stalno rastuća kolekcija *Imago Mundi* trenutačno broji preko 19 tisuća radova. Dulićeva minijatura nosi naziv *XX-9* a datira iz 2015. godine.

Novi Sad 2021 – projekt od nacionalnog značaja

NOVI SAD – Vlada Srbije proglasila je *Novi Sad 2021 – Europska prijestolnica kulture* kulturnim projektom od nacionalnog značaja, navodeći da je od strateške važnosti kako za Novi Sad, tako i za cijelu zemlju. Projekt *Novi Sad 2021* osmišljen kao platforma za razvoj kulturnih i kreativnih potencijala grada Novog Sada, narednih godina osnažit će kulturnu vitalnost grada, omogućit će urbanu regeneraciju i održivi razvoj koji podrazumijeva strukturne promjene, kao i poboljšati međunarodni ugled Novog Sada i Srbije, navedeno je u priopćenju Ministarstva kulture i informiranja. Kako je cilj programa EPK promoviranje i slavljenje bogate kulturne raznolikosti Europe i zajedničkih aspekata europskog naslijeđa, čime se unapređuje međusobno razumijevanje i interkulturni dijalog, *Novi Sad 2021.* je jedinstvena prilika za Novi Sad i Srbiju »da žiteljima Europe predstave svoje kulturno naslijeđe i europske vrijednosti koje njeguju«.

»Proglašenjem 'Novi Sad 2021 - Europska prijestolnica kulture' za kulturni projekt od nacionalnog značaja, dana je snažna potpora kako bi se projekt realizirao na najbolji mogući način«, navedeno je u priopćenju.

Dani biskupa Ivana Antunovića 2017.

SUBOTICA – Katoličko društvo *Ivan Antunović* u okviru manifestacije *Dani biskupa Ivana Antunovića 2017.* poziva na dva događanja. Svečana misa za biskupa **Ivana Antunovića**, o 128. obljetnici njegove smrti, bit će služena nedjelju 8. siječnja u katedrali-bazilici sv. Terezije u Subotici, u 18 sati. Misno slavlje predvodi vlč. **Siniša Tumbas Loketić**.

XXV. *Razgovor* bit će održan u idući petak 13. siječnja, u 19 sati, u Pastoralnom centru *Augustinianum* (Subotica, Trg svete Terezije 2). Tema će biti Strategija obrazovanja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji.

Novosadski koncert Đorđa Balaševića

NOVI SAD – Poznati kantautor **Đorđe Balašević** održat će 19. siječnja koncert u Novom Sadu, u dvorani Spensa. Početak je u 20 sati. U susret koncertu, Balašević je poslije 12 godina objavio i novu pjesmu pod nazivom *Mala vidra s Begeja*, koju opisuje kao »jednu od onih Balaševićevskih patetičnih, gdje se spominju zvona Božića

i anđelčiči.« Posljednji put poznati glazbenik je u Novom Sadu nastupio 2012. godine na Trgu slobode pred oko 50 tisuća ljudi. Ulaznice po cijenama 1600 (parter), 1700, 2000 i 2200 dinara (tribine) te 4000 i 5000 dinara (VIP tribine i separe) mogu se rezervirati i kupiti preko servisa gigstix.com.

Veliko prelo 2017. u Subotici

SUBOTICA – *Veliko prelo 2017.* bit će održano u subotu 4. veljače u dvorani Tehničke škole **Ivan Sarić** (Trg Lazara Nešića br. 9) u Subotici, s početkom u 19.30 sati. Nastupaju: Klapa *Kampanel* Zagreb/Primošten, Ansambl *Biseri* Subotica, Tamburaški ansambl HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice. Tijekom večeri će biti pročitana najljepša *preljska pisma* koju bira tročlani žiri, a birat će se i najljepša prelja s pratiljama. Bit će organizirana i bogata tombola.

Cijena ulaznice je 2.300 dinara. U cijenu je uključena večera (*krumpir-ča...*), piće tijekom večeri i za dezert *fanci* (krafne). Sve informacije u vezi kupnje karata se mogu dobiti u Uredu HKC-a, Preradovićeve br. 4, Subotica ili na telefon: 024/55-55-89 ili 062/187-55-17.

Na Facebook stranici Hrvatski kulturni centar *Bunjevačko kolo* bit će organizirana nagradna igra za dodjelu gratis karte za *Veliko prelo 2017.*, pa organizatori prela pozivaju sve zainteresirane da »lajkaju« i prate stranicu HKC-a.

KALMAN KUNTIĆ, *PRAVNI FAKULTET U SUBOTICI 1920.-1941.*, HRVATSKO AKADEMSKO DRUŠTVO, 2016., STR. 120.

Kvalitetna interpretacija arhivskog gradiva

U međuraću su postojale želje i planovi inicirani od strane Grada Subotice za osnivanjem poljoprivrednog fakulteta, ali nikada nisu realizirani. No, ideja kreirana u Beogradu, da se u Subotici formira Pravni fakultet s funkcijom... »da bude i prosvjetna i narodna kula na najsjevernijoj granici Ujedinjene otadžbine«, urodila je plodom. Zaista – još prije potpisivanja Trianonskoga sporazuma, Subotica je u siječnju 1920. godine, Ukazom kralja Aleksandra i dobila svoju prvu fakultetsku ustanovu. Time je država planirala te i na taj način očitovala svoju spremnost da brani najsjeverniju točku, a ujedno dobila jamstvo da će se granica zadržati na povučenim demarkacijskim linijama. Na fakultetu je bilo relativno malo studenata iz Subotice i okolice, a mnogo više iz udaljenijih dijelova zemlje: Crne Gore, Hercegovine itd. I pored toga, ustanova je imala dubok utjecaj na cjelokupan prosvjetno-kulturni, pa i gospodarski život grada.

Kalman Kuntić je još 1990. napisao ovaj uradak kao diplomsku radnju na studiju povijesti. Knjiga koja se upravo pojavila gotovo je nepromijenjena u odnosu na taj izvornik. Tema je izuzetno značajna i zbog toga iz današnje perspektive pomalo čudi oskudica i nepostojanje odgovarajuće literature u vrijeme njenog nastanka, koji su pred autora stavili imperativ istraživanja u sačuvanom arhivskom gradivu. Autor je tu zadaću uspješno riješio o čemu svjedoči i knjiga pred nama.

Ona na precizan i sažet način prati sve važne segmente

u radu i djelovanju fakulteta. Uvod (11.-20. str.) je vrlo značajan pošto smješta formiranje ustanove u konkretne povijesne okolnosti koje su upravo presudno utjecale na njezino utemeljenje – prije Trianonskog ugovora iz 1920. kojim su definirane granice i međunarodno pravna pitanja sjevernih granica nove Kraljevine.

Nakon toga autor obrađuje kroz pojedine veće cjeline – organizaciju rada i probleme u radu do zatvaranja fakulteta (21.-32.), nastavu (33.-40.), nastavnike (42.-57.), studente (58.-77.). Završava s zaključkom (85., 86.), te popisom izvora i

literature (87., 88.). Na kraju su priložene ilustracije (93.-120.).

U Subotici je školskom izobrazbom, školske 1933./34. bilo obuhvaćeno preko 13.000 mladih, od čega ih je na Pravnom fakultetu bilo 500, a od ukupno 384 nastavnika 13 ih je radilo na tom fakultetu. Na samome početku rada, upisana su 103 muška studenta i samo 3 studentice. Omjer, gdje su preovladavali slušatelji – muškarci, ostao je u cijelom periodu.

Vrlo je korisno što autor ne samo da prenosi podatke iz istraženog arhivskog gradiva, nego na osnovu njih, izvlači i daje vlastite zaključke, koji potpunije oslika-

vaju njegovo razumijevanje teme pa tako na pr. ocjenjuje: »...studente je iritirao najčešće odbojan stav Subotičana prema njima, od samog osnutka fakulteta.« (str. 69.); »Većinsko mađarsko, a potom hrvatsko stanovništvo, osnivanje fakulteta i dolazak studenata sa strane, doživljavalo je kao još jedan oblik penetracije srpstva i pravoslavlja u posve katoličku sredinu.« (isto) Isto tako u zaključku navodi i »zbog stalnih sukoba suprotstavljenih nacionalnih interesa Pravni fakultet u Subotici umjesto kohezivskog faktora, bio je čimbenik međunacionalnog antagonizma.« (str. 85.)

Mnogi studenti povijesti se s arhivistikom i arhivima upoznaju tek ovlašt u okvirima nastavnih planova i programa. Rijetki su oni koji pronalaze motive da se s njima bliže upoznaju, a još rjeđi oni koji u njima sustavno istražuju. Ako se složimo da je jedan od osnovnih postulata povijesti, upućenost na vrela i to u prvom redu upravo ona najvrjednija – arhivska, primjer da se za sastavljanje i pisanje diplomskog rada odabere upravo tema o Pravnom fakultetu u Subotici i upotrebljava sačuvano arhivsko gradivo i kvalitetno metodološki znanstveno-stručno interpretira, samim time zaslužuje svaku pohvalu. Upravo takav je bio pristup Kalmana Kuntića i tim više njegov uradak predstavljen kroz ovu knjigu omogućava nam da se upoznamo kako s poviješću Pravnog fakulteta tako i s bogatstvom sadržine korištenih dokumenata ali i presjekom društveno političkih zbivanja koja su se zrcalila u njegovom djelovanju.

Stevan Mačković,
arhivski savjetnik

KULTURA HRVATA U SRBIJI U 2016. GODINI

Godina kontinuiteta i smanjene financijske potpore

Usprkos političkoj nestabilnosti i ozbiljno smanjenoj financijskoj potpori u odnosu na 2015., u prvom redu na natječajima pokrajinskih tajništava, kulturna scena Hrvata u Vojvodini, odnosno u Republici Srbiji, uspjela je ostvariti kontinuitet u održavanju glavnih manifestacija. Riječ je o događajima u kulturi prepoznatima kao »stalnim«, a čije se održavanje ne bi smjelo dovesti u pitanje te s razlogom možemo biti zadovoljni angažmanom

svih onih koji su posvećeni kulturi hrvatskoga naroda.

Osim najvećih manifestacija, od posebne važnosti za hrvatsku zajednicu (*Srijemci Srijemu*, *Šokci i baština*, *Dužijanica*, *Dani Balinta Vujkova*), važno je izdvojiti i značajne događaje čije će održavanje imati velike rezultate i za našu budućnost. U tom smislu valja istaknuti proslavu 300. obljetnice Tekija, kako znanstveni simpozij tako i prateće događaje (posebice otvorenje Muzeja svetišta Gospe Tekijske), proces

digitalizacije hrvatske baštine počevši od fonda franjevačke knjižnice u suradnji s osječkom Katedrom za knjižničarstvo do projekta Digitalizirana baština Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, etnološko istraživanje tradicijske baštine Šokaca u Podunavlju, podizanje ugleda tamburaške glazbe – od snimanja filma o tamburašima do obilježavanja 125. obljetnice rođenja **Pere Tumbasa Haje** kroz stručni skup, koncerte, izložbe... Veliki su to događaji

koji su aktivirali široku lepezu znanstvenika, umjetnika, članstvo hrvatskih udruga. Dodajmo tome i nekoliko novih događaja i inicijativa, poput inicijative za podizanje spomenika biskupu **Ivanu Antunoviću**, otvorenja Bunjevačke sobe u Subotici, održavanja 1. festivala kulturne baštine *Bunjevci bez granica*, pokretanja Književnog salona u Subotici, predstavljanja hrvatske manjine na Sajmu manjina u Beogradu, uspješne dječje predstave *Velika tvornica riječi* s više

Katarina Čeliković

izvedaba i drugo... Ne zaboravimo također uspješno znanstveno predstavljanje Hrvata kako ovdje tako i u inozemstvu na nekoliko znanstvenih skupova (Pečuh, Osijek, Subotica, Sombor...) koji za posljedicu imaju objavu u zbornicima radova što uvelike pridonosi našoj vidljivosti u svijetu znanošći.

KVALITETNIJE MANIFESTACIJE, SLABIJU VIDLJIVOST

Kvaliteta hrvatskih manifestacija je sigurno rasla, ali se naša vidljivost u medijima nije povećala – sasvim suprotno, mediji u Srbiji nas najčešće ignoriraju, što nije slučaj s drugim manjinskim zajednicama, a to, na žalost, moramo tumačiti kao posljedicu veoma složenih političkih odnosa Srbije i Hrvatske, kao i naslijeđenih stereotipova koji vladaju o Hrvatima.

Institucija nagrađivanja bilježi kontinuitet unutar naše zajednice – priznanja Hrvatskoga nacionalnog vijeća, nagrada za životno djelo na području književnosti, nagrade za najbolje knjige, nagrade KD *Ivan Antunović*, a kao novom nagradu za najbolju kratku priču što ju je utemeljilo HKUPD *Stanislav Preprek* iz Novog Sada. Možemo se pohvaliti i s nagradama uspješnim pojedincima u svijetu umjetnosti (primjerice, književnica i novinarka **Željka Zelić** je dobila subotičku nagradu *Dr. Ferenc Bodrogyári*).

Tiskano je manje knjiga, a nakladništvo je predstavljeno

na sajmovima u Novom Sadu i Beogradu. Bilježimo i predstavljanja knjiga, periodike kako u gradovima tako i u manjim sredinama, čemu bismo trebali posvetiti mnogo više pozornosti.

OD ZAMORA DO UKLJUČIVANJA MLADIH

Nestabilna financijska i politička situacija ostavile su vidljive tragove i na rad hrvatskih udruga u kojima se primjećuje zamor, ali u nekima od njih i povećanje aktivnosti. Tako su neke udruge pokazale iznimnu angažiranost u okupljanju članstva i njihovu javnom nastupu (zbor u Zemunu, orkestri u Rumi, Golubincima, Petrovaradinu, Subotici i dr.), angažman mladih u nekoliko različitih sekcija (Monoštor, Tavankut, Subotica). Posebno raduje osnivanje dviju novih udruga u Surčinu i Beogradu.

GUBITAK I KUŠNJA

Godinu 2016. pamtit ćemo po velikim ljudskim gubicima, od onih koji su bili veoma aktivni i čiji se odlazak već sada vidi i osjeća, do onih koji su nas zadužili svojim cjelokupnim životom. Podsjetimo se da su nas napu-

stili akademik **Ante Sekulić**, **Lazar Merковиć**, **Milivoj Prčić**, **Zvonimir Pelajić**, **Tonka Šimić**, **Ljiljana Dulić-Mészáros**, svećenici **Stjepan Barišić** i fra **Ivan Holetić**.

NERAZMJER U RASPODJELI

U nekim je sredinama bio vidljiv politički utjecaj na raspodjelu sredstava, koja su umanjena bez konzultacija s nacionalnim vijećima, a time su zakinite manifestacije koje se održavaju više desetljeća pa i stoljeće, kako je to slučaj s Dužijancem u Subotici. Iako je Hrvatsko nacionalno vijeće predložilo veći iznos, on je smanjen a povećan je manifestaciji koja traje tri godine (!). Nije se uvažilo mišljenje HNV-a ni u Ministarstvu kulture Republike Srbije te je i u toj podjeli došlo do iznenađenja koje je za posljedicu imalo svojevrstu zbrku u podjeli sredstava, što se odrazilo i na drugim natjecanjima budući da HNV prati rezultate svih natjecanja.

Pomalo plaši prošlogodišnji način raspodjele sredstava kulturnim priredbama, što nam svjedoči i subotički slučaj, mogli bismo ga nazvati »slučaj bijelog luka«. Naime, Festival bije-

log luka dobio je 50.000 dinara dok je udruženje Electe za cijelu koncertnu sezonu, a riječ je o udruženju profesionalnih glazbenika koje publici godišnje priređuje više vrhunskih glazbenih događaja s domaćim i inozemnim izvođačima, dobilo 200.000 dinara! A takvih je primjera bilo više te je nužno posvijestiti da, iako odgovornost snose oni koji su takve odluke donijeli, svi moramo ukazati na važnost ozbiljnog pristupa planiranju i uvažavanju materijalnih potreba onih koji nose najveći teret u kulturi – a to su pojedinci i udruge, kako iz sfere »visoke« kulture tako i one amaterske, koja je često omalovažavana iako svojim djelovanjem postiže vrhunske rezultate. U tom su segmentu i pripadnici nacionalnih zajednica koji skupa s ostalim akterima na kulturnoj sceni čine realnu kulturnu cjelinu. Kultura je uvijek bila i treba ostati prožimanje onih koji stvaraju. Lako je pokrenuti i održati suradnju među pojedincima i udrugama kulture, sada je red na onima koji imaju vlast da promisle i shvate važnost pravedne financijske potpore jer će posljedice biti vidljive na onima kojima želimo dati uzore.

Katarina Čeliković

NAČEV: DOSTA PROGRAMA USPRKOS NEPOVOLJNIM UVJETIMA

Sumirajući kulturnu scenu ovdašnjih Hrvata u godinu iza nas, član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za kulturu **Zlatko Načev** kaže: »Prije svega rekao bih da je 2016. u financijskom smislu bila izuzetno teška za rad hrvatskih kulturnih udruga. Raspoloživih sredstava je bilo znatno manje, a dinamika transfera je dodatno otežala realizaciju godišnjih planova rada naših udruga. Usprkos nepovoljnim uvjetima za rad smatram da nije manjaklo kulturnih programa, pri čemu se zadržala postignuta razina kvalitete. Najviše je bilo programa i manifestacija lokalnog karaktera kao što su prela, igranke, obljetnice udruga i godišnji koncerti. Ono na što smo mi Srijemci posebice ponosni jeste proslava 300. obljetnice svetišta Gospe Tekijske u Petrovaradinu. Na regionalnoj razini značajno mesto pripada manifestacijama *Dužijanca*, održanoj u Subotici, *Srijemci Srijemu* održanoj u Petrovaradinu i *Šokci i Baština* održanoj u Monoštoru. Od pokrajinskog zanačaja bitno je spomenuti pokrajinsku smotru pučkih pjesnika *Lira naiva* održanu u Žedniku i *Dane Balinta Vujkova* održane u Subotici. Svakako značajno mesto pripada i proslavama blagdana zajednice te predstavljanju NIU *Hrvatska riječ* i ZKVH-a na sajmovima knjiga u Novom Sadu i Beogradu.«

D. B. P.

112. »ROĐENDAN« RAICHLE PALAČE U KOJOJ DJELUJE SUVREMENA GALERIJA SUBOTICA

Kultura nikada nije bila prioritet

Premda se u njoj od 1948. nalaze ustanove kulture, svoju stručno vođenu restauraciju Raichle palača doživjela je tek u prvom desetljeću novog milenija

Raichle palača je ponos Subotičanki i Subotičana, a kao »slatka« ili zgrada »iz bajke«, poznata je i brojnim ljudima »sa strane« koje je put znao nanijeti u taj grad. Sagrađena je 1904. godine. Od 1948. do 1968. u njoj je bio smješten Gradski muzej, a nakon toga tamo useljava Likovni susret, današnja Suvremena galerija.

U povodu 112. »rođendana« palače, Suvremena galerija je prošloga tjedna, 28. prosinca (datum koji se smatra završetkom izgradnje objekta), organizirala *Razgovor s razlogom* na temu čuvanja i održavanja te građevine koja ima status spomenika kulture. U razgovoru su sudjelovali: dugogodišnja ravnateljica galerije **Olga Šram**, arhitekt **Gabor Demeter** i mr. arhitektica **Gordana Prčić-Vujnović** iz Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture te u ulozi moderatorice sadašnja ravnateljica te ustanove **Nela Tonković**.

USPONI I PADOLI

Kako smo imali prilike čuti, zgrada palače je, po pitanju svojeg izgleda, imala uspone i padove. Bila je sanirana s vremenom na vrijeme, dijelom i u kontekstu galerijske prenamjene, ali mahom je to činjeno provizorno i nepotpuno. Dugo se, među ostalim, »borila« s vodom u podrumu, što je vlažilo cijelu zgradu. Godine 1992. doživjela je da s njezina krova otpadaju veliki komadi keramike, koji su jednom prigodom umalo ozbiljno ugrozili dvoje prolaznika. Jedan se njezin drveni prozor bukvalno »dezintegrirao« od starosti. Novca za popravke je

Gordana Prčić-Vujnović, Gabor Demeter, Olga Šram i Nela Tonković

gotovo uvijek manjkalo, socijalistički režim nije mnogo skrbio o ovom tipu arhitekture, i tako dalje... Međutim, u razdoblju od 2002. do 2006. »doživjela« je svoju stručno vođenu restauraciju. Restaurirana je fasada s ornamentikom, oličena je u originalne boje, renovirana je zimska bašta unutar zgrade... Tada je uređeno i njezino dvorište, koje je desetljećima bilo »ruglo«. O

Vujnović. Bilo je zanimljivo čuti anegdote s gradilišta, poput toga kako je bilo teško natjerati zidare da šmirglaju (što inače ne rade), ali i priču o zidaru **Dušanu Kadrijeviću** koji se pokazao kao pravi restaurator.

»BORBA« ZA OBNOVU

Povjesničarka umjetnosti Olga Šram je 28 godina radila u

vali obrazloženja da je Subotica grad s puno secesijskih objekata i da su prioriteti druge zgrade – Gradska kuća, Sinagoga... Raichleova palača je kao galerija po djelatnosti, ali i kao manji objekt, bila na nižem mjestu za neke intervencije. Trebalo je ukazati koliko je ovaj objekt značajan da bi bio sačuvan. Svi stručnjaci s kojima smo surađivali, a tu su i stručnjaci iz inozemstva, držali su da se radi o jednom vrijednom, potpuno specifičnom zdanju«, kaže Šram.

Još jedna poteškoća koja se javljala na putu obnove ove secesijske zgrade bilo je pitanje sudjelovanja republike, pokrajine i grada u tome. »Uvijek je na najmanje jednom od ta tri mjesta zapinjalo. Nitko nije htio krenuti prvi. Međutim, grad je ipak, na kraju, morao krenuti prvi«, kaže Šram.

Sadašnja ravnateljica Suvremene galerije Tonković ističe kako ta ustanova od 2006. u godišnjem proračunu dobiva namjenska sredstva za održavanje zgrade. Ipak, kako dodaje, potrebno je razmišljati i o većim investicijskim zahvatima. »Potrebno je razmišljati i o većim investicijskim zahvatima u unutrašnjosti objekta jer on još uvijek nije u potpunosti prilagođen svojoj funkciji. Potrebno je konačno opremiti depoe, urediti potkrovnji prostor kako bismo što veći dio objekta mogli prepustiti posjetiteljima i našoj osnovnoj djelatnosti, i završiti projekt zamjene galerijske rasvjete«, kaže Tonković.

Jedan od zaključaka prošlotjednog *Razgovora s razlogom* je taj, da kultura, pa tako i zaštita spomenika kulture, nikada nije bila prioritet ovog društva.

D. B. P.

izazovima restauracije govorili su sudionici tog projekta, Gabor Demeter i mr. Gordana Prčić-

današnjoj Suvremenoj galeriji, a od 1992. do 2013. bila i njezina ravnateljica. »Često smo dobi-

BOŽIĆNI KONCERT U FRANJEVAČKOJ CRKVI U SUBOTICI

Božiću se stoga veselimo svi

Tradicionalni Božićni koncert po 26. put održan je u Franjevačkoj crkvi, sv. Mihovila arkandela u Subotici 28. prosinca. Uz zbor Svete Cecilije nastupio je i Subotički tamburaški orkestar, a brojna i raspjevana publika imala je priliku čuti i vokalne soliste **Martinu Cvijin** i **Franju Vojnić Hajduk**.

Koncertom su ravnale **Marijana Marki** iz Subotičkog tamburaškog orkestra i sestra **Mirjam Pandžić**, voditeljica zbora Sveta Cecilija.

Uz tradicionalne božićne pjesme iz Bačke (*Radujte te anđeli, Oj pastiri čujte novi glas*) i Hrvatske (*Čestit svijetu, Oj Djetesce moje drago, Djetesce nam se rodilo, Kirie eleison, Svim na Zemlji, Radujte se narodi, Veselje ti navješćujem i Narodi nam se*), publika je čula i *Tihu noć, Transeamus usque*

Betlehem, Adepte fideles, Dicsőség mennyben az Istennek.

Kako kaže sestra Pandžić, ovim koncertom je također željela zahvaliti Bogu što joj je darovao 50 godina vjerne službe,

a »kako drugačije i ljepše nego uz pjesmu«.

Ovo je jedan od koncerata kojim su se zborovi pridružili obilježavanju 40. obljetnice Subotičkog tamburaškog orke-

stra. Koncert su podržali Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata i Veleposlanstvo Republike Hrvatske.

J. D. B.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, na temelju članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST

O DONIJETOM RJEŠENJU KOJIM JE DANA SUGLASNOST NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Dana 30. 12. 2016. godine nositelju projekta PP RAVNICA A. D., Bajmak, Zubačište br. 72 BAJMAK, je dana suglasnost na studij o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta: »I. FAZA REKONSTRUKCIJE TOVILIŠTA MESNATIH SVINJA KAPACITETA 3750 TOVLJENIKA U TURNUSU« na katasterskoj parceli 7572 KO Bajmak (45.996252°, 19.395283°).

Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na internet adresi: http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/IV-08-501-239-2016.pdf.

BOŽIĆNI KONCERT U CRKVI SV. JURJA U SUBOTICI

Svečana glazbena večer

Pretposljednje večeri prošle godine, u subotičkoj crkvi sv. Jurja priređen je Božićni koncert na kojem su nastupili glazbenici iz Hrvatske. Kao vokalni solisti, predstavili su se: **Marija Tidl** (sopran), **Lovro Tidl** (bariton), **Igor Krišto** (tenor) i **Tomislav Jurić** (tenor) uz koje je nastupio i orguljaš **Alen Kopunović Legetin**. Spomenuti pjevači su mahom studenti glazbenih akademija.

Kopunović Legetin je podrijetlom Subotičanin i dobro je poznat ovdašnjoj publici. Upravno on je i jedan od zaslužnih za organizaciju ovog kulturnog događaja.

Sukladno prigodi, na repertoaru su se našla djela skladana u duhu božićnoga blagdana. Imali smo prilike čuti skladbe iz

Njemačke, Španjolske, Austrije, Afrike, Engleske, Francuske, Italije, a nisu izostale ni pjesme Hrvata iz Bačke (*Spavaj mali Božiću, Oj pastiri čujte novi glas, Zdrav budi mili gost*)

te Dalmacije (*Veseli se Majko Božja*).

Sazvučje školovanih glasova i orgulja kao »kraljice instrumentata« učinilo je ovu večer svečanom. Također, koncert u crkvi

sv. Jurja značajno je upotpunio »ponudu« glazbenih događaja u Subotici organiziranih u povodu velikog kršćanskog blagdana.

D. B. P.

Papin nagovor na svetkovinu Marije Bogorodice

Prvi dan nove godine, na svetkovinu Marije Bogorodice Crkva je obilježila 50. Svjetski dan mira, koji je ove godine usredotočen na nenasilje, stil politike za mir. Na tu je problematiku upozorio i papa **Franjo** u svom nagovoru, osvrnuvši se posebno na posljedice atentata u Istanbulu. »Godina će biti dobra onoliko koliko će se svatko od nas, s Božjom pomoći, truditi činiti dobro iz dana u dan. Tako se gradi mir, govoreći djelima: 'ne' mržnji i nasilju i 'da' bratstvu i pomirenju«, rekao je papa Franjo istaknuvši kako je Svjetski dan mira, prije 50 godina, utemeljio **Pavao VI.** želeći pojačati zajednički trud oko izgradnje mirnijeg i bratskijeg svijeta. Nažalost nasilje i u ovoj noći čestitki i nada, prouzročilo je atentat u Istanbulu. Osvrnuvši se na taj čin mržnje, Papa je obećao molitvu za žrtve, njihove obitelji i za cijeli turski narod. Papa se osvrnuo i na majčinstvo Bogorodice. Majke su najjači protuotrov individualističkim i sebičnim tendencijama, protiv našeg zatvaranja i apatija. Društvo bez majki bilo bi – prema riječima pape Franje, ne samo hladno, već društvo bez srca, bez pieteta, društvo računice. Majke i u najgorim trenucima svjedoče nježnost i bezuvjetnost. Njihova je snaga u nadi – zaključio je Papa navevši primjere majke zatvorenika, bolesnika i potlačenih ropstvom.

(Ika.hr)

Sljedeće godine Basel!

Na 39. europskom susretu koji je u organizaciji Zajednice iz Taizéa bio u Rigi (Latvija), najavljeno je sljedeće mjesto susreta.

Hodočašće povjerenja na Zemlji održat će se u prosincu ove godine u Baselu (Švicarska).

S obzirom na to da se ove godine obilježava 500 godina reformacije Zajednica iz Taizéa održat će zajedničke molitve u Lutherovu gradu Wittenbergu te u Ženevi.

IN MEMORIAM

Puni tuge i bola obavještavamo rodbinu i prijatelje da nas je voljena sestra i tetka napustila na Badnje večer i ostavila u dubokoj žalosti.

Julija Mijatović, rođena Tumbas

živila 87 godina

Zauvijek će ostati u našim srcima i mislima.

Njeni najmiliji.

Molimo Boga za milost i spas duše.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Svetkovina Bogojavljenja Slatvi Božje javljanje čovjeku. Toga dana liturgija nas podsjeća na dobro nam znani događaj, kada su tri mudraca s Istoka posjetila novorođenog Sina Božjeg. No, kako bi ovi ljudi iz dalekih krajeva, koji nisu bili Izraelci, znali da se rodio Božji Sin, a da im to Bog sam nije javio? On im je dao znak, a oni su imali dovoljno hrabrosti slijediti ga, zato ih se Crkva i danas sjeća te su neizostavni dio svih božićnih prikaza betlehemske štalice.

HRABRI MUDRACI

Evangelist Matej, kada nam pripovijeda o događaju posjete mudraca (usp. Mt 2,1-12), o ovim neobičnim posjetiteljima donosi vrlo malo informacija. Ne otkriva ništa što bi moglo zanimati radoznalog čitatelja: ne govori ništa o zemlji njihova podrijetla, ne opisuje kako su izgledali, ne govori čak ni koliko ih je bilo. On u prvi plan stavlja ono što je jedino važno, a zbog čega ovi ljudi i dolaze – rođenje Djeteta u Betlehemu. Zato o mudracima Matej jedino govori koji je cilj njihova puta – pronaći kralja čiju su zvijezdu vidjeli. Stoga je središnje pitanje ono koje mudraci postavljaju: »Gdje je taj novorođeni kralj židovski?« (Mt 2,2). Mudraci su, potaknuti upravo ovim pitanjem, krenuli na put neizvjesnosti slijedeći zvijezdu. A odgovor na njega jedino je što ih zanima kada su stigli u

Bogojavljenje

Jeruzalem, pred kralja Heroda.

Prateći Božji znak ovi hrabri ljudi stigli su do cilja, susreli su utjelovljenog Boga i poklonili mu se. Pronašli su odgovor na svoje pitanje, a u djetetu za kojim su tragali objavio im se sam Bog. Nakon što su pronašli ono što su tražili, kaže evangelje, anđeo im se javio u snu te ih upozorio na zle Herodove namjere, pa su se drugim putem vratili u svoju zemlju. U ovom drugom putu povratka možemo pronaći i vrlo zanimljivu simboliku. Oni su susreli živog, utjelovljenog Boga jer su hrabro i odvažno slijedili znak koji im je dao. Nakon tog događaja njihov život neminovno je krenuo drugim putem, jer susret s Bogom nužno mijenja čovjeka, preobražava njegov život iz korijena. To se dogodilo i mudracima.

Ali, da bi do tog susreta došlo mudraci su morali napustiti sigurnost svoga doma, zaputiti se u nepoznato, slijediti zvijezdu iako im nije bilo sve jasno, iako nisu znali što ih na tom putu čeka. Premda je Bog došao čovjeku ususret i približio mu se najviše što je mogao uzevši ljudski lik, ipak i čovjek mora učiniti korak prema Bogu. Taj korak treba biti ispunjen potpunim povjerenjem u Njega, otvorenosti za ono što On nudi i na što poziva, taj korak je ispunjen ponekad velikim naporima, ali uvijek se dolazi do Boga. Krenuvši na put za zvijezdom mudraci su učinili taj korak koji im je razjasnio nedoumice i dao odgovore koje su tražili, koji ih je doveo do Spasitelja.

TRAŽITI BOGA

Svetkovina Bogojavljenja podsjeća nas na Božje traženje

čovjeka. U tom svom traženju Bog sebe ne šteti kako bi ga ljudi susreli. Iako On neizmjereno nadvisuje čovjeka, uzima ljudski lik, dolazi na svijet u velikoj skromnosti, kako bi svim stazežima bio blizak, kako se nitko ne bi osjetio od njega nepozvan. Tako svemoguć Bog svoje traganje za čovjekom započinje u štalici i neće ga završiti sve do križa. Ali, na Božje traženje čovjek mora odgovoriti svojim traženjem, jer drugačije neće doći do susreta Boga i čovjeka. Zato Krista pronalaze mudraci koji dolaze s drugog kraja svijeta, a ne oni koji znaju gdje je, pismoznanci koji čekaju Mesiju. Jer, nije bilo dovoljno poznavanje Pisma, već prepoznavanje Božjih znakova u sadašnjosti. Upravo je to od mudraca učinilo vjernike, a od mnogih pismoznanaca i farizeja one koji su odbacili i osudili iščekivanog Mesiju. Potrebno je poznavati Pismo, ali je potrebno prepoznavati Boga i njegov govor i u sadašnjem trenutku te ga slijediti i tako mu ići ususret.

Mnogi su danas susreli Krista, jer se, poput mudraca, nisu bojali odazvati njegovom pozivu na nasljedovanje, nisu se bojali zaputiti na put vjere koji znači mnogo odricanja. Ali, postoje i mnogi koji se i danas pitaju: »Gdje je novorođeni kralj?« Oni su još uvijek u procesu traganja za Bogom, trude se čitati njegove znakove i pronaći ga. U tom traganju svijetlo, tj. zvijezda koja pokazuje put trebaju biti svi vjernici koji su Boga pronašli, koji su iskreni, praktični kršćani, Kristovi učenicima, jer takvi bi trebali živjeti ove Kristove riječi: »Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima« (Mt 5,16).

MINI INTERVJU: MIRELA GRUBEŠIĆ, ČLANICA ŽTS ĐURĐINSKE CURE

Rođena za bas!

Đurđinčanka **Mirela Grubešić** aktivna je od svoje desete godine u tamburaškoj sekciji Hrvatsko kulturno prosvjetnog društva *Đurđin*. Najprije je svirala primicu, da bi nešto kasnije otkrila da je, kako kaže, rođena za bas! Od osnutka je jedna od šest članica Ženskog tamburaškog sastava *Đurđinske cure* s kojima uvijek rado nastupa. Mirela je po struci farmaceutkinja, a uposlena je kao njegovateljica u subotičkom Gerontološkom centru. Osim sviranja, Mirela jako voli konje i u slobodno vrijeme gleda da im posveti što više vremena.

Kada si počela svirati i tko te je učio?

Počela sam svirati s deset godina u tamburaškoj sekciji HKPD-a *Đurđin* koja je tada, kao i sada, bila pod ravnanjem **Vojislava Temunovića**.

Jesi li članica nekog orkestra osim ŽTS Đurđinskih cura?

Trenutačno sviram samo za HKPD *Đurđin* jer su mi nakon srednje došle mnogo veće obveze i ne mogu stići biti aktivna još u nekom drugom sastavu. Ranije sam još svirala i u orkestru Hrvatske glazbene udruge *Festival bunjevački pisama*.

Kako si se odlučila svirati baš najveći tamburaški instrument?

Zanimljivo pitanje na koje točno ne znam ni sama odgovor. Na samom početku sam svirala primicu, međutim kad smo se odlučile osnovati ženski bend opredijelila sam se za bas. Mogu reći da sam dobro odlučila jer mi mnogi kažu da sam rođena da sviram baš taj instrument!

Kako ljudi reagiraju kada čuju da sviraš u ženskom tamburaškom sastavu?

Kada čuju da sviram u ženskom tamburaškom sastavu svi se iznenade, jer je jako rijetko da postoji ženski bend ovakve vrste. Osim iznenađenja, ljudi ne kriju ni oduševljenje i jako nam puno znači njihova ogromna podrška.

Koje nastupe s Đurđinskim curama bi izdvojila kao najistaknutije?

Najistaknutiji nastup nam je svakako bio u Segedinu i Srijemskoj Mitrovici. Imale smo mnogobrojne nastupe i za razna događanja u Subotici, Đurđinu kao i u okolnim selima – Žednik, Ljutovo, Tavankut... Mogu reći da smo nakon svakog nastupa, gdje god on bio, stekle jedno vrijedno i drugačije iskustvo.

Koju vrstu glazbe voliš slušati?

Naravno da najviše volim slušati tamburaše, a osim njih omiljene su mi i klape. Također, vrlo rado slušam stranu i zabavnu glazbu.

J. D. B.

IGRA

Čovječe ne ljuti se

Igra za 2 do 4 igrača

Ova jednostavna i vrlo zabavna igra zna se zakuhati u oštru igru između odraslih, osobito kada djeca odu na spavanje.

PRAVILA

Svaki igrač odabere 4 figurice iste boje. Cilj igre je sve svoje figurice dovesti do svoje kućice. Igru započinje igrač koji bacanjem kockice dobije najveći rezultat. Na

početku igre, svaki igrač ima pravo na 3 pokušaja – ali, samo na početku igre. Kad dobije šesticu, jednu svoju figuru postavlja na START, zatim baca kockicu još jednom i pomiče se za toliko polja koliko je pokazala kockica. Nakon svake šestice, igrač ima pravo na još jedno bacanje, može startati sa još jednom figurom ili se pomiče za onoliko polja koliko je zbroj oba bacanja. Ako igrač mora stati na polje na kojem je već suigrač, igrač »ruši« figuricu suigrača, koji mora ponovo startati sa šesticom, ali ima pravo na samo jedno bacanje jer je igra već u tijeku. Na određeno polje kućice se ulazi kada kockica pokaže točno onoliki broj, koliko je polja igrač udaljen od određenog polja kućice. Npr., ako je igrač dva polja udaljen od polja kućice, kockica mora pokazati broj 2. Ako pokaže više, igrač ostaje na mjestu i čeka novo bacanje. Pobjednik je onaj igrač koji prvi uspije dovesti sve svoje figurice na polja svoje kućice. Porazeni nemojte se ljutiti. Nego odmah zatražite novu igru.

I tako sve dok i Vi ne pobijedite!

TV PREPORUKA

NEDJELJA, 8. SIJEČNJA, HRT1 20.10

Novine Serija

Dubravka Kardum (Edita Karađole) predaje Dijani Mitrović (Branka Katić) fotografije koje je čuvala u kućnom sefu i traži od Dijane da ih objavi. Fotografije su vrlo kompromitirajuće za Dubravkinog pokojnog supruga, ali i za gradonačelnika Tomaševića (Dragan Despot). Mario Kardum (Aleksandar Cvjetković) iz pritvora smjenjuje glavnu urednicu Novina Alenku Jović Marinković (Olga Pakalović), a na njezino mjesto se vraća stari urednik Martin Vidov (Zijad Gračić). Povrijeđena Alenka priprema osvetnički tekst kojim namjerava raskrinkati sumnjive transakcije tvrtke Tetra usluge koja služi kao paravan za izvlačenje novaca i Kardumu i gradonačelniku Tomaševiću za financiranje buduće predsjedničke kampanje, ali Nikola Martić (Trpimir Jurkić) to dojavljuje Vidovu. Marko Mladenović (Mijo Jurišić) izlazi iz pritvora i posjećuje suprugu Anju (Marina Redžepović) koja je još uvijek u bolnici zbog pokušaja samoubojstva te se prema mužu ponaša neobjašnjivo hladno. Novopečeni gradonačelnikov glasnogovornik Andrej Marinković (Goran Marković) s novim šefom uvježbava govor za objavu Tomaševićeve predsjedničke kandidature...

U glavnim ulogama: Branka Katić, Trpimir Jurkić, Zijad Gračić, Aleksandar Cvjetković, Olga Pakalović, Goran Marković, Tihana Lazović, Dragan Despot, Edita Karađole, Zdenko Jelčić, Alen Liverić, Dajana Čuljak, Anja Matković, Mijo Jurišić

Scenarist: Ivica Đikić

Redatelj: Dalibor Matanić

Urednik: Mislav Brumec

KNJIGA

RANKO MARINKOVIĆ

Zajednička kupka

Kad je Ranko Marinković 1980. objavio svoj drugi roman pod naslovom *Zajednička kupka*, knjiga nije kod tadašnje kritike izazvala entuzijazam. Glavni njezin hendikep sastojao se u tome što su je svi uspoređivali s *Kiklopom*: premda je od izlaska toga romana bilo prošlo petnaest godina, bio je on još u svježem sjećanju, jer se u međuvremenu pretvorio u klasično djelo. Tako se dogodilo da su tada, a zapravo i poslije, ostale nezapažene čak i one osobine tog Marinkovićeve romana po kojima je on nesumnjivo originalan i koje bi – već i same po sebi – morale biti dovoljne da potaknu trud oko pozornijeg dešifriranja smisla te narativne strukture.

PJESMA ZA DUŠU:

Ovih dana Petar Dragojević

Ti si činila uvijek
da se osjećam mlad
sve dok bijela nam krila
nije slijepio mrak

Kada suze bi ove na prodaju bile
kako bih se lako obogatio s time
kupio bih vrijeme ono što ga nisi
provela kraj mene hej

Ref. 2X

Ovih dana, ovih dana
mraz i tama oko nas
je l' ti žao što si sama
da l' za mene zapitaš

Nisam svetac ni lopov
samo zaljubljen mlad
znam da razmišljaš o tom
brineš li što sam sam

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (41.)

Pripema: Milovan Miković

Tisućita predstava subotičkog kazališta

U povodu tisućite predstava Hrvatske drame subotičkog kazališta u sezoni 1950./1951. istaknuti član ovoga ansambla, glumac i redatelj **Mirko Huska**, osvrnuo se na prijeđeni put i postignute uspjehe:

339.186 GLEDATELJA

»O ulozi i značaju kazališta u kulturnom životu jednoga naroda ne treba mnogo i naširoko govoriti. Danas je jasno – mnogo jasnije nego ranije – da je kulturni zadatak kazališta ogroman. Jer ono nije više ustanova za zabavljanje prezasićenih gospodara, ono služi širenju prosvjete i kulture među najširim slojevima radnog naroda. U preobražaju društvenog života, koji se kod nas vrši, formira se i nov čovjek, a baš u tom formiranju novog čovjeka u oblikovanju i izgradnji njegove društvene svijesti naj-snažnije sudjeluje kazalište. Živa umjetnička riječ s pozornice usijeca se u dušu gledatelja i ostavlja na njoj traga vječno. Ideje i osjećanja koje kazalište sije među narodom, oplemenjuje čovjeka i izaziva u njemu polet stvaralačkog, društveno korisnog rada. Samo znanje za humani život nije dosta. Znanje bez dobrote, bez humanosti, bez kulture može biti strahovito razorno i uništavajuće sredstvo u rukama opakog čovjeka! A pozornica jeste najveći put da plemenite ideje dopru do umova i srca ljudi. Zbog toga će kazalište uvijek biti moćno oružje u borbi za kulturni napredak čovječanstva uopće, a jednog naroda napose, ako njeguje i pazi ovu vrstu umjetnosti. Grad Subotica, iako prilično velik po broju stanovnika, spada među najveće naše gradove u zemlji, nije imao prije

Franjica Dulić, Milica Radaković, Tatjana Nikić, Ana Skenderović, Slava Bulgakov i Žarko Velicki – Carlo Goldoni *Ribarske svađe*, sezona 1951/52.

rata svog stalnog profesionalnog kazališta. Tek poslije oslobođenja udovoljilo se ovoj potrebi našega grada. Već 28. listopada 1945. otvara se Hrvatsko narodno kazalište u Subotici sa svečanim izvedbom čuvene tragedije *Matija Gubec*. Ovom predstavom je udaren temelj kazališnom životu kod nas. Početak je bio težak. Trebalo je mnogo požrtvornosti i snalažljivosti. No ova naša ustanova kroz svojih dosadašnjih 6 sezona pokazala je lijep uspjeh i vidne rezultate. Iz godine u godinu umjetnički nivo predstava je rastao a isto tako i kvaliteta ansambla. Od početka rada pa do ove godine ovo kazalište prikazalo je 1.016 predstava i to ne samo u gradu, nego dobrim dijelom i po drugim mjestima u Bačkoj. Ove predstave je posjetilo 339.186 gledatelja. Ovaj rezultat daje puno opravdanje za djelovanje i

opstanak našega kazališta.

BOGAT, RAZNOLIK I INTERESANTAN REPERTOAR

Repertoar Hrvatske drame Narodnog kazališta bio je bogat, raznolik i interesantan. U njemu su najviše bila zastupljena domaća, naša jugoslavenska djela. No isto tako davana su i klasična i inostrana kazališna djela. U dosadašnjem repertoaru najveći uspjeh je postignut komadom *Ča Bonina razgala Matije Poljakovića*, koji pokazuje bunjevački seljački život iz okoline Subotice, a protkan je pjesmom i glazbom. Samo u jednoj sezoni dano je 40 predstava s ukupno 23.360 posjetitelja. Ovoliku posjetu nije doživio još ni jedan komad na subotičkoj pozornici. Sastavljanje repertoara predstavlja najvažniji problem za kazalište. Danas

repertoar ne može više biti kao nekada u vrijeme kapitalizma. Kazalište danas nije mjesto isključivo za zabavljanje, nego je škola života. Ovom cilju mora biti prilagođen repertoar. To znači da mora sadržavati ona dramska djela koja će govoriti novom čovjeku o njegovom stvaralačkom značaju u životu i ljepotama društvenog napretka, ona djela koja će poticati na borbu za stvaralaštvo koja će elanu masa, idealima masa dati smjer i sadržaj. Ako Hrvatska drama Narodnog kazališta bude nastojala da se drži ove linije u sastavljanju repertoara i bude izbjegavala lakodopadljive vodvilje onda će postati još više narodno, istinski narodno, onda će ga naši građani još više zavoljeti i potpomagati u njegovom nastojanju da zaista bude škola života«, zapisao je Mirko Huska.

Velika oluja u Subotici

Nogometni klub *Bačka* osnovan je 1901. godine i najstariji je na prostorima nekadašnje države Jugoslavije. Osim svojih brojnih nogometaša i vjernih navijača koji su tijekom proteklih više od 115 godina njegovog postojanja oduvijek bili prepoznatljivi po privrženosti, klub i njegovo igralište pokraj Somborske kapije u Subotici nadaleko su poznati i po stadionskoj tribini – svojevrsnom spomeniku sportske kulture. Ali današnja tribina, nažalost nije ona originalna iz vremena nastajanja *Bačke*. Velika oluja koja je 25. kolovoza 1925. godine pogodila najveći grad na sjeveru Bačke, na svom razornom putu, pored brojnih gradskih krovova uništila je i konstrukciju natkrivenog dijela gledališta na Bačkinom stadionu. I to samo godinu dana prije, uveliko najavljivane proslave 25. godišnjice postojanja, prvog velikog jubileja najstarijeg kluba u državi.

PISMO BLAŠKA RAJIĆA

Kolika je bila razorna snaga ove vremenske nepogode svjedoči i pismo župnika crkve sv. Roka **Blaška Rajića** upućenog, dan kasnije (26. kolovoza), gradskim vlastima:

Javljam, službeno, ovo 25. avgusta, juče, oko 4 sata, zahujila je oluja nad našim gra-

dom, i počinila, na crkvi. sv. Roka ovu štetu:

S dorana je pala, baš na grbaču krova rozeta, teška, tako do 100 kg i ova je probila krov i svod, baš nad horom, te pala usred piskova od orgulja; a vjetar, kroz probijenu jamu, uhvati maha, zavuče je pod krov i u jedan momenat zbaci sav krov, sa gredama, crijepom zajedno, lijepo od dorama pa do prijeke lođe. Na proijekoj lođi još stoji krov, neozlijeđen.

Na osvitak 26. avg., srijede, bila je plaha kiša, koja je dobrim pokvasila sva svod od crkve. Zakisne li svod to je opasno, da će se i svod srušiti.

Molim što hitnije naređenje, da se svod bar privremeno pokrije.

Subotica, sv. Roko, 26. avgusta 1925.

S poštovanjem
Župnik Blaško Rajić

SANIRANJE ŠTETE

Podaci o sanaciji nastale štete uslijed djelovanja orkanskih vjeha i nevremena koje je tog 25. kolovoza 1925. godine poharalo Suboticu, dostupni su u fondusu Gradskog arhiva Subotice, a evo nekoliko odluka Gradskog Senata koji je istodobno odlučio popravljati brojne oštećene objekte:

F: 047. XV 149/1925

Senat usvaja predlog ing. **Štrasburgera** iz Inženjerskog ureda da se nakon štete koju je nanelo nevreme popravi krov Gradske kuće.

F: 047. XV 160/1925

Na molbu župnika **Benjamina Hegediša** Senat odobrava popravku prozora na crkvi sv. Đurđa.

F: 047. XV 313/1925-1929

Oluja u avgustu 1925. god. izazvala je u Subotici i okoline mnogo štete. Senatu prijavljuju štetu: Gospodarsko odeljenje, Žandarmerijska stanica Tavankut i Ludoš, Odeljak finansijske kontrole u Tavankutu, Subotička žandarmerijska četa, Inženjerski ured podrobno izveštava koje zgrade su pretrpele štetu i kolika je ta šteta. Od Gradske štedionice grad podiže zajam od 550.000 dinara za sanaciju nastale štete. Raspisuje se licitacija za popravku raznih objekata.

F: 047. XV 319/1925

Po naređenju Gradskog senata popravak Gradske klauonice poverava se firmama: *Bek i drug, Mihajlo Abrašić i drug, Matije Majlata*.

F: 047. XV 353/1925

Senat naređuje Inženjerskom uredu popravku Gradske kuće, žandarmerijske kasarne i finansijske kasarne u Tavankutu. Firma **Mihajla Abrašića** radi limarske poslove na Gradskoj

kući, firma *Puhalak i Senti* dostavlja crepove, a **Paja Vukmanov** radi krovopokrivačke poslove

F: 047. XV 224/1926-1927

Povodom velike oluje 14. 6. 1926. god. o šteti Senat obaveštavaju župnik Blaško Rajić, ekonomski senator **Koloman Hofman** i *Gradska plinara*. Senat određuje komisiju za procenu štete. Crep na krovovima menja Paja Vukmanov. Popravlja se i grobarova kuća na groblju sv. Roka.

POPRAVAK TRIBINE

Golemu štetu koju je velika oluja pričinila na tribini nogometnog kluba *Bačka* grad nije mogao u potpunosti namiriti pa je agilno vodstvo kluba uz veliku pomoć navijača i simpatizera odmah odlučilo reagirati i proslaviti četvrt stoljeća postojanja s obnovljenom, novom natkrivenom tribinom.

Za potrebe saniranja štete, od kredita u banci i dobrovoljnih novčanih dotacija prikupljeno je potrebnih 293.000 dinara i uzgrađena je nova tribina pod čiji krov se moglo smjestiti oko 1000 gledatelja. Od te 1926. godine pa sve do danas, punih 90 godina ona ponosito stoji na svome mjestu odoljevajući svim vremenskim prilikama.

Dražen Prčić

Snježne pahuljice

Cijelu noć su pahuljice,
Tkale bijele košuljice,
Obukle su cijelo selo,
U svečano ruho bijelo.

Zavijale šumske staze,
Kojim plahe zvijeri gaze,
Zatrpale vrata Žuci,
Na njegovoj pasjoj kući.

Zlata Kolarić-Kišurić

Oboji crtež

Pahuljaste balerine

Već dva tjedna traje zimski raspust, preostala je još svega jedan tjedan. Sigurna sam da ste se do sada dobro zabavili. Bilo je puno aktivnosti i događanja, posjeta i druženja. Proslavili smo Božić i Novu godinu. A sada možda, samo možda i samo neki od vas imaju mrvicu dosade u svom danu... A možda i ne! No, bilo kako bilo, vrijeme koje je još preostalo valja pametno iskoristiti.

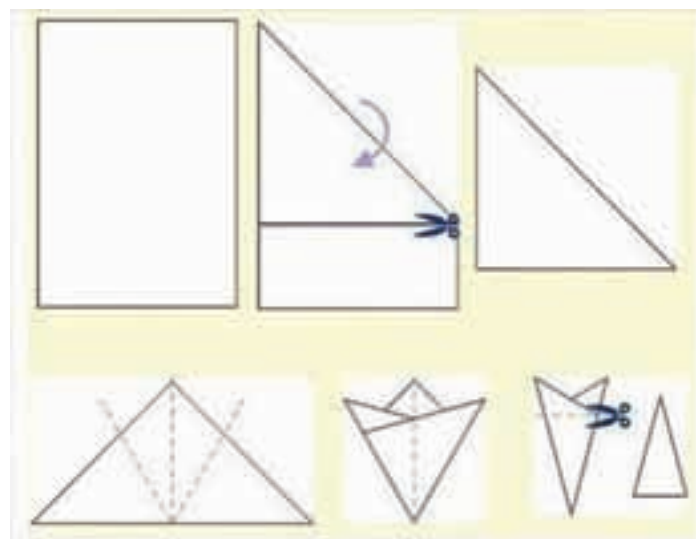
Vjerujem da ste ovih blagdana svi napravili po koju pahuljicu od papira. Možda ste ih zalijepili na prozor ili njima ukasili sobu. Ukoliko ste kanili skinuti božićnu i novogodišnju dekoraciju ili je barem djelomično promijeniti, nemojte baciti pahuljice jer ih možete odlično iskoristiti.

Najprije izrežite balerine po predlošku koji smo vam dali, a potom ili uzmite već postojeće pahuljice koje ste napravili za Božić i Novu godinu, ili napravite nove, izrežite im krug u sredini kako bi ih mogli obući kao suknju balerini. Svakako pripremite i dodatne pahuljice koje ćete uz pomoć konca povezati s balerinama u jedan lijepi ukras koji ćete okačiti u svojoj sobi.

Za nove pahulje, također vam nudimo predloške.

Uživajte u ovoj kreativnoj aktivnosti i slobodno u nju uključite i svoje prijatelje. U društvu je sve interesantnije i ljepše.

Neka balerine zaplešu u vašoj sobi!

NOVOGODIŠNJA AKCIJA

-20 **-17**

SUBOTICA 024/ 551 045

**PETAK
6.1.2017.**

06:41 TV Kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:06 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:06 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:29 McLeodove kćeri , serija
10:16 Na vodenome putu
: Kanalski otok Guernsey
- Uronjen u golfsku struju,
dokumentarna serija
11:04 Riječ i život
11:36 Bajkovita Hrvatska:
Crkva sv. Donata - Zadar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Život teče dalje
13:18 Bonton: U gostima
13:23 Veliko putovanje po
Škotskoj : U potrazi
za pravom Škotskom,
dokumentarna serija
13:55 Kod doktora , talk-show
14:43 Normalan život
15:32 Znanstveni krugovi
15:59 Potrošački kod
16:32 Informativka: Antibiotici
16:38 Halo, halo, gledate Radio
Zagreb! - Vojko Schauff i
Božena Begović o
počecima emitiranja
Radio Zagreba (R)
17:00 Vijesti 17
17:20 Hrvatska uživo
18:08 Bonton: Komunikacija
vozača i pješaka
18:13 Manjinski mozaik
18:30 Moj HRT
19:00 Dnevnik 2
19:43 Tema dana
19:58 Škola kuhanja: Engleska
krema
20:07 Makedonska pravoslavna
crkva - identitet MCP -
ohridske arhiepiskopije,
dokumentarni film
21:04 Kulturna baština: (R)
21:23 Hrvatska za 5
22:18 Dnevnik 3
22:50 Eurojackpot
22:57 Fargo , serija
23:53 San o slavi, američki film
01:52 McLeodove kćeri , serija
02:34 Kod doktora , talk-show
03:16 Znanstveni krugovi
03:41 Skica za portret (R)
03:56 Hrvatska uživo
04:41 Tema dana
04:53 Život teče dalje

05:53 Regionalni dnevnik
06:33 Moji najbolji neprijatelji
07:00 Juhuhu

08:34 Jurica Urica, crtana serija
08:59 Medvjedići , za djecu (R)
09:09 Andyjeve divlje
pustolovine, (R)
09:23 (Prugasti prijatelji),
dokumentarna serija (R)
09:31 Legenda o vilama i
vilenjacima , crtana serija
09:56 Školski sat: Fizika
svijeće (R)
10:28 Baxter, serija za mlade
10:52 Kućni ljubimci Marca
Morronea
11:26 Don Matteo , serija
12:34 Slatke tajne,
dokumentarna serija
13:04 Veterinarske priče
13:34 Djed Božićnjak, ljubavni
posrednik - američki film
15:08 Mjesto pod suncem -
ostati ili otići ,
dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Bischofshofen:
Novogodišnja turneja
četiri skakaonice, prijenos
18:45 Zakon!, serija
19:16 Kruške i jabuke
20:01 Umorstva u Midsomeru
21:36 Naslijeđe, mini-serija
23:08 Djed Božićnjak, ljubavni
posrednik - američki film
00:28 Noćni glazbeni program

06:25 RTL Danas, (R)
07:10 Sve u šest, magazin (R)
08:00 Zvezdani ratovi:
Pobunjenici, (R)
08:10 Superknjiga
08:50 Ruža vjetrova, serija
10:00 Pet na pet, kviz
11:10 Naša mala klinika, (R)
12:05 Šaljivi kućni video,
zabavna emisija (R)
12:35 Ludi Guinnessovi
rekordi, zabavna emisija
13:00 Lovci na nekretnine,
lifestyle emisija
14:00 Kućice iz snova
14:25 Andrija i Anđelka - (R)
15:00 Andrija i Anđelka - (R)
15:35 Ranjena ljubav - (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:25 Pet na pet, kviz
20:00 Pet legendi - TV
premijera, igrani film
21:50 Zalomilo se, igrani film,
romantična komedija
00:15 Tekken, film, akcijski
01:50 RTL Danas, (R)
02:40 Kraj programa

**SUBOTA
7.1.2017.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:06 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:06 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:09 Fotografija u
Hrvatskoj (R)
09:25 Zagreb hram
Preobraženja
gospodnjeg: Božićna
arhijerejska liturgija,
prijenos
11:24 Kućni ljubimci
12:00 Dnevnik 1
12:21 Veterani mira
13:10 Duhovni izazovi
13:42 Prizma
14:32 Čuvari neba: Priča
o uzletištu Stow Maries,
dokumentarna serija
15:18 Profesija: glazbenik -
Izvođači, dokumentarna
serija
16:03 Slatka kuharica : Krk
16:25 Lovac na bilje : Pelješac
17:00 Vijesti 17
17:18 Fotografija u Hrvatskoj
17:38 Ljepom našom
19:00 Dnevnik 2
19:44 Tema dana
20:00 LOTO 7/39
20:08 Dnevnik Bridget Jones,
britansko-francuski film
21:45 Dnevnik 3
22:19 Tajna petog staleža,
američki film
00:27 David Bowie -
Glass Spider, glazbeno-
dokumentarni film
02:11 Sutra te nema, američki
film (R)
04:09 Kamenjarni tornado,
američko-kanadski film R
05:33 Čuvari neba: Priča
o uzletištu Stow Maries,
dokumentarna serija
06:15 Skica za portret (R)
06:25 Tema dana
06:37 Veterani mira
07:22 Prizma

05:46 Regionalni dnevnik
06:26 Moji najbolji neprijatelji
06:50 Vrijeme na Drugom
06:57 Juhuhu
09:10 Maribor: Svjetski skijaški
kup (Ž) - veleslalom,
prijenos 1. vožnje
10:30 Pite i pudinzi Paula
Hollywooda,
dokumentarna serija
11:19 Vrtlari: Vrtni spa
12:10 Maribor: Svjetski skijaški
kup (Ž) - veleslalom,
prijenos 2. vožnje
13:31 Auto Market Magazin -
sponzorirani program
13:55 Luka i prijatelji
14:24 Umorstva u Midsomeru

16:00 Regionalni dnevnik
16:26 Indeks
16:52 Seoska gozba
17:40 Poirrot , serija
18:31 Makedonska pravoslavna
crkva - identitet MCP
- ohridske arhiepiskopije,
dokumentarni film
19:26 Garaža: Nina Romić /
Sara Renar (R)
19:54 Irska sa Simonom
Reeveom, dokumentarni
film
20:45 Kim Jong-Un,
neautorizirana biografija
- Zadnji crveni princ,
dokumentarni film
21:42 Slučajni junak, američki
film (R)
23:35 Vino u krvi , serija
01:07 Noćni glazbeni program

06:55 RTL Danas, (R)
07:45 Jezikova juha
09:05 Mala sirena
09:30 Zvezdani ratovi
10:40 Naša mala klinika, (R)
11:50 Dynamo: Majstor
nemogućega
12:45 Troy, zabavna emisija
13:55 Dan na snijegu, film
15:40 Pet legendi , film, (R)
16:30 RTL Vijesti
16:40 Pet legendi, igrani film,
animirani (R)
17:30 10 najsmješnijih
internet-videa Hrvatske,
zabavna emisija
18:30 RTL Danas
19:20 Galileo, emisija
20:00 Nebesa, film, animirani
21:45 Transformeri, igrani film
00:20 Zalomilo se, igrani film
02:40 Astro show
03:40 RTL Danas, (R)
04:25 Kraj programa

**NEDJELJA
8.1.2017.**

08:25 Vojnik Martin, francuski
film - Zlatna kinoteka
10:00 Osijek: Misa, prijenos
11:00 Biblija
11:10 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:15 Sport
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:44 Ovo je opera: Manon -
Jules Massenet
17:00 Vijesti 17
17:15 Halo, halo, gledate Radio
Zagreb!
17:55 Pokraj vode Drave,

snimka godišnjeg
koncerta Ansambla
narodnih plesova i
pjesama Hrvatske LADO
(1.dio)

19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 LOTO 6/45
20:10 Novine, serija
21:05 Novine, serija
22:00 Dnevnik 3
22:35 Etnoforezičari: Dozvola
za pušenje
23:10 Bračne svade, francusko-
njemački film
00:30 Nedjeljom u dva
01:30 Vojnik Martin, francuski
film - Zlatna kinoteka
03:00 Reprizni program
04:13 Ovo je opera: Manon -
Jules Massenet
05:03 Plodovi zemlje
05:53 Tema dana
06:05 Rijeka: More

06:03 Regionalni dnevnik
06:33 Moji najbolji neprijatelji
07:00 Juhuhu
08:20 Irska sa Simonom
Reeveom
09:10 Maribor: Svjetski skijaški
kup (Ž) - slalom, prijenos
1. vožnje
10:15 Detektiv Murdoch , serija
11:05 Ciglu po ciglu - Bryk
preuđuje
11:35 Vrtlari
12:10 Maribor: Svjetski skijaški
kup (Ž) - slalom,
prijenos 2. vožnje
12:55 dokumentarni film
13:25 Veličanstveni kolači
Fione Cairns
14:15 Lidijska kuhinja : Topla
zimski jela, dok. serija
14:45 Veliki božićni koncert,
američki film
16:10 (Re)kreativac
16:45 Jura Hura, serija za djecu
17:20 Maher za tehnologiju,
dokumentarna serija
17:55 Rukomet, Croatia Cup
2017.: Hrvatska - Crna
Gora, prijenos
19:30 A sada, glazba!
20:00 Društvo mrtvih pjesnika,
američki film - Filmovi s
5 zvjezdica
22:10 Vikinzi (4A), serija
23:00 Pa to je fantastično
23:55 Detektiv Murdoch , serija
00:40 Veliki božićni koncert,
američki film
02:05 Noćni glazbeni program

05:45 RTL Danas, (R)
06:30 Jezikova juha

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supiface.co.rs

Spremni za put...

Najbrže i najjednostavnije
do polise putnog osiguranja

FILIJALA SUBOTICA - Karađorđev put 38, tel. 024 555 867

MILENIJUM®
OSIGURANJE

www.webshop.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA
I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

07.45 Jezikova juh
09.05 Zvezdani ratovi:
Pobunjenici
10.15 Naša mala klinika, (R)
11.25 Barbie u Krcko Orašiću,
igrani film, animirani
13.05 Transformeri, igrani film
15.35 Nebesa, igrani film, (R)
16.30 RTL Vijesti
16.40 Nebesa, igrani film, (R)
17.30 10 najljepših glasova
Hrvatske, zabavna emisija
18.30 RTL Danas
19.20 Galileo, emisija
20.00 Američki gangster, film
23.15 Neograničena moć, film
01.25 Astro show, emisija uživo
02.25 RTL Danas, (R)
03.10 Kraj programa

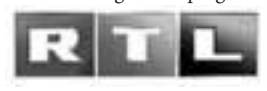
PONEDJELJAK 9.1.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:32 McLeodove kćeri, serija
10:17 Plodovi zemlje
11:12 Treća dob
12:00 Dnevnik 1
12:20 Život teče dalje
13:15 Informativka
13:24 Veliko putovanje po
Škotskoj : Um, tijelo i duh,
dokumentarna serija
13:57 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
16:00 Reprizni program
17:00 Vijesti 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton: Otkazivanje
planova
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Škola kuhanja
20:05 Labirint
20:45 Stambeno pitanje:
Jesam li za vas stranac?,
dokumentarna serija
21:35 Dva : jedan u gostima -
Sara Kolak
22:10 Otvoreno
03:25 Dnevnik 3
23:25 Mali noćni razgovori
00:10 Novine, serija
01:00 Novine, serija
01:50 Gospodin Selfridge
02:40 McLeodove kćeri, serija
03:25 Imam problem
03:50 Hrvatska uživo
04:35 Otvoreno
05:06 Labirint
05:41 Tema dana
05:53 Život teče dalje

06:03 Riječ i život
06:33 Dvorac igračaka, serija
07:00 Juhuhu
08:30 Jurica Urica, crtana serija
08:56 Medvjedići
09:02 Andyjeve divlje
pustolovine
09:22 Životinjske posebnosti,
dokumentarna serija
09:30 Legenda o vilama i
vilenjacima, crtana serija
10:00 Veliki odmor: Špilje
10:15 Notica: Bubnjevi
10:30 Baxter, serija za mlade
11:00 Indeks
11:25 Don Matteo, serija
12:25 Slatke tajne,
dokumentarna serija
12:50 Veterinarske priče
13:20 Ravno iz srca, američko-
njemački film
14:45 Kratki dokumentarni
film
15:05 Mjesto pod suncem -
ostati ili otići,
dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Medvjedići,
dokumentarna serija
16:46 Andyjeve divlje
pustolovine
17:00 Životinjske posebnosti,
dokumentarna serija
17:15 Zakon!, humoristična
serija
17:55 Rukomet, Croatia Cup
2017.: Hrvatska - Tunis,
prijenos
19:30 Glazbeni spotovi
20:00 Pustolovke, serija
21:00 TV Bingo
21:45 Krvne veze, američki
film
23:55 Crna lista, serija
00:40 Ravno iz srca, američko-
njemački film
02:05 Noćni glazbeni program

07:15 RTL Danas, (R)
08:00 Sve u Šest, magazin (R)
08:30 Mala sirena
08:55 Superknjiga
09:35 Ruža vjetrova, serija
10:50 Pet na pet, kviz (R)
11:55 Naša mala klinika, (R)
12:50 Wipeout, game show
13:45 Lovci na nekretnine
14:40 Kućice iz snova, lifestyle
emisija
15:05 Barbie u Krcko Orašiću,
igrani film, animirani (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u Šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:25 Pet na pet, kviz
20:00 Šaljivi kućni video

20:40 Ludi Guinnessovi
rekordi, zabavna emisija
21:00 Andrija i Anđelka - serija
21:40 Andrija i Anđelka - serija
22:15 RTL Direkt
22:50 Prava žena, serija
23:40 Kronike zločina, serija
00:10 Kronike zločina, serija
00:35 CSI, serija
01:25 Astro show, emisija uživo
02:25 RTL Danas, (R)
03:15 Kraj programa

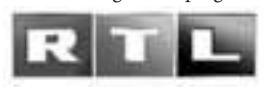
UTORAK 10.1.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:32 McLeodove kćeri, serija
10:17 Zemlje - Ljudi -
Pustolovine :
Majanska staza -
Gvatemala
11:17 Glas domovine
12:00 Dnevnik 1
12:20 Život teče dalje
13:15 Informativka
13:24 Veliko putovanje
po Škotskoj : U potrazi
za potpunom izolacijom,
dokumentarna serija
13:57 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
16:01 Dva : jedan u gostima -
Sara Kolak
16:33 Informativka:
Nutricionizam
17:00 Vijesti 17
17:20 Hrvatska uživo
18:05 Bonton: Komunikacija u
grupnim porukama
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Škola kuhanja
20:05 Global
20:55 Dokumentarni film /
serija - domaći
22:00 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Zemlje - Ljudi -
Pustolovine :
Majanska staza -
Gvatemala,
00:20 Gospodin Selfridge
01:10 McLeodove kćeri, serija
01:55 Imam problem
02:20 Kod doktora, talk-show
03:05 Reprizni program
03:41 Hrvatska uživo
04:26 Otvoreno
05:06 Global
05:41 Tema dana
05:53 Život teče dalje

05:53 Regionalni dnevnik
06:33 Dvorac igračaka, serija
07:00 Juhuhu
08:30 Jurica Urica, crtana serija
08:56 Medvjedići
09:02 Andyjeve divlje
pustolovine
09:22 Životinjske posebnosti
09:30 Legenda o vilama i
vilenjacima, crtana serija
10:00 Neobična geografija:
Sava u Zagrebu
10:30 Sadie J, serija za mlade
11:05 (Re)Kreativac
11:35 Don Matteo, serija
12:25 Slatke tajne,
dokumentarna serija
12:50 Veterinarske priče
13:20 Slatka romanca,
američki film
15:05 Mjesto pod suncem -
ostati ili otići,
dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Medvjedići
16:46 Andyjeve divlje
pustolovine
17:00 Životinjske posebnosti
17:15 Zakon!, serija
17:55 Košarka, PH (m): Zagreb
- Cibona, prijenos
19:40 Kratki dokumentarni
film
20:00 Pustolovke, serija
20:55 Djeveruše u akciji,
američki film
22:25 Preljub, serija
23:25 Crna lista, serija
00:10 Slatka romanca, američki
film
01:35 Noćni glazbeni program

06:20 RTL Danas, (R)
07:05 Sve u Šest, magazin (R)
07:40 Superknjiga
08:10 Superknjiga
08:35 TV prodaja
08:50 Ruža vjetrova, serija
10:00 Pet na pet, kviz (R)
10:55 TV prodaja (R)
11:10 Naša mala klinika, (R)
12:05 Šaljivi kućni video, (R)
12:35 Ludi Guinnessovi
rekordi, zabavna emisija (R)
13:00 Lovci na nekretnine
14:00 Kućice iz snova
14:25 Andrija i Anđelka - (R)
15:00 Andrija i Anđelka - (R)
15:35 Ranjena ljubav, serija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Najbolji ninja ratnici
18:00 Sve u Šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:25 Pet na pet, kviz
20:00 Šaljivi kućni video,
zabavna emisija
20:40 Ludi Guinnessovi
rekordi, zabavna emisija
21:00 Andrija i Anđelka - serija
21:40 Andrija i Anđelka - serija

22.15 RTL Direkt
23.40 Kronike zločina, serija
00.10 Kronike zločina, serija
00.35 CSI, serija
01.25 Astro show, emisija uživo
02.25 RTL Danas, (R)
03.15 Kraj programa

SRIJEDA 11.1.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:32 McLeodove kćeri, serija
10:17 Zemlje - Ljudi -
Pustolovine : Vijetnam
- Na Ho Ši Minovoj stazi,
dokumentarna serija
11:17 Eko zona
12:00 Dnevnik 1
12:15 Sport
12:20 Život teče dalje
13:15 Informativka:
Nutricionizam
13:24 Veliko putovanje po
Škotskoj : Da si barem tu,
dokumentarna serija
13:57 Kod doktora, talk-show
14:45 Društvena mreža
16:01 Global
16:33 Informativka: Darivanje
matičnih stanica
17:00 Vijesti 17
18:05 Bonton: Posuđivanje
stvari
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 LOTO 7/39
20:05 Škola kuhanja
20:10 Potrošački kod
20:45 Pola ure kulture
21:20 Iza zavjese, politički talk
show
22:05 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Zemlje - Ljudi -
Pustolovine : Vijetnam
- Na Ho Ši Minovoj stazi,
dokumentarna serija
00:20 Gospodin Selfridge,
serija
01:10 McLeodove kćeri, serija
01:55 Imam problem
02:20 Kod doktora, talk-show
03:05 Reprizni program
03:15 Pola ure kulture
03:45 Hrvatska uživo
04:30 Otvoreno
05:10 Reprizni program
05:41 Tema dana
05:53 Život teče dalje

05:53 Regionalni dnevnik
 06:33 Dvorac igračaka, serija
 07:00 Juhuhu
 08:30 Jurica Urica, crtana serija
 08:56 Medvjedići
 09:02 Andyjeve divlje pustolovine,
 09:22 Životinjske posebnosti
 09:30 Legenda o vilama i vilenjacima, crtana serija
 10:00 Brlag: Pčele
 10:25 Jezični crtići: Majmun
 10:30 Sadie J, serija za mlade
 11:05 Speleološki putopis 1/4
 11:35 Don Matteo, serija
 12:35 Slatke tajne
 13:00 Medicinska sestra
 13:30 Priča o psima i vjenčanjima, američki film
 15:05 Mjesto pod suncem - ostati ili otići, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Luka i prijatelji - The best of
 17:10 Medvjedići
 17:16 Andyjeve divlje pustolovine
 17:31 Životinjske posebnosti
 17:45 Dobra žena, serija
 18:35 Zakon!, serija
 19:10 Kruške i jabuke
 20:00 Apokalipsa: Prvi svjetski rat - Ludilo, dokumentarna serija
 21:00 Gas do kraja, kanadski film
 22:35 Pripravnik, dok serija
 23:35 Crna lista, serija
 00:20 Priča o psima i vjenčanjima, američki film
 01:45 Noćni glazbeni program

06.20 RTL Danas, (R)
 07.05 Sve u šest, magazin (R)
 07.40 Superknjiga
 08.10 Superknjiga
 08.50 Ruža vjetrova, serija
 10.00 Pet na pet, kviz (R)
 11.10 Naša mala klinika, (R)
 12.05 Šaljivi kućni video, (R)
 12.35 Ludi Guinnessovi rekordi, zabavna emisija (R)
 13.00 Lovci na nekretnine
 14.00 Kućice iz snova
 14.25 Andrija i Anđelka - (R)
 15.00 Andrija i Anđelka - (R)
 15.35 Ranjena ljubav, serija (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Najbolji ninja ratnici
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.25 Pet na pet, kviz
 20.00 Šaljivi kućni video
 20.40 Ludi Guinnessovi rekordi, zabavna emisija
 21.00 Andrija i Anđelka - serija
 21.40 Andrija i Anđelka - serija
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Prava žena, serija
 23.40 Kronike zločina, serija
 00.10 Kronike zločina, serija
 00.35 CSI, serija
 01.25 Astro show, emisija uživo
 02.25 RTL Danas, (R)
 03.15 Kraj programa

ČETVRTAK 12.1.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska

07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:05 Imam problem
 09:27 McLeodove kćeri, serija
 10:12 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Lisabon - Grad fada i svjetlosti, dokumentarna serija
 11:12 Zimsko spremanje u Antinu, emisija pučke i predajne kulture
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Život teče dalje
 13:15 Informativka: Nutricionizam
 13:24 Veliko putovanje po Škotskoj: Prelazak granice, dokumentarna serija
 14:00 Kod doktora, talk-show
 14:45 Društvena mreža
 15:35 Prometej
 16:00 Pola ure kulture
 16:30 Jezik za svakoga
 17:00 Vijesti 17
 17:20 Hrvatska uživo
 18:05 Bonton: Ziježanje
 18:10 Potjera
 18:59 Vrijeme
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:00 Škola kuhanja
 20:05 Šifra, kviz
 21:00 Sezonci: Novalja, dokumentarna serija
 22:00 Otvoreno
 22:45 Vijesti iz kulture
 23:00 Dnevnik 3
 23:15 Sport
 23:25 Romano Bolković - 1 na 1, talk-show
 00:10 Zemlje - Ljudi - Pustolovine: Lisabon - Grad fada i svjetlosti

01:05 Gospodin Selfridge
 01:55 McLeodove kćeri, serija
 02:40 Imam problem
 03:00 Kod doktora, talk-show
 03:45 Hrvatska uživo
 04:30 Otvoreno
 05:10 Reprizni program
 05:41 Tema dana
 05:53 Život teče dalje

05:53 Regionalni dnevnik
 06:33 Dvorac igračaka, serija
 07:00 Juhuhu
 09:22 Životinjske posebnosti, dokumentarna serija
 09:30 Legenda o vilama i vilenjacima, crtana serija
 10:00 Čarobna ploča - Širimo vidike: Povijest umjetnosti, 20. stoljeće
 10:10 Veliki odmor: Svijet ispod površine
 10:25 Jezični crtići: Turcizmi
 10:30 Sadie J, serija za mlade
 11:05 Pozitivno
 11:35 Don Matteo, serija
 12:35 Slatke tajne
 13:00 Medicinska sestra, dokumentarna serija
 13:30 Posuđeni glas, američki film
 15:05 Mjesto pod suncem - ostati ili otići
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Luka i prijatelji - The best of
 17:10 Dokumentarno-igrana serija za djecu
 17:45 Dobra žena, serija
 18:35 Zakon!, serija
 19:10 Kruške i jabuke

20:00 Orangutani - spas u posljednji čas, dokumentarni film (R)
 21:00 Kraljica, britansko-francusko-talijanski film
 Ciklus Oscarovci
 22:45 Crna lista, serija
 23:30 Posuđeni glas, američki film
 01:00 Noćni glazbeni program

06.20 RTL Danas, (R)
 07.05 Sve u šest, magazin (R)
 07.40 Superknjiga
 08.10 Superknjiga
 08.50 Ruža vjetrova, serija
 10.00 Pet na pet, kviz (R)
 11.10 Naša mala klinika, (R)
 12.05 Šaljivi kućni video, (R)
 12.35 Ludi Guinnessovi rekordi, zabavna emisija (R)
 13.00 Lovci na nekretnine
 14.00 Kućice iz snova
 14.25 Andrija i Anđelka - (R)
 15.35 Ranjena ljubav, serija (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Najbolji ninja ratnici
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.25 Pet na pet, kviz
 20.00 Šaljivi kućni video
 20.40 Ludi Guinnessovi rekordi, zabavna emisija
 21.00 Andrija i Anđelka
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Prava žena, serija
 23.40 Kronike zločina, serija
 00.10 Kronike zločina, serija
 00.35 CSI, serija
 01.25 Astro show, emisija uživo
 02.25 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjetonik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatne emisije emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati na Trećem programu Radija Novi Sad.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKE EMISIJE NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro-info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. *Zlatna škatulja* emisija posvećena tradicijskoj kulturi bačkih Hrvata, emitira se nedjeljom u 10, a reprizira se utorkom u 9.30 sati.

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT1 utorkom od 11.17 sati. Radijski program *Glasa Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelome svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 20.15, koju prenosi i Prvi program Hrvatskoga radija.

Pomoću nove multimedijске usluge HRTi u stvarnome se vremenu u cijelome svijetu može

gledati i cjelokupni Četvrti program HTV-a. Taj se televizijski program sve više profilira kao program namijenjen međunarodnoj javnosti i Hrvatima izvan Hrvatske.

U NEKOLIKO SLIKA

Zimske radosti

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Znat s papirima

Piše: Branko Ivković

Faljnīs čeljadi moja, srična vam nova godina. Jestel se lipo proveli, izdivojčili i izmomčili? Ta eto, ja to držim kadgodaj, na priliku kugod Badnje večē, na Silvester se kuva grava, nasuva, a posli ponoći pečenica i sarma. Ako ćemo otić u kaku miijanu oma nije

tako, a pravo da vam kažem, ni neide mi se. Što kaže moj Joso da smo pravo glupavi već sotim – potrošimo borme silne novce, nije to zadosta samo platit biletu za to malo večere i svirke, oma se triba i dotiravat te vako ruvo te nako odilo, a to nama ne dotiče. Da ne divanim da se stvarno čovik zapita sam za se jel malo pofalijo, slavimo što smo još jedno lito matoriji i bliže križanu...

Ja uranijo ko i uvik, propalijo vatru u katlanki pa ću zaparit josagu, žagam je i sve se mislim kaki su ovi u varoši pametni. Čeljadi moja, pa za čas su izgustirali da ćedu dovest pivaljku prid našu varošku kuću i to borme debelo platit, doduše ne svaćam baš jesul je kupili zastalno kad su dali tolike novce jel samo za svr' godine. Joso jopet veli nako sa strane dok duše u vrilu kafu da ne ispeče jezik: »Ne daj Bože za stalno, ko će je još i zaodivat, a tek ranit i pojiti?! Kad su se namirili nek ispiiva to malkoc pa nek ide s milim bogom.« Moždar on i dobro veli makar sam ja bijo isto kugod i većina našeg svita za to da se ti novci bolje dadedu na lićenje one sirote dice što se za njeve bole mora pisat one poruke na telefon i baš sam bijo bisan kad su odgasili. Bisan da je to već turito u budžet i provedeno kroz papire. Stvarno štogod te škole vride, a moždar i stranke još više vride. Ja neškulovan kad se sitim da će za koji misec tribat ispunjavat one papire za zemlju kad se dobije ono malkoc suvencije i to opcigom, sav se stresem... A jeto za pivaljku papiri već gotovi dok ošineš dlanom o dlan kugod na vašaru i pogođeno, gotovo! Ne mož borme ni menjat, zabadavat i volja svita i potpisana artija od nji zdravo tušta. Mante me, još i ova moja mi veli: »Nećemol otrčat malo u varoš?« Kad sam ondak sunijo: »Ta ja potpisivo da se ni ne dovede ta gospoja, a sad ću trčat čak iz Ivković šora po ovoj zimi za makar čega! Sidi tu di si«, velim, »i gledaj televiziju, cigurno će se i ta digod jedno triput bar pojavit pa je gledaj i slušaj ako si je željna.« Doduše gledao sam na trgu priko varoški kamera, al ipak kandar je narod odlučijo, nek divani ko šta oće al nije tamo bilo više od tristo, četristo čeljadi. Eto, oči novci u vitar, a to vam kugod da daš svircu dvisto jevra, a on ti otpiva jednu pismu. Al šta ćemo, ne mož čovik protiv vitra... Odu čakčire, možmo samo ćutit i trpit, a ovi mlađi su skontali pa lipo se skupe i odedu tamo di je normalnije na vrvu. Jeto, ja se raspripovido pa mi se oladila i kafa, no doduše da nije došo Joso... I taj nikad ne zna di će sa sobom, nebi je ni skuvo, još mi glava kugod vika, jel od sinošnjeg slavlja, jel od ove ne priležane gripe. Doduše, moždar zuji i od čega drugog, al ne bi tribalo, nisam ništa mišo, samo asniro domaće bilo – kako Bog zapovida. Ajd zbogom i srično u novoj.

BAČ IVIN ŠTODIR

Nova a ništa se ni prominjilo

Bač Iva se preznijo iza sna. U pridnje sobe već pomalo i svitlo. Njegova ispod glasa blaženo krca. Digo se, izašo na bunar, umijo se i obrijo, pa se krenijo skuvat kafu, dotle će se vada i sama probudit. Istom ka unišo u kujnu, ositijo koliko je ladno. Oma potpalijo špojer i zapalijo radijon. Metnijo kafu za njega i njegovu, pa istom onda čo na radijonu kako svako svakomu čestita. Oma mu sva-nilo. »Bože, pa Nova je godina!« veli naglas. Sinilo mu kako su on i njegova dočekali po noći, a po sata kasnije došla jim čestitat mlada. Iznenadila ji, pavela i njeznoga derana. Ka su došli, malo požmavo, al se brzo otpravijo divan. Deran mu izgleda na svojem mistu, a nako su i jedno sprom drugoga. Bili jedno po sata, pa ošli čestitat i njegovima. Bač Iva se samo naškobijo, pa njemu i njegove naljo dvi štamblike stare rakije. Istina, više voljijo pit iz polučka, al ka su veliki sveci, uzme štamblike što nji dvoj dobili za vinčani dar o kuma Tune. Eto, misli se, drugi kumovma kupuju špojere, televizije i tako koišta, a on i njegova imali taku sriću, pa o njevoga dobili servis za rakiju. Nisu jim ništa zamirali, velu i oni se istom lane uzeli, pa ko zna kako su stajali. »Vada siroti nemu, znadeš kako je ka se stane kućit kuća«, veli mu njegova, naka sažaljiva kaka oduvik bila. »Jeste, dabome, ja njemu lane špojer na struju, još sam bijo momak, pa vada ni nisam kućijo kuću, a ti sad lipo loži voga staroga«, obrecne se bač Iva i duboko izdane. Voda provrila, pa se preznijo iz toga štodira. Samo što zakuvo kafu, u kujnu došla i njegova, nako u košuljcu, još se ni sprimila. Veli za jist napripravljal dosta, danas nećeu nikuda žurit. Pogladila ga po friško obrijanom obrazu i stala ga celivat, al baš i ne nako ko mater dite. Veli, još jedamput mu čestita Novu godinu, bome, ope čestito i on njoje. Kucnili se, nazdravili za sriću i zdravlje, pa ispraznili štamblice i ope se stali celivat. U tomu celivanju i čestitanju ruke mu malo odlutale i pod košuljac, a bome, ni njezne baš nisu mirovale. Prsa je mekana, topla, ko friški kruščići. Obadvoj se zaduvali i zapržatili. Zaneli se, za dram se vratili u mlade godine. I kafa jim se već oladila, pa bač Iva skuvo novu. U to niko stane rdat na vraci, a Taksa sto lajat ko da pobisnijo. Njegova pobigla u pridnju sobu, pa se navukla i malo sredila, a on ošo odrezit sokak. Na vraci kum Tuna. Oma ga stego i izvalavijo, želji mu sve najbolje u Nove. »Vidim da vam se puši iz odžaka, pa velim moje da vam dojdemo čestitat Novu. Ona neće, nabrun-dana otkako oči otvorila, pa samo ništa cangriza, na kogagod naide u kuće«, veli kum Tuna, zamane nikakim prutom na Taksu i unide u kujnu. Čestito i bač Ivine. »Kumo, šta ti kum kupijo za Novu ka si tako dobre volje? Ja moje lipe bočice i debeli lančić, o zlata, pa ope o ciloga jutra samo mrguda«, veli kum Tuna. »Ta šta će kupovat, mi se darivamo za Božić, a najlipši darovi se nigdi ne možu kupit«, veli bač Ivina, pa i njemu nalje jednu štambliku.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Hugo:** Snovi stvaraju budućnost.
- **Pope:** Tko laže ne zna kakva se posla laća.
- **Bonaparta:** Ljudi će se uvijek žešće boriti za svoje interese, nego za svoja prava.

KVIZ

Fabijan Šovagović

Koje godine i gdje je rođen hrvatski glumac Fabijan Šovagović?
 Gdje je napravio prve glumačke korake?
 Koje godine je stekao akademsku glumačku naobrazbu?
 U kojim kazalištima je bio stalni član glumačkog ansambla?
 Po kojim kazališnim predstavama će ostati upamćen?
 A po kojim televizijskim ulogama?
 Za koji film je dobio Zlatnu arenu u Puli?
 Kada i gdje je umro Fabijan Šovagović?

Umrlo je 1. siječnja 2001. godine u Zagrebu.
 Za ulogu u filmu *Ambasador* u režiji **Fadila Hadžića**.
Prosjaci i sinovi, *Kuda idu divlje svinje*, *Duka Begović*.
Lenjin, *Skup*, *Dundo Maroje*.
 U HNK-u i Gavelli.
 Diplomirao je 1957. godine na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu.
 U amaterskim predstavama u OKUD-u „Milica Kržan“ u Osijeku.
 Rodio se 4. siječnja 1932. godine u Ladinjima.

FOTO KUTAK

A' je lijep ovaj svijet

VICEVI

- Čitaju koke novine u kokošinjcu.
- Zamisli molim te, još jedan masakr!
 - Jedan omlet – petero mrtvih!
 - Našao sam u parku 1.000 eura – pohvalio se Josip.
 - I što si uradio s njima?
 - Odnio sam ih u policiju. A što bi ti uradio?
 - I ja bih lagao da sam ih odnio u policiju!

MALI OGLASI

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com
Prodaje se trosoban stan od 73 m ² , dvije terase, renoviran, prijevod od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 45.000 eura. Tel.: 069 2052608.
Prodaje se dvosoban stan (51 m ² + teras) s odličnim rasporedom prostora na Proizivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.
Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.
Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.
Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369
Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.
Prodaje se apartman od 36 m ² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.
Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.
Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetkom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.
Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.
Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.
Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m ² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.
Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva đaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.
Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.
Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.
U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.
Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupao, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupao) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.
Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m ² , topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.
Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metar po jutru. Tel.: 064 305 14 88
MAKARSKA: Iznajmljujem sobe s balkonom, kupatom, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060 6331910.
Povoljno prodajem protočni bojler sa 4 grejača od 24 kilovata i limene radijatore s 200 rebara različitih dimenzija. Tel.: 062 8687964.
Prodaje se veći i manji (skoro nekorišten) trajno žareći štednjak. Tel.: 024 528682.

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaoicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kunic. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637
Potrebno udomljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepljene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupić.
Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tereta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.
Naprodaj IMT sijačica za žito 23 reda i OLT sijačica GAMA-18 s lulama širine 2,25 m, sadilica za kukuruz OLT sa 4 reda, dvobrazni plug LEOPARD 12 coli u vrlo dobrom stanju i prikolica čutaka. Tel.: 532-570 ili 528-682.
PRODAJEM sitno rađene neuramljene vilerove goblene: Dan-noć i Monaliza, kao i kompletan materijal za Pastirsku idilu. Tel.: 024-730-270 ili 063-713-1828.
Izdajem garsonjeru 23 m ² – novogradnja u centru Subotice, kod katedrale. Slobodno za useljenje. Soba, kuhinja, kupao. Namještena stvarima i priključcima. Mala režija. Cijena 80 € + depozit. Tel.: 754-650 ili 064 2015689.
Prodajem crjevanu kaljavu peć, braon boje 136/82 cm i šivači stroj bagat <i>singericu</i> . Tel.: 024 4527499, mob.: 064 1839591.
Tražim kupca za vikendicu u Vrboskoj, otok Hvar, prizemnica pod pločom, 52 m ² , suvlasništvo parcele 500 m ² prilaznog puta 105 m ² . Papiri uredni. Cijena: 65.000 eura. Tel./viber: 063 7139337, e-mail: meridian12@gmail.com.
Ozbiljna žena 50-tih godina primila bih na dvorbu stariju osobu za plaću. Može i u Hrvatskoj. Tel.: 064 0730793.
Ozbiljna žena, Hrvatica 50 godina želi upoznati muškarca do 65 godina. Može i iz Hrvatske. Samo ozbiljni. Tel.: 064 0730793.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* VAŽI DO 13. 1. 2017.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

 Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

 HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA KARADORDEV PUT 2
TEL: 024/555765
WWW.TIPPNET.RS

SPORT 2016.

SIJEČANJ

* Nogometaš *Real*a iz Madrida i hrvatske nogometne reprezentacije **Luka Modrić** prvi je Hrvat u povijesti koji je izabran u najbolju svjetsku momčad prema izboru prijestižnog FIFPro World XI.

* Reprezentacija Srbije nanijela je u Beogradu težak poraz Hrvatskoj (13:6) na otvaranju Europskog prvenstva u vaterpolu.

* Najveći talent hrvatskog tenisa, devetnaestogodišnji **Borna Ćorić**, plasmanom u finale ATP turnira u indijskom Chennaiu ostvario je najveći uspjeh svoje dosadašnje profesionalne karijere. Naslov je po treći puta uzastopno osvojio Švicarac **Wawrinka** (6:3, 7:5).

* Osječko Gradsko vijeće je na sjednici jednoglasno prihvatilo ponudu mađarskog poduzetnika **Lőrinc Meszarosa** za kupnju 46,6 posto vlasničkog udjela grada u Nogometnom klubu *Osijek*, po cijeni od 100 tisuća kuna.

* Najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** poražen je u duelu protiv Španjolca *Bautiste Aguta* (4:6, 6:7, 5:7) u trećem kolu *Australian Opena*, pa je hrvatski tenis njegovim ispadanjem ostao bez predstavnika na prvom Grand Slamu sezone.

VELJAČA

* Hrvatska muška rukometna reprezentacija je pobjedom u malom finalu nad Norveškom (31:24) osvojila brončanu medalju na Europskom prvenstvu u Poljskoj.

* Pobjedom u finalu protiv **Jovane Perković** (Srbija), hrvatska karatašica **Tina Marić** osvojila je zlatnu medalju na Europskom prvenstvu za mlađe seniore, juniore i kadete održanom u Limassolu (Cipar).

* Visokom pobjedom protiv *Rijeke* (3:0) nogometaši *Dinama* pobjegli su na pet bodova prednosti i učinili veliki korak ka obrani naslova prvaka. *Lokomotiva* je svladala *Hajduk* (2:1), te ga još više udaljila od potencijalne borbe za vrh.

* Slavljem u dramatičnom finalu protiv *Zadra* (74:70) *Cedevita* je stigla do još jednog naslova pobjednika hrvatskog košarkaškog kupa.

OŽUJAK

* Jadranski derbi pripao je *Rijeci* (1:0) i čini se potpuno izbacio *Hajduk* iz borbe za naslov.

Očekivanim bodovima protiv *Skoplja* (89:64) *Cedevita* je zaključila ligaški dio natjecanja u ABA ligi na trećem mjestu. Pobjedom protiv *Sutjeske* (85:83) *Zadar* je šesti, dok je porazom protiv *Budućnosti* (68:78) *Cibona* natjecanje završila kao osmoplasirana momčad.

* Najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** je pobjedom protiv Argentinca **Mayera** (6:4, 6:3) izborio plasman u osminu finala ATP turnira iz serije Masters koji se igra u Indian Wellsu. **Borna Ćorić** je na istom turniru porazom od Čeha **Berdycha** (1:6, 6:7) zaustavljen u 3. kolu.

* Pogotkom **Tudora** nogometaši *Hajduka* su svladali *Dinamo* (1:0) u najvećem derbiju hrvatskog nogometa.

* Pobjedom protiv *Cedevite* u drugom susretu polufinala doigravanja za naslov prvaka ABA lige (73:65) košarkaši *Crvene zvezde* izborili su plasman u finale.

* Unatoč porazu u prvom susretu osmine finale Lige prvaka (23:24), rukometaši *PPD Zagreba* načinili su veliki podvig i svladali *Rhein-Neckar Lowen* (31:29) u uzvratu u Manheimu, izborivši plasman među osam najboljih europskih momčadi.

* Nakon tri sata napore igre (3:6, 7:6, 3:6) **Marin Čilić** je poražen od Francuza **Simona** u trećem kolu turnira iz Masters serije 1000 u Miamiu. **Borna Ćorić** i **Ivan Dodig** poraženi su još u prvom kolu od Uzbekistanca **Istomina**, odnosno Argentinca **Monaca**.

* Mlada reprezentacija Hrvatske zabilježila je dvije pobjede u susretima protiv Španjolske (3:0) i Estonije (2:1), zadržavši vodeću poziciju na tablici ispred Švedske i Španjolske.

TRAVANJ

* Pobjedom protiv *Osijeka* (3:0), branitelj naslova *Dinamo* je iskoristio kiks *Rijeke* protiv *Slavena* u Koprivnici (0:0) i pobjegao na četiri boda razlike.

* Pobjedom u malom finalu protiv *Meškov Bresta* (24:23) rukometaši *PPD Zagreba* osvojili su treće mjesto na završnom turniru najbolje četiri ekipe Regionalne SEHA lige. Naslov prvaka izborila je mađarska momčad *Veszprem* pobjedom protiv *Vardara* (28:26).

* Ukupnim pobjedama protiv *Rijeke* (1:2, 3:0), odnosno *Hajduka* (2:0, 4:0), nogometaši *Slavena* i *Dinama* izborili su plasman u finale Hrvatskog nogometnog kupa.

* **Matija Kvasina** (*Synergy Baku*) pobjednik je drugog izdanja utrke *Tour of Croatia*, održanoj prošlog tjedna na 1000 kilometara dugoj stazi kroz Hrvatsku.

SVIBANJ

* Minimalnom pobjedom protiv *Istre 1961* (1:0) i neodlučenim rezultatom *Rijeke* i *Splita* (0:0), nogometaši *Dinama* osigurali su naslov prvaka Hrvatske dva kola prije kraja prvenstva.

* Na svom oproštaju od Lige prvaka *PPD Zagreb* je u Parizu odigrao neodlučeno (32:32) protiv *PSG-a* i završio jednu, ipak, vrlo uspješnu europsku sezonu. Plasman među osam najboljih klubova u Europi je veliki domet ove generacije koju je vodio trener **Veselin Vujović**.

* Oba hrvatska predstavnika na turniru iz Masters serije 1000 u Rimu završila su natjecanje već na samom startu. **Ivo Karlović** je poražen od Latvijca **Gulbisa** (7:6, 2:6, 3:6), dok je **Borna Ćorić** izgubio duel protiv Kazahstanca **Kukuškina** (6:7, 7:5, 4:6).

* Hrvatska reprezentativna vratarka **Jelena Grubišić** odlično je čuvala vrata novih šampionki Europe, rumunjske ekipe CSM Bukurešt i pripala joj je nagrada za najkorisniju igračicu završnog turnira.

* Nakon 14 odigranih kola A-1 Lige za prvaka poznate su četiri prvoplasirane momčadi koje su izborile plasman u odigravanje za naslov prvaka. U polufinalnim duelima sastaju se prvoplasirana *Cedevita* i četvrtoplasirani *Kvarner 2010*, te drugoplasirana *Cibona* i trećeplasirani *Zadar*.

* Rukometaši hrvatskog prvaka *PPD Zagreb* pobjedom protiv *Varaždina* (30:25) osvojili su naslov pobjednika hrvatskog kupa.

* Nakon što je odlučujući, posljednji susret prvenstva 2. HNL između *Šibenika* i *Cibalie* završio 0:0, momčad iz Vinkovaca osvojila je naslov prvaka i izborila je povratak u elitni razred hrvatskog klupskog nogometa.

* Dvostrukom pobjedu u susretima protiv *Kvarnera 2010* košarkaši *Cedevite* izborili su mjesto u finalnom susretu doigravanja za naslov prvaka Hrvatske u košarci.

* Prvo kolo Otvorenog prvenstva Francuske u tenisu koje se igra na terenima u *Roland Garrosu* donijelo je pobjede hrvatskim tenisačima **Ivi Karloviću** (*Montanes* 6:2, 7:6, 7:6) i **Ivanu Dodigu** (*Južnji* 6:4, 5:7, 7:5, 2:6, 6:3). Najneugodnije iznenađenje priredio je najbolji hrvatski tenisač i deseti nositelj **Marin Čilić**, porazom od kvalifikanta *Trungellitia* (6:7, 6:3, 4:6, 2:6).

* Vezist *Real Madrida* i hrvatske reprezentacije **Luka Modrić** je nakon osvajanja još jednog naslova pobjednika Lige prvaka, postao tek drugi hrvatski nogometaš (uz **Daria Šimića**, *Milan*) koji je dva puta osvajao ovo prijestižno klupsko natjecanje.

* **Ivan Čupić**, **Manuel Štrlek**, **Marin Šego** i ozlijeđeni **Denis Buntić** dali su svoj veliki doprinos poljskoj momčadi *Vive Tauron Kielce* koja je u fantastičnoj sezoni na kraju stigla do naslov pobjednika najjačeg klupskog natjecanja. U velikom finalu, nakon izvođenja sedmeraca, poražena je momčad mađarskog prvaka *Veszprema* (39:38).

LIPANJ

* S tri pobjede protiv *Cibone* u finalnoj seriji doigravanja košarkaši *Cedevite* su osvojili treći uzastopni naslov prvaka Hrvatske.

Pobjedom protiv grčkog šampiona *Olympiakosa* (6:4) u finalu Final 6, vaterpolisti *Juga* osvojili su naslov pobjednika Lige prvaka.

* Hrvatska ženska rukometna reprezentacija igrat će na Europskom prvenstvu koje će se u prosincu igrati u Švedskoj.

Uvjerljivom pobjedom protiv Makedonije (35:19) u posljednjem kvalifikacijskom kolu, Hrvatska je s 8 osvojenih bodova zauzela drugo mjesto iza Crne Gore.

* Hrvatska je pobjedama protiv Španjolske (2:1), Turske (1:0) i remijem protiv Češke (2:2) osvojila prvo mjesto u skupini D na Europskom nogometnom prvenstvu u Francuskoj.

* Odlaskom **Zorana Mamića** u saudijski *Al Nassr*, višestruki hrvatski prvak *Dinamo* angažirao je **Zlatka Cicu Kranjčara** za novog šefa stručnog štaba.

* Dva najbolje rangirana hrvatska tenisača i nositelji na ovogodišnjem Wimbledonu, **Marin Čilić** i **Ivo Karlović**, uspješno su startali na najpoznatijem svjetskom turniru. Čilić je bio bolji od Amerikanca **Bakera** (6:3, 7:5, 6:3), dok je u hrvatskom duelu prvog kola veteran Karlović nakon velike i neizvjesne borbe nadvisio talen-tiranog **Čorića** (7:6, 7:6, 6:4).

SRPANJ

* Vijeće HOO je jednoglasno odlučilo kako će hrvatski barjak na otvorenju OI u Rio de Janeiru nositi vaterpolist **Josip Pavić**, kojemu će ovo biti treće olimpijske igre.

* Hicem od 69,97 m u petom pokušaju finalne serije EP u Amsterdamu **Sandra Perković** je četvrti puta osvojila naslov europ-

ske prvakinje u bacanju diska. Osim ovog očekivanog uspjeha, ugodno je iznenadila kopljašica **Sara Kolak** koja je s novim hrvatskim rekordom od 63,50 m osvojila brončanu medalju.

* Pobjedom u četvrtom susretu finalne serije protiv momčadi *Split Tommy*, malonogometaši *Nacionala* obranili su naslov prvaka Hrvatske u malom nogometu. U regularnom dijelu susret je završio 1:1, ali su poslije boljeg izvođenja penala gosti iz Zagreba stigli do svog šestog šampionskog naslova.

* Najviši tenisač na ATP tour, 37-godišnji hrvatski veteran **Ivo Karlović** je plasmanom u finale turnira u Washingtonu nastavio svoj odlični niz započet nedavnom pobjedom na turniru u Newportu.

KOLOVOZ

* Pogotkom **Ohandze** u posljednjim trenucima splitskog derbi susreta *Hajduk* je svladao *Split* (1:0) i zabilježio drugu pobjedu u novoj sezoni 1. HNL. Iznenadujuće *Dinamo* je remizirao sa *Slavenom* (1:1), spašavajući bod u završnici susreta.

* Na Olimpijskim igrama koje ovoga tjedna započinju u Rio de Janeiru hrvatske boje brani 88 sportaša u 16 sportova.

* Na OI u Rio de Janeiru hrvatski sportaši su osvojili rekordnih 10 medalja. Zlato je pripalo **Sandri Perković** (disk), **Sari Kolak**

(bacanje koplja), **Martinu** i **Valentu Sinkoviću** (veslanje), **Josipu Glasnoviću** (trap), **Šimi Fanteli** i **Igoru Mareniću** (jedrenje), srebro su osvojili **Tonči Stipanović** (jedrenje), **Damir Martin** (veslanje) i muška vaterpolo reprezentacija, dok su bronce pripale **Blanki Vlašić** (skok u vis) i **Filipu Hrgoviću** (boks).

* Hrvatski prvak **Dinamo** nije uspio realizirati prednost domaćeg terena protiv **Red Bull Salzburga** u prvom susretu posljednje runde kvalifikacija Lige prvaka. Prvih 90 minuta završeno je 1:1.

Pobjedom u finalnom susretu protiv Britanca **Murraya** (6:4, 7:5) najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** je osvojio svoj prvi turnir iz Masters serije 1000.

* Sigurnom pobjedom protiv Brazilca **Dutra Silve** (6:4, 7:5, 6:1) najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** lako je izborio prolazak u drugo kolo US Opena, posljednjeg Grand Slam turnira sezone. Lagan posao imala je i hrvatska veteranka **Mirjana Lučić-Baroni** koje je u dva seta (6:4, 6:1) bila bolje od Francuskinje **Cornet**.

* Prvim susretima 6. rujna započinje nova sezona regionalne rukometne SEHA lige koja će za razliku od prošlogodišnje biti znatno jača s nekoliko novih klubova. Umjesto klubova iz Srbije igrat će slovenske momčadi **Celje** i **Velenje**, vraća se makedonski **Metalurg**, a novo ime je i **Izviđač** iz Ljubuškog (BiH). Hrvatski predstavnici bit će **PPD Zagreb** i **Nexe** iz Našica.

RUJAN

* U prvom susretu kvalifikacija za Svjetsko nogometno prvenstvo Rusiji 2018. godine Hrvatska je u Zagrebu odigrala nedlučeno protiv Turske 1:1.

* Mlada hrvatska tenisačica **Ana Konjuh** (18) je pobjedom protiv Poljakinje **Radwanske** (6:4, 6:4) izborila plasman u četvrtfinale US Opena, stigavši do najvećeg uspjeha u svojoj dosadašnjoj karijeri.

* Najstariji hrvatski tenisač **Ivo Karlović** (37) je uspio najdalje dogurati u pojedinačnoj muškoj konkurenciji na US Openu. U osmini finala zaustavio ga je Japanac **Nishikori** (6:3, 6:4, 7:6).

* Prve medalje za Hrvatsku na Paraolimpijadi u Rio de Janeiru osvojili su atletičari **Zoran Talić** i **Velimir Šandor**. Talić je skokom od 7,12 m osvojio srebro u skoku u dalj, dok je Šandor hicem od 18,24 m bio brončani u bacanju diska.

* Nošena odličnim partijama **Marina Čilića** Hrvatska Davis kup reprezentacija svladala je u polufinalnom duelu Francusku (3:2) i izborila plasman u veliko finale protiv Argentine.

* Najbolji hrvatski tenisač je prvoga dana svladao **Pouillea** (3:1), potom je u paru s **Ivanom Dodigom** bio bolji od prvog svjetskog para **Mahut/Herbert** (3:1) i konačno u duelu s prvim francuskim reketom **Gasquetom** (3:0) donio je presudni treći bod za konačnu pobjedu. Prvoga dana susreta, **Borna Ćorić** je poražen od Gasqueta (3:0), dok je u posljednjem susretu bez rezultat-skog značaja, Pouille svladao **Marina Draganju** (2:0).

* Završene su Paraolimpijske igre u Rio de Janeiru. Među 4000 sportaša iz 159 zemalja natjecalo se i 19 hrvatskih paraolimpijaca, a hrvatska

delegacija doma se vratila s pet osvojenih odličja. Zlatnim medaljama su se okitile stolnotenisačica **Sandra Paović** i skakačica u dalj **Mikela Ristoski**. Srebrne su bile stolnotenisačice **Anđela Mužinić** i **Helena Dretar Karić** (dubl) i skakač u dalj **Zoran Talić**, dok je bacač diska **Velimir Šandor** osvojio broncu.

LISTOPAD

* Nogometna reprezentacija Hrvatske svladala je u gostima Finsku (1:0) i nakon tri odigrana kola ima 7 osvojenih bodova.

* Nakon uvodna poraza protiv **Celja** i **Szegeđa** u novoj sezoni Lige prvaka, rukometaši **PPD Zagreba** doživjeli su i treći, na gostovanju kod švedskog **Kristianstada** (22:29) i nakon tri kola bez osvojenih bodova zauzimaju posljednje mjesto u skupini B.

* Mlada reprezentacija Hrvatske (U21) izgubila je posljednji, odlučujući susret protiv Švedske (2:4) u Trelleborgu i propustila šansu za plasman na Europsko prvenstvo.

* Košarkaši **Cibone** pobijedili su na gostovanju **Union Olimpiju** (89:72), dok su Zadrani doma bili bolji od **Mega Leksa** (90:86) u 6. kolu Regionalne košarkaške lige. Jedini poraz hrvatskih predstavnika upisala je **Cedevita** koja je na svom parketu poražena od **Krke** (82:83).

* Nakon velike drame i zaostatka od pet golova iz prvog poluvremena **PPD Zagreb** je uspio preokrenuti rezultat i savladati **Vardar** (28:27) u 5. kolu skupine B Lige prvaka.

STUDENI

* Najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** godinu je završio na 7. mjestu (najbolji ranking karijere) i osigurao plasman na završni turnir osmoricе najboljih tenisača u 2016. godini.

* Pobjedom protiv Islanda (2:0) Hrvatska je stigla do 10 boda u kvalifikacijama za SP 2018 u Rusiji.

* Košarkaši hrvatskog prvaka **Cedevite** bili su bolji od **Cibone** (100:80) u hrvatskom derbiju odigranom u sklopu 10. kola Regionalne košarkaške lige.

* Tijesnu, ali vrijednu pobjedu zabilježili su rukometaši **PPD Zagreba** protiv **Celja** (28:27) u susretu 9. kola SEHA lige i sada s 22 boda drže drugu poziciju na tablici Regionalne rukometne lige.

* Hrvatska Davis cup reprezentacija je poražena u Zagrebu od Argentine u finalu protiv Argentine (2:3). Odlučujuću pobjedu donio je Delbonis koje je u petom susretu svladao Karlovića (3:0).

PROSINAC

* Svi hrvatski predstavnici u Regionalnoj košarkaškoj ligi zabilježili su pobjede u 12. prvenstvenom kolu. **Cedevita** je slavila protiv **Olimpije** (102:87), **Cibona** bila bolja od **Mega Leksa** (82:71), dok su Zadrani upisali bodove u duelu s **Karpoš Sokolijem** (93:74).

* Gostujućom pobjedom protiv **Splita** (2:0) nogometaši **Rijeke** osvojili su naslov jesenskog prvaka 1. HNL.

* Prema izboru magazina *France football* koji bira najboljeg svjetskog nogometaša, veznjak **Real Madrida Luka Modrić** je zauzeo 17. mjesto.

* Rukometaši **PPD Zagreba** svladali su mađarski **Veszprem** (27:23) u derbi susretu 14. kola SEHA lige.

* Vodeća momčad Regionalne košarkaške lige, beogradska **Crvena zvezda** uspjela je ostati neporažena u derbi susretu protiv domaće **Cedevite** i nastaviti stopostotni niz nepobjedivosti.

* Na završnoj ranking ljestvici najboljih svjetskih nogometnih reprezentacija za 2016. godinu Hrvatska zauzima 14. mjesto s 1103 osvojena poena.

HKC "Bunjevačko kolo"

Veliko prelo 2017

Tehnička škola "Juan Sarić", Trg Lagara Nešića 9, Subotica

04.02.2017. 19,30 sati

Klapa "Kampanel" Zagreb/Primošten
Ansambel "Biseri" Subotica
Tamburaški ansambel HKC "Bunjevačko kolo"

Prodaja ulaznica:

HKC "Bunjevačko kolo", Preradovićeva 4, Subotica

Informacije:

024/5555589 ili 062/1875517

